לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום ד', ה' בחשון תשמ"ח, 28 באוקטובר 1987 / שנה מ"ח מס' 13480 / המחיר 1.10 ש"ח כולל מע"מ

המשרד ההונגרי ייפתח עד מארס

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

משלחת החלוץ ההונגרית, שהגיעה לישראל לשיחות ולהתארגנות לקראת פתיחת האינטרסים של הונגריה בישראל, ביקרה אתמול במשרד החוץ בירושלים ונפגשה עם ראשי אגף אירופה. סוכם, כי משרד האינטרסים ההונגרי ייפתח עד חודש מארס 1988.

כשלב הראשון יהיו במשרד האינטרסים של הונגריה בישראל שלושה דיפלומטים. במשרד החוץ עדיין לא הוחלט הרכב הדיפלומטים שייצאו למשרד האינטרסים של ישראל בבודפשט.

הונגריה המשיכה להחזיק בבניין שגרירותה בישראל מאז ניתוק היחסים ב־1967. הבניין שוכן ברחוב פנקס בתל־אביב ועתה הוא יעבור שיפוצים כדי להכשירו לשימוש. הונגריה מתכוונת להוסיף לבניין קומה. המשרד ייפתח עם סיום השיפוצים.

זעם בירושלים על הידיעות שישראל „תוותר" על סיוע

דאגה מדברי פיקרינג על אפשרות כזו ■ פרס: קיימת התחייבות בכתב

מאת דליה שחורי, אבי בניהו ויצחק שור, כתבי „על המשמר"

דברי שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, שלשום, כי הבעיות הכלכליות בארה"ב הכלכליות בארה"ב יכולות לגרום לקיצוץ בסיוע לישראל, עוררו דאגה בירושלים. עד אתמול לא התקבלה כל פנייה אמריקנית בעניין זה.

לשכת ראש הממשלה, לשכת שר החוץ ולשכת ראש הממשלה, הכחישו כל אחת בנפרד ידיעה שפורסמה שלשום באחד העיתונים, לפיה יש נטייה „בירושלים" לוותר על סיוע צבאי בסך כ־80 מיליון דולר (4.5 אחוזים מסכום הסיוע הכולל) כמחווה של רצון טוב.

לפי אחת הסברות, היה מקור הידיעה משרד האוצר. כן הצביעו על ראיון שנתן שלשום בגלי צה"ל יועצו הכלכלי של ראש הממשלה, עמוס רובין, בו אמר, כי ישראל עומדת על קבלת כל סכום הסיוע, אך אין וראות בכך שהיא תקבלו מאחר שההסכם של ישראל הוא עם המימשל ולא עם הקונגרס. יכול להווצר מצב שבו הסיוע ייפגע.

(המשך בעמוד 4)

זינוק מפתיע בוול־סטריט; ריי'גן והקונגרס בדרך להסכמה

מאת כתבי סוכנויות הידיעות

ניו־יורק. — מחירי המניות בוול סטריט עלו אתמול ב־52 נקודות, בעקבות התאוששות שהיתה לפני כן בבורסות של טוקיו, הונג קונג ולונדון.

עליית המחירים בניו־יורק עמדה בניגוד בולט לפסימיות שהשתררה ביום ב' עם תחילת שבוע המסחר, כאשר מדד דאו ג'ונס הראה את רמת השערים השניה בחומרתה בהסטוריה. אתמול עם תחילת המסחר זינק המדד ב־63 נקודות, ולאחר מכן נסוג באיטיות לתוספת של 52.55.

לוול סטריט הגיעו במהלך המסחר חדשות טובות מוושינגטון, שם דיווח הממשל שבספטמבר עלו ההזמנות לבתי חרושת, למוצרים בני־קיימא, ב־1.1 אחוזים — עליה ראשונה מאז יוני. כמו כן הודיעו הנשיא רייגן ומנהיגי הקונגרס, כי הם אופטימיים באשר לתוצאות המשא ומתן הנערך ביניהם, שיוביל לתכנית לקצוץ בתקציב.

התאוששות בטוקיו והונג־קונג

התאוששות מרשימה התחוללה אתמול בבורסות לניירות ערך של טוקיו והונג־קונג, בניגוד לירידות הדרמטיות ביום הקודם בניו־יורק ולונדון.

(המשך בעמוד 4)

דריכות בפניה של צעירה לונדונית העוקבת אחר התנודות בבורסה באמצעות לוח אלקטרוני באחת מחנויות הכלבו ברחוב אוקספורד. (צילום: אי.פי)

מחלוקת משבשת העבודה במפעל המזל"טים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

מחלוקת בין הנהלת התעשייה האווירית לבין חברת „מול"ט" הנמשכת מזה מספר שבועות, משבשת את העבודה במפעל המזל"טים ועשויה להביא לביטול הזמנות עקב איחור במועדי אספקה. שני הצדדים החלוקים פנו למשרד הביטחון ונודע, כי המצב במפעל מעסיק את צמרת המשרד ובראש את המנכ"ל, דוד עברי, המנסה לישב את הסכסוך.

חברת „מול"ט" בנס ציונה הינה

(המשך בעמוד 4)

שווארנאדזה מחרתיים לשיחות בוושינגטון

מאת כתב „רויטר"

וושינגטון. – שר החוץ הסובייטי אדוארד שוורדנדזה, יבוא לוושינגטון ביום ו' על מנת להמשיך בשיחות לפיקוח על החימוש – על כך נמסר אמש בוושינגטון.

שוורדנדזה תציע שיחות אלה, כאשר נפגש אתמול על־פי יוזמתו, עם שגריר ארה"ב במוסקבה, ג'ק מטלוק. עם היוודע דבר הפגישה נפוצו במוסקבה ניחושים, כי הקרמלין שינה את דעתו ומוכן עתה לקבוע מועד לפסגה בין־מעצמתית נוספת.

ערך שוק המניות עלה ב־12 מליון ש"ח ● „גלגלי הבורסה" עמוד 14

מרפאות החוץ של קופ"ח יושבתו מיום א' ● עמוד 15

ארצות־הברית לישראל: בקרוב פיסגה ● „חוגים מקורבים" עמוד 8

הממונה על השכר: יש לפטר 500 מעובדי רשות השידור ● עמוד 2

עוד קורבן נפילת הוול־סטריט התאבד ● עמוד 2

מתקן בטחוני ננטש בשנית ע"י שומריו

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

מתקן בטחוני של צה"ל שפורסם בשעתו לאחר שננטש משומריו, חיילי המילואים, ננטש פעם נוספת לפני זמן קצר, זאת לאחר שצה"ל ריענן את הפקודות לאבטחת המיתקן ושפט מספר קצינים שהיו אחראים בשעתו למחדל.

על הנטישה הנוספת של המיתקן נודעו ל„על המשמר" הפרטים הבאים: המקרה אירע לפני מספר שבועות, שלושה חיילי מילואים שהוצבו על־ידי מפקדת צה"ל באיזור, שהו במקום לצרכי אבטחת המתקן. ביום אחד החליטו שניים מהם שאין כל צורך לשמור על המקום וכי חבל על הזמן. השניים שכנעו את איש

(המשך בעמוד 4)

סיסמת שוויון לצורך בחירות

מה שמכונה „מסמך גלבוע" עורר תגובות בחוגים פוליטיים בארץ, אך בעיקר בקרב האוכלוסייה הערבית, שהיא הנושא למעין מחקר שנעשה על־ידי תת אלוף (מיל.) עמוס גלבוע. כדי להבין את משמעות המסמך הזה שעדיין לא נידון בשום פורום ממשלתי, חובה להזכיר, כי המחקר נעשה ביוזמתו של השר לשעבר ארנס, אשר על־פי המלצתו של יצחק שמיר החל לטפל בערביי ישראל. עם התפטרותו של ארנס, הנושא עבר בירושה ללשכתו של סגן השר רוני מילוא. עובדה זו ראויה לציון, בעיקר אם זוכרים את מידת „הרגישות" של „חרות" במשך שנים לנושא של ערביי ישראל. קשה להשתחרר מן הרושם, כי פעילות זו קשורה עם שנת הבחירות המתקרבת, ושאיפתה של „חרות" לצוד קולות גם בקרב בוחרים ערביים.

המסמך עצמו מתחלק לניסיון לאפיין את התהליכים העוברים על ערביי ישראל וחלוקתם לסוגים שונים (פלשתיניזציה, ישראליזציה) והמלצות לשילובם של ערביי ישראל בחברה הישראלית על־ידי השקעת משאבים גדולים. אשר לחלק „העיוני" של המסמך, יש כאן ניסיון לחלק את ערביי ישראל ל„טובים" ו„רעים", ל„נאמנים" ול„בלתי נאמנים". המחקר מתעלם לחלוטין מניסיון 40 שנה – שנות קיום המדינה – שבהן המיעוט הערבי הוכיח את נאמנותו גם כאשר היה נתון במשך הרבה שנים בתחומי המימשל הצבאי, ואחרי ביטולו לא זכה עד היום לשוויון־זכויות ממשי.

הטענה כאילו הבעת סולידאריות של ערביי ישראל עם ערביי השטחים פירושה עוינות למדינת ישראל, אין לה שחר. נכון, לערביי ישראל יש דילמה של ניגוד אפשרי בין ההזדהות עם העם הפלשתיני, שהם רואים עצמם כחלק ממנו, לבין שמירת נאמנות למדינת ישראל שהם אזרחיה. אך ערביי ישראל, ברובם המכריע, הוכיחו את יכולתם לשמור על שתי הנאמנויות האלה.

יועצו של ארנס לא היה צריך כלל לערוך מחקר כדי „לגלות את אמריקה" ולהגיע למסקנה, כי ערביי ישראל מקופחים בתחומים רבים. כולנו יודעים, כי הקצאת המשאבים למגזר הערבי היא מזערית, ואין צורך להזכיר את האירועים של השנה החולפת, כמו שביתת הרשויות המקומיות, שביתת בתי הספר ועוד. ערביי ישראל אינם זקוקים לתמרוקים או להצהרות בזכות „מודרניזציה של המשק הערבי" „יצירת אליטה חדשה למיעוטים הרגשת הזיהוי חלק בלתי נפרד מהמדינה". [illegible] ומזמן מצפים למעשים שיתרגמו את הצהרות מגילת העצמאות בדבר שוויון הזכויות לשפת המציאות.

„על המשמר"

אהרון ידלין, מזכיר התק"ם, ב„אוהל משפחת האדמה":

פרס רואה אותנו ומקבל חרארה

ועדי העובדים ליד מפ"ים מזדהים עם מאבק ההתיישבות

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת, וכתבנו הכלכלי בירושלים

חברי־כנסת מכל המפלגות שבאו אתמול לאוהל המאבק של ההתיישבות, בגן הוורדים מול הכנסת, שמעו אתמול מפי מזכיר התק"ם, אהרון ידלין, דברים קשים ביותר כנגד יו"ר „העבודה":

„פרס לא תופס את חומרת המצב. אנו תקועים באמצע, בכל פעם שהוא רואה אותנו הוא מקבל חרארה. הנשיא הרצוג, יו"ר הכנסת הלל, שר האוצר ניסים ונגיד הבנק ברנו, הטילו חרם על ההתיישבות. הם עשו מאתנו כת של טמאים. אנו עוצרים בעד עצמנו. מפרס ומקיסר אין לנו דבר".

שר האוצר, משה ניסים, הודיע לראשי ההתיישבות, כי לא ייפגש אתם כל עוד לא יפרקו את אוהל המאבק. על כך השיבו לו החקלאים: „האוהל לא הוקם כהפגנה ואף אין אנו שובתים. המישור הוא הנכון, אנו מבקשים לפתור את בעיית הדיכית ההונקת אותנו כדי למנוע שביתות והפגנות של חקלאים".

היום צפויה פגישת אנשי ההתיישבות עם נגיד בנק ישראל, פרופ' ברנו. אתמול הצטרפו לאוהל נציגיהם של חמשת מושבי חרות־בית"ר, כן הצטרפו מושבי הפועל המזרחי, לפיכך הוחלט לשנות את שם אוהל המאבק ולכנותו — „אוהל משפחת האדמה".

אין ערבות מדינה

ניסים דוחה אתמול בתוקף את האפשרות, שהממשלה תיתן ערבות מדינה לחלק מחובות הקיבוצים והמושבים. בדיון בועדת הכספים הכחיש ניסים שהעיכוב בהפעלת הסדר החובות למושבים הוא באשמת משרד האוצר, והוא אמר, שלטענה זאת אין על מה להתבסס שכן האוצר ביצע את חלקו בעניין זה ואף מעבר לכך. ניסים ציין, שלא היה נושא בו משרד האוצר פעל במרץ והתמדה כמו בנושא הסדר חובות ההתיישבות.

לדברי ניסים, לא האוצר יוצר את

(המשך בעמוד 3)

בני מיעוטים מזדהים עם אנשי ההתיישבות מול הכנסת. (צילום: דן לנדאו)

ציורמצב

בשטח/המשפט מתחדש

לשבת ליד דמיאניוק

גם אחרי פסק זמן של מספר חודשים, משפט דמיאניוק אינו מושך הרבה קהל, ובצדק: זו הצגה משפטית־טכנית, ארוכה ומשעממת, בלי טיפת דרמאה, אנושית או היסטורית. ביציע התקשורת —

המתורגמנית, זעירה ולחוצה

הרבה מקומות ריקים, אם כי יש נציגות לא מבוטלת של העתונות הכתובה והאלקטרונית, בארץ ובעולם. ברגעי שעמום אני מתמקד בדמותה של המתורגמנית, היושבת, זעירה ולחוצה, על ספסל הנאשמים, לצידו של דמיאניוק, הר אדם אמיתי. מבטה קפוא, ראשה נטוי קדימה, אינה פונה לכיוון הנאשם. אני מנסה לנחש מה מקפיא ומשתק אותה: קירבתו של מי שהואשם ברצח המונים אכזרי? המצלמות? ואולי, כמה אנושי ובנאלי, נודף ממנו ריח הזעה ועבש של הכלא. העד, שיפריץ, עולה מרוסיה, היום בזכרון יעקב, הוא איש מבוגר עם זקן לבן וגזוז למשעי. עשר שנים במחנות אסירים סובייטיים השכיחו ממנו את השואה. ואת חמש עשרה השנים האחרונות הקדיש למאבק עולמי נגד הק.ג.ב. הוא נלחם בו כמו שויזנטל נלחם בנאצים. איש מאנאטי. ההצגה שהכין בקפידה לבית המשפט היא נאום לאומה ולעולם על פשעי הק.ג.ב. השופטים מגבילים אותו לשני נושאים צרים: זיוף מסמכים נאציים ברוסיה, ודיכוי האוקראינים שם. אב בית הדין דב לוין קוטע אותו. תכופות ובאוירה חד, כשהוא חורג מנושאים אלה. [illegible]

עוזי [illegible]

על המשמר

דעל / שנור לגויים

סמוך על הדוד

אסור לסמוך על האמריקנים,
צריך עצמאות,
מספיק עם התלות,
עכשיו עד הוול־סטריט הגיעו המים,
חברים, עשינו טעות.

אסור לסמוך על האמריקנים,
על משק מותש,
שאין בו ממש,
רבותי חייבים לשנס המותניים,
ולמצוא פתרון חדש.

אסור לסמוך על האמריקנים,
המפתח הוא כאן,
בתכלת־לבן,
צריך למשל להושיט הכפיים,
לסיוע כספי מיפאן.

אם כבר שנור לגויים עדיפים כבר היפנים,
לכרות איתם ברית אחת ולתמיד,
ונשיב ליפאנים, אחינו לגנים,
על־פי התפריט־איך אומרים בעברית?
את כל מה שקיבלה ארצות־הברית.

קובי לוריא

תפס כותרת / פרופ' יצחק זמיר

ה„חוזה" לא הוסר

ידיעה קטנה, במקום צדדי, סיפרה השבוע לקוראי העיתונים, כי פרופסור יצחק זמיר, לשעבר דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית, לשעבר היועץ המשפטי לממשלה, קיבל על עצמו להקים ולנהל את הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה. כביכול, ירידה בדרגה, בסטאטוס, ביוקרה.

ב־11.2.86, בעיצומה של פרשת השב"כ הראשונה, כינס פרופסור יצחק זמיר מסיבת עיתונאים בירושלים, כדי לבשר לציבור הרחב על פרישתו ממשרת היועץ המשפטי. רבים סברו או עדיין סבורים היום, כי זמיר לא התפטר, אלא התפוטר, בשל לחצי הפוליטיקאים מהליכוד והמערך. שמיר ופרס, שרון ורבין, לא יכלו להסכים לגישתו, לעמידתו, בפרשת אוטובוס 300, ועוד הרבה פרשיות מורכבות אחרות. הם רצו יועץ חדש.

קודמיו של פרופסור זמיר [illegible] המשפטים לבית המשפט העליון. פרופסור יצחק זמיר קיווה ללכת באותו מסלול. יש אומרים, כי משך את כהונתו כיועץ לממשלה עוד ועוד שנים, מתוך תקווה וציפייה לקבלת המינוי הרם, ברחוב סאלח א־דין.

מרבית המשפטנים הבכירים בארץ, כולל ראשי הפקולטות למשפטים בת"א ובירושלים, סבורים כי מקומו של יצחק זמיר בביהמ"ש העליון, סביר גם להניח, כי שלושת השופטים בוועדה למינוי שופטים היו תומכים במועמדותו, לו הייתה עולה לדיון והצבעה. אך פרופסור זמיר יודע כי ה„חוזה" שהוציאו עליו ראשי הליכוד, כולל רה"מ, מונע ממנו את המינוי הנכסף.

כאשר המינוי המיוחל השתהה עוד ועוד, כאשר העיסוק בנושאים משפטיים עקרוניים לא סיפק אותו והטיפול בקורבנות הרצח בקאם בורקה, יחליט פרופסור זמיר להיענות לאתגר. [illegible]

[illegible]

חוכמת זקנים/פנאי

ליבנו לאמו של מודעי, לקשר האהבה הזה בין קשישי העולם למסך הקטן, ואולי מטילה הטלוויזיה מעין בדידות, קשישים על כל צרכניה, במאמרו של ט.ס. אליוט: „הטלוויזיה היא סוג של בידור, המביא מיליוני בני־אדם להאזין לאותה בדיחה באותו זמן, ובכל־זאת להישאר בודדים".

רוביק רוזנטל

אח"מ / איידס

זה האישו

נפתרה התעלומה, טוען ספר חדש, מאת עיתונאי אחד ושמו רנדי סמיתס, ועכשיו הוא יכול לגלות לנו מי האחראי הישיר להפצת נגיף האיידס בארצות־הברית ואירופה. לא האמריקנים, כפי שטוענים הרוסים, גם לא ממעבדות הק.ג.ב. כפי שנוטים לחשוב כמה חובבי ריגול מושבעים.

גייטאנו דוגאס

האיש שהביא את האיידס מאפריקה למערב הוא גייטאנו דוגאס, דייל בחברת תעופה, קנדי ממוצא צרפתי.

הדייל הזה, כך כתוב בספר, היה חרמן לא קטן, הומוסכסואל עליז ופעיל מאוד, שהתגאה בלא פחות מ־2500 מאהבים, לאורך השנים. הוא היה נושא הנגיף הראשון בצפון־אמריקה. חברו למיטה, ריק ווילקוף, היה חולה האיידס הראשון בארצות־הברית. לפחות 40 מתוך 248 גברים נושאי איידס, קיימו יחסי־מין עם הדייל.

דוגאס דנן נדבק בנגיף באירופה, לאחר מפגש קצר עם גבר ממערב־אפריקה. ביוני 1980 גילה לו רופאו, כי לקה בסרטן־עור נדיר. אז לא קישרו זאת לאיידס. גם בשלב מאוחר יותר, כאשר הוכרה טיבה המדויק של המחלה הנוראה, סירב הדייל להפסיק לקיים יחסי־מין, כפי שנדרש על־ידי מנהלת המחלקה למחלות מדבקות במרכז לבריאות הציבור בסאן־פרנציסקו. לא רק שלא הפסיק, אפילו הגביר את פעילותו. לפי הספר, הנקרא „והלהקה המשיכה לנגן", הסתיר דוגאס את סימני מחלת העור שלו מעיני מאהבי־לרגע באמצעות תאורה עמומה ומי שגילה, שמע בזעזוע את ההצהרה הבאה: „יש לי סרטן של עליזים ואני גוסס מזה. עכשיו גם אתה."

ועכשיו, ישנם רבים שמבקשים לסגור חשבון עם מפיץ האיידס. כבר אי־אפשר. הוא נפטר, לאחר סיבוך בכליותיו, בחודש מארס 1984. בן־זוגו האחרון חי, אך גם הוא חולה איידס.

עופר ניר

מדף / מודשת

„חור שחור" באירופה

חיים גניזי, „יועץ ומקים — היועץ לצבא האמריקני ולשארית הפליטה"; עיצוב עטיפה: רוני רבבן; ספריית פועלים/מורשת

החיים בכלל — חיי הפרט כחיי הקבוצה — הינם רצף של כיבושים, הצבת יעדים ואתגרים והתחרה להשגתם ומימושם. עיקר האנרגיה ומירב המעיינים מוקדשים לזכייה בתפקיד, השלמת משימה, ניצחון בבחירות, או — לענייננו כאן — ניצחון במלחמה. למעשה, להווייתנו המרכזית הינה „היום שאחרי" — העשייה האפורה שלאחר השיא, שהיא־היא תכלית המעמד כולו. ביום שאחרי מטפל ספרו של פרופ' חיים גניזי.

במשך שש שנים ארוכות שינס העולם החופשי מותניו להדברת החיה הנאצית, משימה שהושלמה במאי 1945. משנתפוגג עשן הקרב נמצאו על אדמת גרמניה ואוסטריה מאות־אלפי פליטים יהודים, בני בלי־בית, מוכי רעב וחולי, חסרי מנהיגות, מטרה ומסגרת. האחריות הישירה על פליטים אלה הוטלה על צבא הכיבוש האנגלו־אמריקני, שבמידה רבה לא ידע איך „לאכול" את התפקיד. לצד אהדה, יוזמות ברוכות ותמיכה חומרית ניכרת, לא חסרו גם גילויים של אטימות — תולדה של בורות, כשל אירגוני, ודרגים נמוכים — גם אנטישמיות פשוטה.

התפנית בגישת המערב באה בעקבות דו"ח הריסון, הנציב האמריקני להגירה והתאזרחות, שעקב ביקורתו הקשה על הטיפול בעקורים מונה היועץ המיוחד לענייני היהודים ליד מפקד הזירה האירופית, גנרל אייזנהאואר. משרת היועץ נתקיימה עד 1949. כיהנו בה שורה של יהודים אמריקנים שרשמו פרק מפואר בשיקום שארית הפליטה, כמו גם בהסדר יחסיה עם רשויות הצבא האמריקני.

לגבי, כמו רבים מבני הארץ הזאת, רצף התודעה ההיסטורי מדלג ישירות משדות הקרב באירופה אל המאבק לעצמאות, כ"ט בנובמבר, מלחמת השחרור. קורות היהודים באירופה בין 1945 ל־1948 — „בתקופה האחרית" של ההיסטוריה היהודית — הינם בבחינת „חור שחור". ואת החור הזה דואג פרופ' גניזי למלא כמספר.

קובי [illegible]

הממונה על השכר: יש לפטר 500 מעובדי רשות השידור

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר", וכתבנו הכלכלי בירושלים

משרד האוצר הקשיח אתמול את עמדתו בנושא השביתה ברשות השידור. הממונה על השכר, יעקב דנון, הזהיר אתמול, שרשות השידור תהיה חייבת לקבל את אישורו של משרד האוצר לכל הסכם שיושג עם העיתונאים השובתים.

דנון הוסיף שפתרון לסכסוך יהיה כרוך בפיטורים בקנה-מידה רחב.

לדבריו, רשות השידור מעסיקה כ-130 משרות מעל למותר לה על-פי שיא כוח האדם שאושר בתקציב. הוא הבהיר, שלדעת האוצר יש לצמצם את מספר המישרות ב-130 ואחר כך להתחיל בתהליך של פיטורים נוספים.

הממונה ציין, שאם רוצים להגדיל את השכר ברשות השידור ב-25 אחוז, קודם יש לצמצם את מספר המשרות מ-1,800 ל-1,670, וממספר זה יש להפחית עוד 20 אחוז. פירוש הדבר, שלדעת האוצר יש לפטר מרשות השידור כ-500 עובדים כדי להביא לפתרון הסכסוך.

במשא ומתן בין הנהלת רשות השידור לבין העיתונאים השובתים, לא חלה אתמול כל התקדמות של ממש, זאת לאחר שהדיונים על סעיף השכר נקלעו למבוי סתום. אמש הגיש סמנכ"ל הרשות לענייני כוח-אדם עמרם עומר, למשרד האוצר מספר הצעות ונוסחאות שהציעו העיתונאים במהלך השיחות ונודע, כי אלה נבדקות בעת על-ידי משרד האוצר.

אתמול דיווחו מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, והסמנכ"ל עמרם עמר לשר החינוך והתרבות, יצחק נבון, על התקדמות-מה שחלה במאזומתן. במהלכה של הפגישה אותה זימן השר, קיים זה התייעצויות טלפוניות עם הממונה על השכר במשרד האוצר, יעקב דנון.

אתמול דחה השר נבון מספר פניות להוציא צווי-ריתוק לחלק מהעיתונאים השובתים. יועץ השר לענייני תקשורת, ישראל כהן, מסר אתמול, כי בין הפונים לשר היו גם עיתונאים שובתים ממחלקת החדשות בערבית. לדבריו, לא הפריע איש לאותם עובדים לא להצטרף לשביתה מלכתחילה וכן אין איש מונע מהם לחזור לעבודה לאלתר.

משרד המשפטים השלים אתמול את הניסוח הסופי של הצעת החוק שהממשלה אישרה ביום ראשון, על-פי הצעת שר החינוך המסמיכה את הוועד המנהל של הרשות, באישור השר, להחליט על הפסקה או צימצום שידורים. הצעת החוק תובא כבר ביום א' הקרוב לאישור ועדת השרים לחקיקה מיד לאחר אישור הוועדה תונח הצעה על שולחן הכנסת ושר החינוך יבקש לאשרה בתהליך חקיקה מזורז.

המשכים

פרס מקבל חרארה

(סוף מעמוד ראשון)

הבעיה אלא הבנקים. הוא אמר שהבנקים עומדים בפני בעייה של מחיקת חובות נוספים מעבר למה שהוחלט בוועדת הכספים, ודבר זה מכביד על האפשרות של הסדר העניינים.

מסקנותיה של ועדת המנכ"לים (חקלאות, התיישבות בסוכנות, והממונה על התקציבים) בדבר דרכי ביצוע החלטות הממשלה והכנסת בדבר סיוע להתיישבות — יוגשו לשרים בסוף השבוע.

ישיבות לשנה באוהל

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, נפגש אתמול לשיחה עם חברי מטה המאבק המשותף של ההתיישבות העובדת ונציגי יישובים חקלאיים, שהגיעו להביע תמיכה במאבקם של חבריהם באוהל ההתיישבות בגן הוורדים ליד משכן הכנסת ומשרדי הממשלה בירושלים — מסר כתב עתים.

צור לא יישב

שני שרים תקפו אתמול את הממשלה על חוסר האונים שלה בפרשת ההתיישבות. יעקב צור הודיע, כי לא יישב בממשלה שלא תפתור את בעיית ההתיישבות. משה שחל אמר, ש-40 אחוז מהחובה של ההתיישבות נובע מההחלטה הקלוקלת של הממשלה ב-1.7.85 בדבר גובה הריבית. שחל הזכיר, כי באותה ישיבה הגיש לממשלה תזכיר בו הזהיר מפני הרעות הצפויות למשק ולהתיישבות כשל הריבית הגבוהה. על ההתיישבות לתבוע מן הממשלה להחזיר לה כספים שנגזלו ממנה. השר יעקובי הציע, שכל הח"כים התומכים במאבק, מכל הסיעות, ישרפו כל דיון והחלטה בכל ועדות הכנסת עד אשר תסתיים הפרשה.

הדור הצעיר של מפ"ם קורא להתיישבות העובדת על כל מרכיביה להפסיק את תשלום החובות בגין הריבית המטורפת והלא צודקת. את ההטבות שצברה ההתיישבות שלא בגין המדיניות הכלכלית יש להחזיר עד השקל האחרון — קובע הדור הצעיר של מפ"ם.

בישיבת מזכירות מועצת ועדי העובדים ליד מפ"ם שהתקיימה בתל-אביב, הביעו חברי המזכירות תמיכה וסולידריות במאבק ההתיישבות העובדת. „מאבקכם הוא מאבקנו שלנו ושל כל המגזר היצרני", אומרת מזכירות המועצה בפנייתה אל המטה המשותף של ההתיישבות העובדת.

עוד אומרת המזכירות, כי המגזר הייצרני בעיר ובהתיישבות העובדת, נאלץ לשלם וביוקר את מחיר המדיניות הכלכלית המטורפת באמצעות מדיניות אשראי וריבית המסכנת מפעלים ויישובים רבים בכל חלקי הארץ. „הורידו את הגיבנת הריבית ותנו לעבוד ולייצר בכבוד", אמרו המשתתפים.

בסיום הישיבה הוחלט, כי משלחת מטעם מועצת ועדי העובדים תגיע מחר לאוהל ההתיישבות בסימן „סולידריות בין פועלי העיר ופועלי ההתיישבות."

יו"ר מועצת ועדי העובדים, מישל אלמליח, אמר: אני שמח שניתנת לנו האפשרות לסייע במאבק ההתיישבות, ממש כפי שההתיישבות סייעה לעשרות מפעלים במאבקיהם".

„העבודה" למתיישבים.

נושא לאומי

מזכ"ל מפ"ם, אלעזר גרנות, אמר למזכיר התק"ם, אהרון ידלין, קודם שדיבר ידלין נגד פרס, כי ידלין טועה אם הוא חושב ששנתו של פרס תנדוד בלילות שעה שידלין ישן באוהל המאבק. גרנות הזהיר לבל ייהפך האוהל לאוהל הדוד תום. את המאבק יש לנהל בגזרה רחבה, ולא רק בתחום ההסדר הכספי, אמר גרנות.

רפאל איתן (התחיה) הציע, שתומכי המאבק יגישו אי-אמון בממשלה. „כדאי שהיא תיפול בגלל עניין לאומי, אפילו אם היא תוקם מחדש. ההתיישבות איננה ביזנס אלא נושא לאומי ממדרגה עליונה", אמר.

סיעת מפ"ם ביקרה אתמול באוהל המאבק חזרה והביעה הזדהותה המלאה עם ההתיישבות. כן ביקרו באוהל נציגי מועצות פועלים, נוער החלוצות הכחולות וראשי ערים.

מוטי בסוק, כתבנו בכנסת מוסיף: „אני אומר ובאחריות, שהריבית שאין לה אח ורע בשום מקום בעולם, שבגובהה אין אפשרות לקיים מערכת יצרנית, לא בחקלאות ולא בתעשייה, היא פרי החלטות של ממשלת ישראל לפני כשנתיים, בהמלצה חמה מאוד של בנק ישראל ושל האוצר". דברים אלו אמר אתמול לכנסת שר החקלאות, אריק נחמקין.

בהשיבו לארבע הצעות לסדר היום בנושא הסיוע למושבים ולקיבוצים, הצטרף למעשה השר לח"כים המלינים על מדיניות הממשלה בה הוא חבר. „אני קובע וחד משמעית, כי אחרת ארגוני הקניות של התנועה המושבית מתנהג טוב יותר מהטוב במשרדי הממשלה".

נחמקין טען, כי הריבית הגבוהה הינה כלי בידי הממשלה לבלום את האינפלציה, אך לאחר שהמשק התייצב, היתה הממשלה צריכה לדאוג כי הגולה תחזור לחקלאים. אם הממשלה לא תדאג לחיזוק המגזר החקלאי, יפלו אחריו מגזרים אחרים, וראשונים לכולם המפעלים התעשייתיים. החקלאות הישראלית היתה תנופה מתוכה והיעילות בעולם.

לדעת חייקה גרוסמן (מפ"ם), ההתמוטטות של ההתיישבות החקלאית אינה מעניינת כלל את ממשלת ישראל. הליכוד מגנת בכ למצוקת החקלאים, למרות שמרוכז כאן לא רק בקיבוצים ובמושבים. „רבי היישוב הראשון שהתפרק היא אותה יבניאל הישנה והטובה, המשק הפרטי. אלה כבר לא הסוציאליסטים והתמגא לנלה."

"על המשמר"
עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה:
רח' חומה ומגדל 2, תל-אביב
טל: 37 88 33
חשבון בבנק הדואר 4*43360*3
המען למכתבים:
שירות שקדואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian)
2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 37 88 33
Telex: 34 16 52
סניפים:
ירושלים 94622 רח' בן-יהודה 2, בניין מגדל חדרים 103-221 טל: 233161; המען למכתבים: ת"ד 3214 ירושלים 91008
חיפה 33134 רח' פבזנר 37 טל 670623; המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040

לאוטמן הציע ליפנים: אזור סחר חופשי כמו עם ארה"ב

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

דב לאוטמן נשיא התאחדות התעשיינים העומד בראש משלחת תעשיינים המבקרת עתה ביפן הציע בפגישה רשמית עם נציגי ממשלת יפן כי יחתם הסכם על אזור סחר חופשי בין שתי המדינות, כדוגמת ההסכם בין ארה"ב לישראל.

לאוטמן הדגיש כי יש חברות יפניות שמסרבות לקשור קשרים עסקיים עם ישראל מפחד החרם הערבי ודוגמה לכך היא העובדה שאין ליפן נציגות מסחרית בישראל, כנהוג בין מדינות שלהן קשרים דיפלומטיים רשמיים.

סגן שר התעשיה היפני מקוטו קורודו העומד בראש המשלחת היפנית אמר כי ממשלתו מתנגדת לכל סוג של חרם. לדבריו, יש אפשרות להגדיל היקף הסחר בין שתי המדינות במיוחד כאשר ממשלתו מעונינת בהגדלת היבוא.

התאבד עוד קורבן של ה„וול-סטריט"

מילווקי.— איש עסקים בדימוס, שהפסיד חצי מליון דולר בבורסה ב„יום שני השחור" בשבוע שעבר, שלח יד בנפשו בווסטה שבמדינת ויסקונסין. יחד עמו עלה מספר קורבנות הבורסה לשלושה.

ורנון לאמברג, נשיא לשעבר של חברת „אפלטון מאשין" נמצא ביום שישי מת מחנק בגן במוטל.

המשקיע שהרג את הברוקר שלו במיאמי ופצע בצורה אנושה אדם נוסף ביום שני, הפסיד מאות אלפי דולרים בהתמוטטות.

האיש ארתור קיין, 53, לקוח ותיק של חברת הברוקרים הגדולה „מריל לינץ'" פתח באש מקרה בתוך המשרד, הרג את מנהל הסניף, פצע ברוקר אחר ואח כך התאבד.

הגיב על כך ברוקר ותיק במשרד: „בהתמוטטות של 1929 קפצו אנשים מן החלונות. ב-1987 הם הורגים את הברוקרים שלהם".

קיין, תושב מיאמי, תואר על-ידי פקידי המשרד להשקעות בניירות ערך כאדם אריב ומשקיע זהיר.

ורנון למברג, 58, איש העסקים מויסקונסין שהתאבד בעקבות הפסדים של חצי מיליון דולר בבורסה (צילום: אי.פי.)

מפקד המשטרה אמר, כי לאחר שפגע בשני הברוקרים, הוא היפנה את האקדח אל ראשו והתאבד.

עונש חדש בצה"ל: עבודות שירותים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

אמצעי ענישה חדש בצה"ל – עבודות שירותים. הפרקליט הצבאי, תא"ל אמנון סטרשנוב, אישר באחרונה שינוי בחוקת השיפוט הצבאי בנושא ענישה.

הפקודה החדשה קובעת, כי בית-דין צבאי יהיה מוסמך לקבוע שחייל שנגזר עליו עונש מאסר עד שישה חודשים ירצה את עונשו בעבודות שירותים ביחידות הצבא. „המטרה היא ליצור אמצעי ענישה הנחשב מאסר אך אין עימו שלילת החירות ואינו מביא להצבתו של האסיר מאחורי סורג ובריח" – נכתב בפקודה החדשה שתיכנס לתוקף בקרוב.

בכל מקרה, תקופת הענישה תחשב „בתקופה בלתי נמנית" („קבע דפוק" בלשון החיילים) והיא תופעל בעיקר לגבי חיילים שבלואים בפעם הראשונה או נשפטו בגין עבירות קלות. עונש זה ייקל גם על עבודות שירותים וביצורים ביחידות צה"ל.

קיסר: נשבית הערוץ השני אם יורחבו השידורים בו

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

אם יורחבו השידורים בערוץ השני, תפרוץ שביתה כללית גם בערוץ זה – הבהיר אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

בישיבה מיוחדת של סיעת המערך בכנסת הודיע קיסר, כי הוא פועל להקמת מסגרת ארגונית לעיתונאים בהסתדרות. מסגרת זו תעסוק בענייניהם המקצועיים של העיתונאים.

שר התקשורת, גד יעקובי, הודיע בישיבה, כי אין בדעתו להורות על הרחבת שידורי הערוץ השני.

קיסר נפגש אתמול עם יו"ר האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל אמנון נדב, והוסכם ביניהם על פעילות הסתדרותית מיידית ליישוב הסכסוך ברשות השידור. בשיחה עם נדב הועלו ע"י קיסר כמה הצעות אופראטיביות שיש בהם כדי להחזיר את עובדי הרשות לעבודתם התקינה ולחדש את השידורים ברדיו ובטלוויזיה, מבלי לפרוץ את הסכמי-השכר בשרות הציבורי.

שכר הבכירים יעלה מהחודש ב-22.7%

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

חברי ועדת הכספים של הכנסת התאחדו אתמול בדחייה פה-אחד של בקשת שר האוצר לעכב את העלאת השכר לבכירים במשק בשיעור של 22.7 אחוז. חברי ועדת הכספים בעטו על השר נסים ולמעשה אמרו לו, שאין לוועדה כל סמכות להחליט על עיכוב העלאה.

עם דחיית בקשת נסים נראה, ששרים, סגני שרים ח"כים, שופטי בית משפט עליון, נשיא המדינה ומנכ"לים, יקבלו במשכורת חודש אוקטובר תוספת של 22.7 אחוז.

שר האוצר אמר אתמול, שמבחינה פורמלית ההעלאה מוצדקת ואילולא היה לו חשש מהשפעה השלילית שיכולה להיות לעדכון שכר הבכירים על מערכת השכר בסקטור הציבורי, לא היה בא לוועדת הכספים בנושא זה.

חברי הכנסת לא קיבלו טיעון זה והסבירו לנסים, שעל-פי החוק מתעדכן שכר הבכירים פעמיים בשנה, על-פי העלייה בשכר הממוצע במשק. מרכז הליכוד בוועדת הכספים, אוריאל וינשטיין אמר, שדחיות בהעלאת שכר רק יוצרות בעיה יותר גדולה, שכן העדכון הבא נעשה גדול יותר.

ח"כ חיים רמון, מרכז המערך בוועדת הכספים, הזכיר לנסים שהח"כים בוועדת הכספים הפקיעו מעצמם את הזכות לדון ולאשר העלאות שכר לבכירים.

אירלנד שוקלת חיזוק יחסיה עם ישראל

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

דבלין. — ממשלת אירלנד שוקלת את חיזוק היחסים הדיפלומטיים עם ישראל — אמר אתמול שר החוץ האירי, בריאן לניהן, לאחר פגישתו עם המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין.

היום היחסים הדיפלומטיים בין ישראל לאירלנד מבוססים על שגרירים שאינם תושבים, כאשר את ישראל מייצג באירלנד השגריר היושב בבריטניה, ואת אירלנד מייצג בישראל השגריר היושב באתונה. שר החוץ האירי אמר, שישראל הביעה בפניו עניין לשנות את הנציגות לרמה של נציגים תושבים ולדבריו, הנושא נדון בימים אלה בממשלת אירלנד. הוא הוסיף, שאירלנד מעוניינת ביחסים טובים עם כל המדינות במזרח התיכון, שכן הוא מאמין ש„הוועידה הבינלאומית נמצאת עתה בשלבי תכנון".

ביילין נפגש עם מנכ"ל משרד החוץ האירי, נואל דור, והמזכיר המדיני, פוריק מרפי. בין הנושאים שעלו בשיחות היה גם המצב בדרום לבנון. בנושא זה הביע ביילין, שהשינויים שהיו בשטח בשבועיים אחרונים ונסיגת צד"ל לשתי עמדות שהיו בעייתיות לגדוד יוניפ"ל האירי, יסירו את אחד המכשולים ביחסים בין שתי המדינות.

● הכינוס הבינלאומי ע"ש בילינסון על סוכרת נעורים ייערך ב-4 בנובמבר במלון לרום בירושלים וישתתפו בו כ-160 מדענים מ-27 ארצות וביניהם רופאים מסין העממית, קוריאה, יפן, הונגריה, פולין, רומניה, ניו זילנד, אוסטרליה, דרום אפריקה וארצות אירופה ואמריקה הצפונית.

לבני משפחת אפשטיין
ולקיבוץ מרחביה
אתכם באבלכם במות
אפי (ויקטור) אפשטיין ז"ל
בית חפציבה

לחברתנו יפה, לדוד נתן
ולכל משפחת גלפרין
משתתפים בצערכם על מות
האם-הסבתא
כל עובדי „אריה" בע"מ
(הליה ודמות מנשה)

הפיגועים השנה באזור הביטחון פחתו בחצי
צה"ל פועל גם מעבר ל„קו האדום"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

גורמים צבאיים בכירים בגבול הצפון מסרו השבוע, על ירידה של 50 אחוז בשנה האחרונה בכמות הפיגועים מצפון לאזור הביטחון, ובתוך האזור עד לקו הגבול עם ישראל. מאפיין נוסף בשנה האחרונה: רוב התקלויות והפיגועים (כ-90%) מתבצעים בגבול אזור הביטחון, רחוק מיישובי הצפון.

לדברי אותם גורמים, מבצע צה"ל הרבה פעילות מעבר ל„קו האדום" הוא קו אזור הביטחון, בסיכול התארגנויות מחבלים וסילוק משגרי קטיושות. לדברי מקור צבאי בכיר, כל פעילות כזו מחוץ לאזור הביטחון טעונה אישור מפורש של הדרג המדיני. בחודשים האחרונים העביר צה"ל את היוזמה והאחריות לפעילות הביטחון השוטף לידי מפקדי הפלוגות הזוטרים זאת במסגרת המגמה להאציל סמכויות ולפתח את ה„ראש הגדול".

כך מתכנן מפקד הפלוגה בעצמו את הפעילות של פלוגתו באזור הביטחון ובגבול הלבנון, כאשר מפקד הגדוד מהווה דרג מאשר בלבד, ומפקד החטיבה רק מיודע בעניין. עקב כך הצליח צה"ל להכפיל פי ארבעה את כמות הפעילויות בלבנון במסגרת אותם הכוחות.

הקצין הבכיר ציין עוד, כי צה"ל פועל בדרכים בלתי שגרתיות, תוך שבירת השיגרה ושמירת השקט בכפרים באזור הביטחון. „המסר שלנו הוא, שאם יהיה שקט בגבולנו הצפוני יהיה שקט גם בלבנון. מסר זה הולך ומחלחל בקרב האוכלוסיה שיעית", אמר.

המקור מסר, כי בגיזרה המערבית סיכלו תושבי כפרים שיעים בעצמם יוזמת התארגנויות של מחבלים, זאת כדי להבטיח שקט באזור. „בנבטיה מונו מחבלים אפילו באש מתוך הכפרים, כדי שיחיו שם בשקט ושלא נפעל בנגדם".

צה"ל נוזר שלא לירות ולהשיב אש לעבר כפרים כדי לא להתסיס את האזור. „מהסיבות הללו, אנו משתדלים גם לשלוט בעניין זה על צה"ל, ובדרך-כלל מצליחים".

עוד מרגישים בגבול הצפון, כי בנוסף לארגון „החיזבאללה", לאמל ולארגונים הפלשתינים, צצים באחרונה ארגוני מחבלים פרו-סוריים, שהתעצמותם והתבססותם עלולה להציב בפני צה"ל בעיה מסוג חדש.

2 מעברים חדשים באזור הביטחון

מאת אבי בניהו

צה"ל פתח באחרונה בדרום לבנון שני מעברי גבול חדשים לרווחת תושבי אזור הביטחון. במסגרת מדיניות „הגדר הטובה" מוקם שער נוסף באזור קיבוץ מלכיה, דרכו עוברים למדינת ישראל וממנה מאות כפריים לבנונים העובדים בשטח ישראל.

מעבר נוסף, שנפתח באחרונה באזור העיירה נבטייה, מאפשר לתושבי אזור הביטחון מעבר אל לבנון לצורך ביקורי קרובים בצידון ובביירות.

רובין ומיתר נציגי עורכי הדין

המועצה הארצית של לשכת עורכי-הדין בחרה אתמול כנציגי הלשכה בוועדה למינוי שופטים, את ראש הלשכה, עו"ד יעקב רובין, ואת עו"ד צבי מיתר, יו"ר ועד מחוז תל-אביב.

(עשית)

שילנסקי הוביל סיור נוסף של ח"כים מוועדת הפנים

ארבעת חברי הכנסת מהימין הסיקו בסיורם, שהנוכחות הערבית במזרח ירושלים מפריעה לביטחון

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

שוטרים, אנשי משמר הגבול ושוטרים מוסווים ליוו אתמול ארבעה חברים מוועדת הפנים של הכנסת בראשות שילנסקי, אשר עלו לאנדרטה אשר הוקמה בעיר העתיקה לזכר יגאל שתי, שנרצח במקום.

„איזה מין ביטחון הוא זה, שאינני יכול לעבור פה לבדי, בלי משמר כבד של שוטרים?" שאל ח"כ דוד דנינו (מפד"ל). הסיור החל בשער שכם. הוא התעכב ליד חנות לחזיות ומחוכים ושאל את בעל החנות „מה אתם עושים כדי שערבים לא יהרגו יהודים?" בעל החנות נבוך, והכחיש כל קשר למעשים. אחר כך מתיישבים החכ"ים בבית קפה, בחסות השוטרים. שילנסקי שואל ערבי, „לחצתי הרבה ידיים כאן. מה יקרה להם? יהרגו אותם?" הפלשתיני מרגיע את שילנסקי המודאג: הכל בסדר.

משם הם הלכו לסימטה שבה נרצח יגאל שתי. קצין משטרה הסביר כי הקמת אנדרטה במקום איננה מהווה תשובה ציונית הולמת לרצח. עובדיה עלי (ליכוד) אמר כי „יש להסיר מצבות המוקמות באתרים שבהם אירעו מעשי רצח, משום שהדבר משמח את אויבינו".

שילנסקי סבור אחרת: אם בכל בניין שלידו נרצחו יהודים יתגוררו יהודים, תהיה זאת הנצחה טובה. במקום אחד יבואו עשרה. לאמיתו של דבר הסכימו ארבעת החכ"ים, שילנסקי ועלי (ליכוד), ודרינגר (מפא"י), ודנינו (מפד"ל), שלא הנוכחות היהודית בעיר העתיקה מפריעה לביטחון אלא הנוכחות הערבית.

משם הלכו החכ"ים לרחבת הכותל, שילנסקי הניח תפילין. עובדיה עלי קרא קדיש לזכר הנרצחים.

בכנסת

ח"כ גרוסמן: מגרשים מהארץ כל אישיות פלשתינית מתונה

מאת מוטי בסוק ויצחק שור, כתב „על המשמר" בכנסת

„השלום עם ירדן ייעשה בשיתופם של פלשתינים שאינם מזוהים עם אש"ף. הטרור הוא המכשול העיקרי לשלום", אמר אתמול שר הביטחון, יצחק רבין, בהשיבו להצעה לסדר היום של חייקה גרוסמן (מפ"ם), בנושא הארועים האחרונים בשטחים.

לא ניצחנו את דהיישה

יו"ר סיעת מפ"ם בכנסת טענה כי ב-1967 ניצחנו את סוריה, ירדן ומצרים בשדה הקרב, אך לא ניצחנו את דהיישה, חלחול, בלטה או קלקיליה. ח"כ גרוסמן הביעה צער וזעם כנגד מדיניות הממשלה והממשל הצבאי, לסגור את הפה, על-ידי מעצרים ולעתים גם גירושים, של כל אישיות פלשתינית, המגלה עמדות מתונות, כולל הצהרות פומביות בזכות מו"מ לשלום עם ישראל. פייסל אל-חוסייני נעצר אדמיניסטרטיבית. מובארק עוואד יו"ר התנועה נגד אלימות, מועמד לגרוש מהארץ. לנטשה לא נתנו לנסוע ולדבר בוועידת הלייבור הבריטי.

„ישראל חוזרת על שגיאות לבנון, גם בגדה המערבית. במקום המאבק הלאומי, אנו מעודדים גורמים דתיים קיצוניים עד כדי פנאטיות, בנוסח החיזבאללה. גורמים אלו הם האחוזים ודוקרים בסכינים". ח"כ גרוסמן ציינה, כי מדיניות היד הקשה הביאה לדחיית 200,000 בקשות לאיחוד משפחות בגדה המערבית. רשיונות בנייה כמעט ואינם ניתנים לתושבים הערבים. לדעתה הדרך היחידה לחיסול הטרור, היא דרך המו"מ המדיני.

רבין העדיף להתעלם בדברי תשובתו ממצוקות השעה של ישראל בגדה המערבית. במקום זה, הוא התמקד בסקירה היסטורית, של אחריות הערבים למלחמת ששת הימים. תופיק טובי (חד"ש), שניסה למחות על כך במלים: „רבין, כמו שמיר, מדבר על שלום ללא פלשתינים. מה שקורה בשטחים בשלטונך, חמור בהרבה ממה שקרה תחת שרי ביטחון אחרים, כולל מהליכוד", נתקל בקריאות ביניים וריפות מספסלי הליכוד. יו"ר הישיבה דן תיכון, נכשל בכל ניסיונותיו להשתיק את יהושע מצא, חיים קופמן, מיכאל איתן וחבריהם.

ברוב קולות הקואליציה הוסר הנושא מעל סדר יומה של הכנסת.

רמון: עזה — סרטן

רבין, דחה אתמול גם הצעה של עמיתו לסיעת המערך, חיים רמון, להעניק אוטונומיה חד-צדדית לרצועת עזה.

„ח"כ רמון טען, כי עזה היא סרטן בגופה של ישראל. חיים בה 650,000 פלשתינים בצפיפות גבוהה במיוחד. שבעים ושבעה אחוז מהם צעירים עד 29, ואזור עני, ומרבית תושביו עובדים בישראל, בתנאי ניצול מחפירים. מדי יום מסיעים 30,000 כלי רכב פועלים מהרצועה לישראל וחזרה. „הפכנו את רצועת עזה לסווטו של ישראל". והפתרון, אליבא דרמון, נטישה ישראלית חד-צדדית של הרצועה, והפקדתה לטיפול האו"ם והחברות הקבועות במועצת הביטחון.

רבין דחה את הצעתו של רמון מכל וכל. „אי-אפשר לנתק את בעיית עזה, מפתרון הבעיה הפלשתינית, ובעיית יהודה ושומרון".

התחיה ויתרה על אי אמון

סיעת התחיה נענתה לבקשת ראש הממשלה יצחק שמיר והסירה את הצעתה להביע אי-אמון בממשלה. הצעתה של התחיה באה בגלל „התערבות המעצמות, קרי הסובייטים, בתהליך „שלום באזור". שמיר הרגיע את חבריה שלא יתן למעצמות להתערב.

חד"ש והמתקדמת הגישו הצעת אי-אמון בממשלה בשל „מדיניותה כלפי המגזר הערבי והתבטאות בעזרתו של השר ארנס לעמדת סגן שר הביטחון דקל, בעד טרנספר".

צבן נגד שטרית

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) פנה ליועץ המשפטי, חריש, בתביעה כי יפעל נגד מינוי ח"כ מאיר שטרית בידי ראש הממשלה לתפקיד יו"ר המועצה לתכנון כלכלי חברתי, שליד משרד ראש הממשלה.

צבן אומר במכתבו, כי לפי הנחיות היועץ המשפטי אסורה השתתפות ח"כ בגוף המהווה חלק מן הרשות המבצעת, הנתונה לביקורת הכנסת.

כספת ה„טיטאניק" תיפתח היום, לראשונה מאז 1912

פאריס. — הכספת, שטרי כסף ומטבעות מן ה„טיטאניק", יוצגו היום בפני הציבור לראשונה. בה בשעה ייפתחו גם בפני מצלמות הטלוויזיה מזוודה סגורה של אחד הנוסעים וכספת של אוניית הנוסעים המפוארת, שטבעה ב-1912 באוקיינוס האטלנטי.

ג'ון ג'וסלין, נשיא החברה האמריקנית המפיקה את השידור, דחה שמועות כי הכספת של ה„טיטאניק" התגלתה ריקה.

המזוודה והכספת הם הממצאים העיקריים שהועלו מן האוניה חברי משלחת צרפתית-אמריקנית. המשלחת העלתה 900 ממצאים מעומק של 3,300 מטר. יוזמי המיבצע אמרו, כי היה זה הישג מדעי-מחקרי ממדרגה ראשונה.

קרובי הקרבנות בבריטניה מתחו ביקורת קשה על פעולות המשלחת ואחד הצירים בפרלמנט הבריטי אמר, כי זו „פירטיות גסה וחסרת התחשבות".

(רויטר, עתים ועי"מ)

רבין טס במסוק אמריקני לביקור בנושאת המטוסים סארטוגה

אבי בניהו כתבנו הצבאי

שר הביטחון, יצחק רבין, ביקר אתמול על סיפונה של נושאת המטוסים האמריקנית „סארטוגה" הנמצאת בלב הים התיכון. הביקור נערך על פי הזמנת האמריקאים ואליו נלווה גם שגריר ארצות הברית, תומס פיקרינג.

רבין ביקר בחדרי הפיקוד והבקרה של נושאת המטוסים וצפה בהמראות ונחיתות של מטוסי קרב מסוג F-14, A-16 ומטוסי התראה מוקדמת מדגם „הוקאי".

בשעת בוקר התייצב מסוק של חיל האוויר האמריקאי בשדה התעופה „שדה דב" ואסף את השר והשגריר. 40 דקות טס המסוק אל האונייה הנמצאת באזור קפריסין, בדרך ל„סארטוגה" הבחינו השר והשגריר באוניית ביון רוסית, החונה מול חופי ישראל.

את פניו של רבין קיבל על הסיפון מפקד השייטת האמריקנית, האדמירל מייק בורדה, יהודי במוצאו. המשך כשעתיים ביקר רבין במכלולי נושאת המטוסים, ושוחח עם מפקדיה. בסיום הביקור הוחלפו מתנות. השגריר פיקרינג נשאר על הסארטוגה מסיבה לא ידועה.

רבין על סיפון הסארטוגה (צילום: מיכאל צרפתי, „במחנה")

ראז'ו רץ שובת רעב 10 ימים בבית המעצר של כלא איילון

ראז'ו רץ שובת רעב כבר עשרה ימים בבית המעצר ניצן שליד כלא איילון. נודע, כי אם לא יתחיל לאכול מרצונו עד סוף השבוע, יילקח לבית חולים ויאלצוהו לקבל מזון דרך הוורידים.

ראז'ו רץ נעצר מחדש, לאחר שלא מילא את תנאי השחרור ממאסר, בעת שנטש את משפחתו בנהלל הוצא נגדו צו גירוש לצרפת.

חברת קיבוץ איילת השחר, שביקרה את רץ, סיפרה: „זה היה נורא לראות אותו. הוא נראה חצי בן אדם". היא סיפרה, שהוא מיואש, ואמר לה הוא אוהב את אשתו נגה דרומי ובתו הפעוטה ורוצה להישאר אתה בארץ.

אמה של אשתו, חנה דרומי, אמרה שלמיטב ידיעתה ראז'ו רץ שובת רעב כבר שבועיים. היא סיפרה שביקרה אצלו ביום ראשון שעבר וראתה שמצבו אינו טוב. אולם לא ידעה אז שהוא שובת רעב. לדבריה היה במתח נוראי, מחשש הגירוש לצרפת.

„כאמא של נגה חשוב לי הצד הכלכלי שלה, שכן היא צריכה לדאוג לפרנסתה. אם יגרשו אותו ולא תקבל התרת נישואין ומזונות — לאן תגיע? יש לה ילדה בת שבעה חודשים והיא לא יכולה לצאת לעבודה. מצד שני חבל לי עליו, שהוא יצטרך לחזור לחיים שוב פעם, בלי בית. חבל לי שזה לא הלך", אמרה חנה דרומי.

דובר שירות בתי הסוהר אמר בתגובה, כי ראז'ו שובת רעב מאז יום שישי האחרון. לדבריו, רץ נמצא תחת פיקוח והשגחה רפואית ומצבו הרפואי תקין. כאשר נשאל מה יעשו לו אם ימשיך לשבות, השיב שהשב"ס יפעל לפי הנוהל התקין, אולם סירב לפרט.

(עתים)

שער פדיון מניות ההסדר: 1.5865 שקל לדולר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מחזיקי מניות בנקאיות בהסדר אשר נתנו הוראת פדיון בשבוע שעבר יקבלו 1.5865 שקלים בעד כל דולר של מניות בנקאיות אשר הם יפדו. בהתאם לתנאים שנקבעו ע"י האוצר, אלה שנתנו הוראות פדיון יקבלו את כספם ב-30 לאוקטובר, על פי שער החליפין שנקבע אתמול ע"י בנק ישראל.

בסוף השבוע שעבר היה שער החליפין של הדולר 1.5983, אך מאז הוא נחלש בגלל ירידת הדולר בשווקים הבינלאומיים. לאלה שנתנו הוראות פדיון היה למעשה מזל: זמן קצר לאחר שבנק ישראל פרסם את שער החליפין החל הדולר להידרדר בשווקים באירופה.

המטבע האמריקני הגיע בסוף היום לרמה הנמוכה ביותר מאז תחילת שנות ה-80 הוא נסחר אתמול בסוף יום העסקים באירופה ב-1.7625 מרקים לדולר. יותר מאוחר המשיך הדולר להידרדר, והוא נסחר בניו-יורק ב-1.7590 מרקים לדולר לאחר שקודם לכן ירד לשפל של 1.7540 מרקים.

אנשי השב"כ התנגדו בישיבה אצל חריש למתן פיצוי לעיזאת נאפסו

גורמים משפטיים באותה ישיבה: אין לדחות את תביעת הפיצויים על הסף

מאת כתב „על המשמר" לענייני משפט

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, קיים אתמול בלשכתו התייעצות רבת משתתפים בעניין תביעת פיצויי הנזיקין בסך 1.4 מיליון שקל שהגיש הקצין הצ'רקסי עיזאת נאפסו.

בהתייעצות הביעו נציגי השב"כ התנגדות חריפה לדרישתו של נאפסו, הם ציינו שיש לדחות אותה על הסף, משום שנאפסו הודה בביצוע חלק מהמעשים המיוחסים לו, ובית המשפט העליון גזר עליו עונש מאסר. לדברי נציגי השב"כ, עבור התקופה בה נאפסו ישב בכלא ללא הצדקה (חמש שנים ומחצה) ניתנו לו פיצויים ע"י צה"ל בסך 70 אלף שקל, ויש להסתפק בכך.

גורמים משפטיים שהשתתפו בהתייעצות, ביניהם המשנה ליועץ המשפטי, יהודית קרפ, המשנה לפרקליט המדינה, דורית ביניש, ומנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות, פליאה אלבק, חלקו על עמדת השב"כ, ואמרו שאין לדחות על הסף את תביעת הפיצויים של נאפסו על הנזק החמור שנגרם לו. הם ציינו שהרשעתו בבגידה ובריגול הסבה נזק חמור לשמו הטוב ולסיכויי שיקומו והכנסותיו.

בפגישה, בה השתתפו גם נציגי משרד הביטחון והפרקליטות הצבאית, הוחלט להטיל על שניים ממשתתפיה לעשות את כל

נתן רענן בראש 23 צירי „העבודה" לקונגרס הציוני

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

מרכז מפלגת העבודה בחר בראשית השבוע בבחירות חשאיות 23 צירים לקונגרס הציוני. במקום הראשון נבחר נתן רענן, שהיה יו"ר המטה לקונגרס. רענן גבר בהפרש של 45 קולות על מועמד חוג „משוב", אברהם בורג. הנוהג עד כה היה, שהאיש שנבחר במקום הראשון ברשימה, הוא גם בעל הסיכויים הטובים ביותר להיבחר להנהלה הציונית.

המשכים

זינוק בוול־סטריט

(סוף מעמוד ראשון)

. בשוק המניות של טוקיו, שהוא הגדול ביותר בעולם, עלה מדד המניות ב־632.4 נקודות ל־22,834.96, והשוק החזיר לעצמו למעלה ממחצית ההפסדים של יום שני.

אמר על כך אחד הברוקרים על ריצפת הבורסה בטוקיו: „טוקיו מובילה עכשיו את וול־סטריט. השוק הזה מנע את נפילת אבני הדומינו בשוקי הכספים בעולם".

שוק המניות בהונג־קונג, שיום קודם לכן איבד 33 אחוזים במכירות פאניקה שלא היו כמותן, ירד 11 אחוז נוספים בפתיחת המסחר ביום שלישי, אולם התאושש במהרה ובסיכום המסחר באותו יום עלה המדד 156.05 נקודות ל־2,397.74.

ברוקרים בהונג קונג אמרו, כי הזרמת פקודות קניה גדולות ממוסדות פיננסיים מקומיים גדולים, ביניהם בכל הנראה איל ההון הגדול ביותר של הונג־קונג, לי קא־שינג, חסמו את הסחרור בשוק בעיצומו.

נוסף על כך הודיעו הבנקים המובילים בהונג קונג על הורדת הריבית והממשלה הודיעה כי תזרים סכומים גדולים לשוק כדי לתמוך בחברות העוסקות במסחר עתידי ואשר נקלעו לחוסר מזומנים.

גם הידיעות על ההתאוששות בהונג קונג השרתה אוירה אופטימית בריצפת הבורסה של טוקיו.

„הידיעות מהונג קונג שמחו את הלבבות כאן", אמר ברוקר של חברת נאמנות גדולה. „הירידות התלולות בשבוע שעבר גרמו למצב של קרוב להיסטריה בקרב המשקיעים, שהיום נרגעו".

בסידני, לעומת זאת, נמשכו הירידות והמניות הפסידו 7 אחוז מערכן. אולם כמה ברוקרים גילו סימני אופטימיות באומרם: „ההרגשה היא שהגענו לשלב התחתון ולא נופתע אם תחול התאוששות כבר בשלב הבא של המסחר".

מסחר „עצבני" בלונדון

שערי המניות עלו בלונדון, הבורסה הראשונה לניירות ערך שנפתחה באירופה לאחר ההתאוששות החזקה בטוקיו ובהונג־קונג. מדד „פיננשל טיימס" עלה ב־2.76 אחוז (46.6 נקודות) בתחילת המסחר.

בינתיים רווחו שמועות, כי הממשלה תידחה את ההנפקה הגדולה של מניות „בריטיש פטרוליום" שעמדו להימכר לציבור במסגרת הפריבטיזציה של חברות ממשלתיות.

„יהיה זה צעד נבון שלא להטיל על הציבור הנפקה גדולה כזאת כיום בעת שהמשקיעים סובלים מהפסדים", אמר אחד הברוקרים.

הדולר נשאר יציב בשוקי הכספים של אירופה ונסחר ב־1.775 מרק ו־142 ין בהשוואה ל־1.776 ו־142.25 ין ביום הקודם.

מתקן בטחוני נבטש

(סוף מעמוד ראשון)

המילואים השלישי להצטרף אליהם לבילוי. השלושה הותירו את המיתקן במשך מספר שעות נטוש וללא כל שמירה.

מכשנודע הדבר למפקדת פיקוד המרכז, הורה אלוף הפיקוד להעמיד את שלושת אנשי המילואים לדין משמעתי. השלושה נשפטו ונידונו לשבעה ימי מחבוש בפועל, עונש אותו ריצו בתום תקופת המילואים שלהם.

דובר צה"ל אישר ידיעה זו בתשובה לשאלת „על המשמר". גורמים צבאיים הביעו תמיהות על ההקלה בדין וטענו כי שבעה ימי מחבוש אינם עונש מרתיע לעבירה חמורה מסוג זה, במיוחד לאחר שננטש המתקן קודם לכן לפני מספר חודשים.

זעם בירושלים על

(סוף מעמוד ראשון)

הדבר לא רצוי אך יש לראותו כפרופורציה, והוא לא יביא להתמוטטות המדינה.

לשאלת כתבתנו המדינית אמר אתמול רובין, כי אין ספק שישראל עומדת על קבלת מלוא סכום הסיוע ותובעת מארה"ב לעמוד בהבטחותיה.

שרי החוץ והביטחון הביעו כבר שלשום, בהופעות פומביות, את התנגדותם לכל ויתור ישראלי על כל סכום מכספי הסיוע. מלשכת ראש הממשלה נמסר אתמול, כי ראש הממשלה, יצחק שמיר, מתנגד בכל תוקף לכך שנתנדב לעשות דבר שאיש לא מבקש מאתנו. „אנו מקווים שלא יהיה קיצוץ ושארה"ב לא תבקש שנסכים לכך. אבל אין להעלות על הדעת שנתנדב להסכים לקיצוץ", נאמר.

במערכת הבטחון מותחים ביקורת נוקבת נגד גורמים ישראליים המציעים, כי ישראל תציע בעצמה לארצות הברית לקצץ בהיקפי הסיוע הצבאי לישראל. גורמים בטחוניים בכירים אומרים, כי אנשי כלכלה בכירים וחלק מאנשי משרד האוצר מציעים צעד שכזה, כ„מתנה" כלפי ארצות הברית והקונגרס האמריקני, הנתון כרעתו לאזן את התקציב הפדרלי.

נודע, כי שר הביטחון, יצחק רבין, הביע תרעומה רועם כשקרא ידיעה באחד העיתונים וכה מצוטט השגריר הישראלי בוושינגטון, משה ארד, כמי שמצטרף להצעה לוותר מרצון על חלק מהסיוע. „רבין כועס על רוח ההתנדבות שאוחזת בכמה כלכלנים שאינם מבינים דבר וחצי דבר בביטחון המדינה" אמרו גורמים בטחוניים.

במערכת הביטחון מתכוונים לגייס את כל האמצעים בארץ ובארה"ב כדי למנוע מהקונגרס האמריקני להחליט בחודש נובמבר על קיצוץ בסיוע לישראל.

„קיימת התחייבות אמריקנית בכתב שהסיוע האמריקני לישראל לא יקוצץ בקיצוצים הקיבוציים וזאת קולק

מסיכום על ביטול פרוייקט הלביא". אמר אתמול מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, במהלך ביקור שערך בבנימינה — מוסר כתב עתי"ם.

פרס התייחס לחשש שהובע ביום שלישי בבוקר בישראל, עקב המשבר הפוקד את ארה"ב בשוק המניות, שמא „פגע הסיוע האמריקני לישראל".

בהתייחסו למשבר העולמי בבורסות העולם אמר פרס: „אני יודע דבר אחד בנייר ערך. מי ששם רגש על הנייר, ישבור את הראש. מי ששם רגש על ערך, יחזיק מעמד. אחרי 40 שנה במדינת ישראל, אנחנו עדיין נמצאים במדבר פוליטי, כלכלי וצבאי וחייבים אנו לעשות היום בחירה חדשה בין הקללה לברכה".

ראש הממשלה, יצחק שמיר, מתח אתמול בוועדת החוץ והביטחון ביקורת קשה כנגד „אלה שהשמיעו דברים מגוחכים וחסרי תבונה על ידידתנו ארצות־הברית", בעקבות המפולת בשוק המניות ב„וול־סטריט".

מחלוקת משבשת

(סוף מעמוד ראשון)

שותפות בין התעשיה האווירית לבין חברת „תדיראן", עיקר הוויכוח מתנהל בין מנכ"ל מול"ט, צבי שילר, לבין מנכ"ל התע"א, משה קרת, המשמש השנה כיו"ר תורן של מועצת המנהלים בחברה.

משה קרת תובע, כי הזמנה גדולה של מזל"טים עבור מערכת הביטחון תיוצר במפעלי התעשיה האווירית השרויים במצוקה עקב ביטול ה„לביא", אולם מנכ"ל „מול"ט", צבי שילר, עומד על כך כי המזל"טים ייוצרו בחברה עצמה, כפי שהיה נהוג עד כה.

כן נתגלעו חילוקי־דעות בין „תדיראן" לתעשייה האווירית על תשתיבים ועלויות של פרויקטים שונים ונודע, כי הוויכוחים מתנהלים ב„טונים גבוהים" וכי מדובר בסכסוך רציני המעמיד בסכנה את המשך קיומו של המפעל.

ג'ון או איוואן

העד שיפרין הזהיר מפני מאגר המכשפות של הק.ג.ב. והשפעותיו על מזג האוויר

(צילום: אליהו הראתי)

מאת יעקב שליש, כתב עתי"ם

היום נמשכה עדותו של העד אברהם שיפרין, על זיופי הק.ג.ב. בכל העדות לא התייחס שיפרין ישירות אל מסמך טרווניקי, אשר עומד במרכז טיעוניה של התביעה, והתרכז בהרצאה מקיפה על דרכי הזיוף והמרמה של הק.ג.ב., כפי שהם משתקפים מהמחקרים והחומר הרב שהצטבר במכון למחקר שהוא הקים עם עלותו ארצה בשנת 1970. כמו כן, דיבר העד בפרוטרוט על רדיפת האוכלוסיה האוקראינית על־ידי המשטר הסובייטי והק.ג.ב.

רדיפת האוקראינים

העד הרצה ארוכות על טכניקות והיקף הזיופים הרוסיים, ועל רדיפת האוקראינים מימי סטאלין ועד 1951.

כאן התערב התובע, פרקליט המדינה יונה בלטמן, ואמר: הרצאה מאד מעניינת, אבל השאלה אם היא נוגעת לענייננו, שהרי באותה תקופה היה הנאשם איוואן דמיאניוק בארה"ב, או בדרכו לשם, ומה הקשר בין תנועות לאומיות מתקוממות בברית המועצות אחרי המלחמה לבין המשפט הזה?

אולם השופטים התירו את השאלה, בציינם כי הנושא כלול במסגרת הסבריו של העד, אודות פעולותיו וזיופיו של הק.ג.ב. ואודות מלחמתו בתנועה הלאומית האוקראינית.

העד המשיך וסיפר על הוראתו של סטאלין, ליצור רעב באוקראינה. הוא הוסיף, כי באותה תקופה, הוקמה במסגרת הק.ג.ב., מחלקה מיוחדת למאבק בלאומיות האוקראינית ובין היתר החלו לשסע ולסכסך ביניהם לבין העמים האחרים.

כל עוזב בריה"מ — בוגד

לדברי העד, בתשובה לסנגור שפטל, במקרים רבים ניהל השלטון הסובייטי, באמצעות הזרוע הארוכה הק.ג.ב., מאבק נגד אנשים פשוטים הנחשבים בעיניו לאויבי ברית המועצות. אלה כוללים את כל מי שעוזב למערב, שלדידם הוא „בוגד במולדת", ועל כן פותחת כל מערכת הפיברוק והזיופים ועדויות השקר של הק.ג.ב.

השופט לוין: האם כל האוקראינים החיים היום בארה"ב, בקנדה ובארצות אחרות נחשבים בעיניהם כבורחים למערב?

העד: בהחלט. כל אדם שעוזב את ברית המועצות למערב נחשב כבוגד במולדת, ואפילו כאשר מעניקים לו היתר יציאה, מצביעים עליו כבוגד, מה גם אם אדם שירת בשעתו בצבא ולאסוב שהיה זרוע של הצבא הגרמני. יתכן איפוא, שבמקרה זה הסיבה לפרובוקציה מטעם הק.ג.ב., היא שלאחר שהוא יצר את ההליך המשפטי הנוכחי נגד דמיאניוק, גזר דין מרשיע יפגע מאד בישראל...

כאן הפסיק השופט לוין: אדוני מתפלסף יותר מדי, ואל לו להשמיע טיעון כזה, לא מה שיאמר הק.ג.ב. יקבע את תוצאות המשפט. אנו נקבע מה אותנטי ומה לא, בהתאם לראיות ולמסמכים שבפנינו.

החקירה הנגדית

בשלב זה החל התובע פרקליט המדינה עו"ד יונה בלטמן בחקירה הנגדית. שהתנהלה בעצלתיים, ותוך התערבות מתמדת של השופטים. שיפרין ביקש כל העת להרחיב את הסבריו וטיעוניו לגבי מעללי הק.ג.ב. והשלטון הסובייטי, ואילו בית המשפט ניסה להקפיד, כי ישיב על השאלות ותו לאו.

התובע עו"ד יונה בלטמן ניסה כל העת לערער את הקביעות הבסיסיות של שיפרין. בין היתר, התברר כי אברהם שיפרין מגדיר את עצמו כמומחה לפאראפסיכולוגיה, ואף פיתח תיזות האומרות כי הק.ג.ב. וברית המועצות משתמשים או מנסים לבצע השפעות על אישים ומנהיגים במערב באמצעות קרינה וכוחות על־טבעיים.

את תשובותיו השמיע העד בעברית, לפי בקשתו, ולא הועילה גם פניית הסנגור עו"ד שפטל, שיחזור להתבטא ברוסית, שבה הוא שולט טוב יותר. הוא השיב בעברית, אולם נאלץ מדי פעם להסביר את דבריו בשפה הרוסית.

המסמכים באגם מזויפים?

פרשיה ראשונה שהעלה התובע היתה בקשר לפירסומיו של איש המודיעין הצ'כי לשעבר, לאדיסלב ויטמן, שערק למערב, ופירסם ממעללי הק.ג.ב. של ארצו ושל ברית המועצות, בין הפרשיות שהעלה התובע, היתה פרשת „נפטון" — גילויים של ארגזים מלאים מסמכים באגם בצ'כיה ב־1951. התברר, שהארגזים הללו היו מלאים רשימות רבות של שמות פושעים נאצים. שיפרין טען בעדותו, כי הרשימות של האנשים היו מזויפות והיה זה עוד תעלול של הק.ג.ב. הרוסי והצ'כי.

התובע בלטמן טען, כי לא נאמר בשום פרסום של ויטמן, כי אלה היו רשימות מזויפות. לטענת התובע, המבצע נערך דווקא, כדי לחשוף שמותיהם של פושעים נאצים רבים.

העד עמד על כך שוויטמן אמר במפורש, כי היו אלה מסמכים מזויפים והוא החל לעיין בניירותיו, כדי למצוא את הקטעים המתאימים. לא הועילו הוראותיו של השופט, אשר ביקשו רק להשיב לשאלות, אולם העד התערב והעיר הערות לעבר התובע וכמו כן לעבר השופטים, ולפיכך לא נותר לשופט לוין, אלא להרים את קולו ולהזהיר: „אל תיכנס איתי לוויכוחים. פעם אחת עליך להבין שאתה כאן עד וצריך להשיב לשאלות".

בשלב זה סוכם, כי יאפשרו לעד לעיין היטב בכתוביו של לדיסלאב ויטמן, והתובע יוכל לחזור לסוגיה זו, בהמשך החקירה.

אויב בריה"מ

התובע עבר לנושא אחר: ידוע כי בברית המועצות רואים אותך כאויב?

העד: כן, כך כותבים עלי בעתונות של ברית המועצות, ואף הפיקו סרט נגדי.

התובע: והם גם מתכוונים לפגוע בך פיזית?

העד: הם מפרסמים נגדי מאמרים, כדי להעליל עלי דברים.

כאן הוציא התובע בלטמן שורה של גליונות עיתונים מן השנים האחרונות ובהם ראיונות ופירסומים אודות אברהם שיפרין והתיאוריות שפיתח בנושאים שונים. בראיון אחד, במאמר מלווה תמונות מאירות עיניים, נאמר, מפי שיפרין, כי הרוסים מנסים להפעיל נגדו „קרניים קוסמיות" כדי לפגוע בו, אבל הוא לא חושש מהן, כי גם לו נשק נגדי דומה. על כך הגיב העד, כי אינו אחראי למה שכותבים עיתונאים, וכלל לא התבטא כך.

„שופטים נכבדים" — הוסיף העד — „אני עומד בראש מכון מחקר חשוב, ובין היתר אנו לומדים גם על פאראפסיכולוגיה בברית המועצות. לכן, שמי מוכר בעולם גם בנושא זה ולא רק בקשר לפעולות הק.ג.ב. עליכם לדעת שבברית המועצות קיים מכון פאראפסיכולוגי מפותח, ושם יש מחלקה סודית, הממוקמת בעיר באקו שעוסקת בנושא קרינה על מוח האדם. כיוון ששאלות אלה מעסיקות את העולם, אף הוזמנתי לקונגרס האמריקני להרצות בנושא.

קרני מוות

התובע: אתה סבור שהסובייטים הגיעו כבר לאפשרות לשלוח קרניים כדי לפגוע במוחו של מישהו. העד: יש כזה משהו, ועובדה שבארה"ב הקימו בתגובה מכון הציני שבורק ועוסק בנושא זה.

התובע: בראיון לעיתון אחר אמרת, כי אין ספק שריצ'ארד ניקסון והנרי קיסינג'ר, כבר הושפעו מאותן קרינות על המוח, ועובדה היא שניקסון אשר היה אנטי־קומוניסט מובהק בדעותיו — שינה את השקפותיו?

העד: העיתונאים אשמים בפרסומים אלה. כך לא אמרתי. אני רציני מאד במחקרי ובדברי.

השופט נאלץ להסות את הצחוק באולם.

התובע בלטמן לא הרפה: אבל באותו מאמר פיתחת, לפי הכתוב, תיזה שלמה בקשר להשפעות הקרניים על מוח האדם, האם העיתונאי ברא זאת מליבו?

העד: עיתונאים לצערי לא מבינים בפאראפסיכולוגיה, ופירשו את דברי שלא במדויק.

מאגר מכשפות

שאלה: ואדוני מבין בזה?

תשובה: כן, אני מבין, ואני אף משמיע הרצאות בנושא ומעולם לא אמרתי שטויות כאלה שאתה מצטט.

התובע: בראיון לעיתון אחר אמרת שבברית המועצות אוספים מכשפות?

העד: כן, אמרתי שיש שם מחלקה מיוחדת למכשפות, אוספים אותן ועושים מחקר בנושא. זה רציני מאד והם רוצים לדעת באילו כוחות משתמשות המכשפות ואנשים דומים להם המפעילים כוחות על־טבעיים, על מנת להשפיע על זולתם. יש באלה שרוצים לעשות מזה בדיחה...

כאן לא התאפק צופה מהקהל, אדם מבוגר ועטור זקן, והחל לצעוק לעבר העד, „זו לא בדיחה, למה באת הנה בכלל?" כמה מהשוטרים ניגשו אליו וליוו אותו החוצה.

התובע: ואמרת גם כי הק.ג.ב. משפיע גם על מזג האוויר, על יצירת שלג וכפור באירופה והיה הגורם להפסקות החשמל הגדולות בארה"ב.

העד: כך אמרתי וזה מבוסס על הישגיו של חשמלאי סובייטי דגול, המנוצלים בברית המועצות.

כאן נסתיימה ישיבת אתמול. המשך החקירה הנגדית, היום.

עיתונאי עם ביטחון

אל שורת העיתונאים המסקרים את משפט דמיאניוק בבנייני האומה בירושלים הצטרף השבוע אדם נוסף, אף כי אינו מושך בעט. זהו איש האבטחה של כתב ידיעות אחרונות, צדוק יחזקאלי, המסקר משפט זה מראשיתו. הוא צמוד אל העיתונאי 24 שעות ביממה.

מערכת ידיעות אחרונות הפקידה לצידו את איש האבטחה, שכנראה ישמור עליו עד שיתפס האיש שדקר אותו לפני שבועות מספר ליד איצטדיון בלומפילד.

ראש עיריית באר שבע יזדקק לאישור מפקח ממונה מטעם משרד הפנים לכל הוצאה "גדולה"

אליהו שפירא יפקח גם על המכרזים ● עובדי העירייה: נעמוד על קיום הסכמים

מאת שלי והוסבריין, כתבת „על המשמר"

משרד הפנים מינה משגיח מטעמו על עיריית באר שבע. האיש, אליהו שפירא סגן הממונה על מחוז הדרום מטעם משרד הפנים — יפקח מקרוב על כל הוצאותיה של העירייה בעקבות הבעיות בכספיה הכרוכות.

ראש העירייה משה זילברמן, יצטרך לקבל את אישורו של שפירא לכל הוצאה של יותר מ־50 אלף שקל. גם המכרזים יהיו תחת פיקוחו הצמוד. משרד הפנים תובע מן העירייה לבטל הסכם שכר שנחתם עם העובדים וגם לבצע פיטורים.

ראש ועד עובדי העירייה, אנדרי אוזן, אומר כי ההסכם שחתמו העובדים עם ראש העירייה, מדבר על תוספת תעריף, שהיא תוספת כספית לעובדים שאינם מאחרים

האינם נוטלים ושמשות מולה. לדבריו, מתכוונים במשרד הפנים לשנות את מגמת התוספת ולדחוק אותה מתוכה. „לא ניתן לפגוע בשכר העובדים ולהפר הבטחות. אם יופר ההסכם נשבית את העירייה כליל", אמר אוזן.

בשנה ושני האחרונות פוטרו כבר כ־200 עובדים, ונעשו צעדים רבים

הממונה על המחוז מטעם משרד הפנים, שלום ראגינו אומר כי ראש העיר זילברמן אכן התאמץ להתגבר על הקשיים בעירייה, אולם הדבר לא עלה בידו בחלק מן התחומים. כדי להתגבר על המצב יש לנקוט בכמה צעדים דרסטיים.

אמנסטי: לסורים 36 שיטות עינוי, הכוללות מלקות בכבלים חשמליים וקשירה למאווררים

פניות הארגון לסוריה להפסיק את עינויי העצירים לא זכו לתשובה

לונדון. — ארגון אמנסטי הבינלאומי הודיע ביום רביעי בדו"ח האחרון שלו, כי כוחות הביטחון הסורים התעללו באלפי אסירים פוליטיים ופגעו קשה בזכויות האדם שלהם.

בדו"ח של 44 עמודים מתאר ארגון אמנסטי לפחות 36 שיטות עינויים שהופעלו בסוריה ב־4 השנים האחרונות.

10 אנשים מתו כתוצאה מעינויים כאלה.

אמנסטי אומר, כי בין קרבנות העינויים פליטים פלשתינים ולבנונים שנתפסו בשטחים הנשלטים על ידי הסורים בלבנון, והועברו לסוריה. כמה מהם הוסגרו לסורים על ידי המיליציה השיעית „אמל" בפברואר שעבר.

אמנסטי אומר עוד, כי סטודנטים, עורכי דין, עקרות בית וחיילים שנחשדו כי הם מתנגדים לשלטון, היו בין אלה שעברו עינויים קשים. בין האמצעים שהופעלו: מלקות בכבלים מחושמלים וחיתוך בסכיני גילוח. כמה אסירים הוכו לאחר שקשרו אותם למדחפי מאווררים תלויים מהתקרה.

בין שיטות העינויים האחרות המתוארות בדו"ח אמנסטי — „העבד השחור", שיטה של החדרת מוט מתכת מלובן לפי הטבעת ו„מכונת כביסה", שיטה לפיה שוברים זרועות ואצבעות של הקרבנות שידיהם מוכנסות לתוף מסתובב של מכונת כביסה.

הארגון אומר, כי הוא פנה פעמים רבות לממשלת סוריה להפסיק את העינויים אולם, אף פעם לא קיבל תשובה.

(עיר, עי"צ)

רוב גדול לחוקה חדשה בקוריאה

ספירות קולות בסיאול, אתמול (צילום: אי.פי.)

סיאול. — רוב גדול מבין עשרים מיליון בעלי זכות הב־חירה בדרום־קוריאה הביעו אתמול במשאל־עם תמיכה בחוקה חדשה, אשר תאפשר להם, זו הפעם הראשונה מזה 16 שנה, לבחור בנשיא בבחירות כלליות ישירות — על־כך נמסר אתמול, ממקור רשמי בסיאול.

לאחר שנמנו יותר מחמישים אחוז מכלל הקולות, מסרו חוגים יודעי דבר כי על־פי חישובי מח־שבים עשוי מספרם של מצביעי ה„הן" להגיע לתשעים וארבעה אחוז.

שבעים ותשעה אחוז מבין בעלי זכות הבחירה באו לקל־פיות, תוך התעלמות מאיומיהן של קבוצות סטודנטים קיצוניות, שקראו להחרמת משאל־העם.

(עי"צ, עיר)

חוגים בפאריס: הסכם חשאי מבטיח שליטת העבודה בהסתדרות הציונית

צירי חרות והעבודה בפאריס מחליפים מהלומות וגידופים ● 7 צירים מתוך 26 עדיין לא נקבעו

מאת ארנון יפת, כתב „על המשמר"

פאריס. — המהומה בהנהגת התנועה הציונית אחרי פיצוץ ישיבה היסטורית לאישור תוצ־אות הבחירות לקונגרס הציוני, עדיין לא שככה. אפילו שליחים מיוחדים מירושלים אינם מצ־ליחים להרגיע את הרוחות. 7 צירים מתוך 26 לא חולקו בין המ־פלגות.

הימין הציוני איבד מכוחו באי־רופה ובאמריקה. חוגים כאן אומרים, כי ההנהגה החדשה של ההסתדרות הציונית מחולקת כבר בין העבודה לקונפדרציה האמריקנית, האירופים והקונסרבטיבים, בהסכם חשאי.

הליכוד עלול לאבד את השלטון בהנהלת הסוכנות, ועל כך סוערות לכך הרוחות. הגזברות הובטחה לקונפדרציה האמריקנית בניגוד להסכם המסורתי בין העבודה לחרות. העבודה הבטיחה גם למפ"ם תיקים חשובים.

המפסידים הגדולים, נציגי חרות ואנשי קשר חיים כהן, ממשיכים להתקפות על השופט ינון אותו דחפו ותוקפו קשר. ראש חרות ותחיה, וגולה מיעונים לפסילת השופט, ובכל על שאנים שבא לצרפת מהחוץ ואינו מדבר צרפתית, מבטל החלטות

שנתקבלו בוועדת הבחירות המקומית.

ועדת הבחירות זו פסולה כבר שנים בשל זיופים.

השופט ינון כינה אותם „פרוחחים". הוא אמר: „עם פירוחחים כמוכם לא אשב יותר", ויצא מן הישיבה.

קצמט יצא על השופט על שפסק כי חוקת ההסתדרות הציונית מאפשרת למפלגת העבודה לחתום על הסכמי עודפים עם ארבע רשימות מקומיות שהיא הקימה.

עודפים אלה יקנו לעבודה עוד ציר אחד, בנוסף לחמישה בהם זכו בפריס.

חרות טוענת, כי הסכם כזה אפשרי רק בין שתי רשימות.

במהלך הישיבה התנפל ז'אק אורפוס, נשיאה הישיש של הפדרציה הציונית בצרפת על חיים כהן מחרות והכה בו. נציגי העבודה וחרות החליפו גידופים והאשימו איש את רעהו בזיופים וגניבות.

חרות מאשימה, כי ראש „העבודה", אלי אלגבלי, מסר את רשימת 33 אלף הבוחרים לשבועון היהודי „טריבון ג'ואיף" תמורת פרסומת חינם. רשימה זו של חברי ההסתדרות הציונית בצרפת מתגל־גלת בכל מיני חברות מסחריות. חוגים יהודים הביעו חשש שמא תיפול לידי מפלגת הפשיסטים של לה פן.

נציגי מפ"ם הביעו תמיכה בגירסת השופט ינון, אך לא התערבו בסכסוך.

סין מכחישה מכירת טילים לאיראן ו„מביעה צער" על הסנקציות נגדה

פקין. — פקין הביעה אתמול את „צערה העמוק" על החלטת ממשלת ארה"ב, להפסיק את הליברליזציה ביצוא טכנולוגיה גבוהה לסין העממית.

וושינגטון נקטה צעד זה כמחאה על מכירת טילים סיניים דגם „סילקוורם" לאירן.

„ממשלת ארה"ב קיבלה לאחרונה החלטה להקפיא את הליברליזציה בהעברת טכנולוגיה גבוהה לסין. אנו סבורים כי זהו צעד נמהר ובלתי־הגיוני לחלוטין, ואנו מביעים את צערנו הרב", הודיעה הגב' לי ליקאן, סגנית שר המדע והטכנולוגיה של סין, במסיבת עיתונאים בפקין.

סוכנות הידיעות הסינית הרשמית, מצידה תקפה את הסנאט האמריקני, על שהאשים את פקין בהגברת המתיחות במפרץ הפרסי, ועל ניסיון הסנאט להפעיל לחצים על פקין.

סוכנות הידיעות הכחישה מכל וכל את טענת וושינגטון כי סין מכרה לאיראן טילים מונחים מדגם „סילקוורם", המופעלים „לדברי פקידים אמריקנים, נגד מכליות נפט במפרץ הפרסי".

בידיעת סוכנות הידיעות הסינית נאמר להלן, „אמריקנים מסוימים רואים בהעברת טכנולוגיה לסין מעשה חסד, ומבקשים לנצל זאת כמנוף להפעיל לחצים על ממשלת סין".

(עי"צ, עיר)

הפושע הנאצי גורש לגרמניה, אבל לא יועמד שם למשפט „כי אינו חשוד ברצח"

ריינהולד קולה היה שומר במחנה הריכוז גרוס־רוזן בשלזיה

לודוויגסבורג. — אמריקני ממוצא גרמני, שגורש ביום ראשון מארה"ב למערב־גרמניה לאחר ששיקר לגבי פעילותו בשנות המלחמה העולמית השניה, „לא יועמד למשפט משום שלא הואשם ברצח", הודיע [illegible] אלפרס

שבועיים, הממונה על הלשכה לחיפושי פושעים נאצים לשעבר, מסר לסוכנות הידיעות הצרפתית כי אין אפשרות לפתוח בהליכים משפטיים נגד ריינהולד קולה, משום שהוא לא חשוד ברצח, ואילו על יתר העבירות חל חוק ההתיישנות.

קולה, 66, הצטרף ב־1940 לס.ס. בין השנים 1942 ו־1945, היה שומר במחנה הריכוז גרוס־רוזן בשלזיה.

בשבוע שעבר דחה בית משפט לערעורים בשיקגו ערעור של קולה נגד גירושו, שעות ספורות לאחר מכן דחה גם בית המשפט העליון של ארה"ב את ערעורו, וזמן קצר לאחר מכן הועלה על מטוס שהביאו למערב־גרמניה.

שלטונות ארה"ב גורסים, כי קולה, לכל הפחות, השתתף ברדיפת אסירים, בשנים בהן היה שומר במחנה הריכוז גרוס־רוזן, נהרגו או מתו מרעב 50,000 אסירים. (עי"צ)

• שלושה נציגים מסין משתתפים בקורס השקייה בינלאומי שנפתח במכון וולקני בבית דגן. בקורס, הי"ח במספר, משתתפים אנשים מרחבי העולם. הקורס ימשך חודשיים ובמהלכו יסעו 32 משתתפיו ברחבי הארץ.

לוויין אמריקני לחלל ראשון זה 18 חודשים

טיל ה„טיטאן" ממריא (צילום: אי.פי.)

וואשינגטון. — חיל האוויר האמריקני שיגר בהצלחה לוויין ראשון מזה 18 חודשים, מבסיס חיל התעופה האמריקני בונדנברג, קליפורניה.

„שיגור זה הוא בעל משמעות רבה לתוכנית החלל הלאומית", אמר השר לענייני חיל האוויר אדוארד אולדריג', בהודעתו על השיגור. לדבריו השיגור „פותח מחדש את מסלול שיגור הלוויינים לחלל".

לא נמסר איזה סוג של לוויין נשלח למסלול סביב כדור הארץ, אולם נודע כי הוא הורכב על טיל ענק מדגם „טיטאן", שהוא הגדול ביותר מבין הלוויינים שאינם מאויישים במערך החלל האמריקני. זהו שיגור ראשון של „טיטאן" מאז אפריל 86'.

משקיפים אמרו, כי ככל הנראה היה זה לוויין סיור אסטרטגי במשקל של 13,600 ק"ג ובגודל של אוטובוס. (רויטר עתי"ם ועי"צ)

ליז טיילור תככב בסרט של זפירלי על טוסקניני

בארי. — אליזבת טיילור התחילה לעבוד בסרטה הגדול הראשון זה שבע שנים. היא מככבת בסרט של פרנקו זפירלי על חייו של המנצח האיטלקי המנוח ארטורו טוסקאניני.

טיילור מגלמת את זמרת הסופרן הרוסית נאדינה בולישיוב, שבה התאהב טוסקאניני, בהפקה איטלקית־צרפתית משותפת של 16 מיליון דולר.

צילומי הסרט „טוסקאניני הצעיר" החלו כיום שני בעיר בארי שבדרום־איטליה. השחקן האמריקני תומאס הואל מגלם את תפקידו של טוסקאניני.

(רויטר־עתי"ם)

חבר רשות השידור בצרפת העניק לימין ערוץ רדיו ויועמד לדין על שחיתות

מאת ארנון יפת, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — תביעה משפטית בעוון שחיתות, הפעלת השפעה ופרוטקציה, נגד חבר רשות השידור הצרפתית — הוועדה הלאומית לתקשורת ולחרות — מתוללת שערוריה בפריס.

הוועדה הוקמה על ידי ממשלת הימין באמתלה של הפרדה בין השלטון לכלי התקשורת, על מנת לחבטית את איתלותם, אך למעשה כמכשיר לשליטה הדוקה על ערוצי הטלוויזיה והרדיו.

שופט־חוקר הסיר תחפושת זו בהעמידו לדין את הסופר וחבר האקדמיה הצרפתית, מישל דרואה, באשמת הפעלת השפעה בלתי־חוקית במתן ערוץ רדיו פרטי לאחד מאנשי איל העיתונות הימני, רובר ארסן, מעסיקו בעיתון „לה פיגרו".

אם יימצא אשם במשפט, לא תהיה ברירה לממשלה אלא לפזר גוף זה. דרואה, אחד האידיאולוגים של הימין, עלול לאבד את כל תפקידיו ותוארי ולהיזרק מן האקדמיה הצרפתית.

הממשלה הימנית ספגה מכה קשה. היא קיבלה על „חילול קודש האקדמיה הצרפתית". נשיא הוועדה הלאומית לתקשורת מבקש לעמוד לדין בעצמו.

הנשיא מיטראן האשים את הוועדה בשירות השלטון הימני. עתה מקבלות האשמות אלה תוקף משפטי.

5% דמוקרטיה בסין

פקינג. — המפלגה הקומוניסטית הסינית צעדה אתמול צעד קטן לקראת דמוקרטיה, בהודיעה כי לצירים בוועידתה תינתן הזדמנות לבחור בין מועמדים שונים, בבחירות להנהגה חדשה שתהיה השבוע.

נשיאות הוועידה החליטה, כי מספרם של המועמדים לחברות מלאה בוועד המרכזי יעלה לפחות ב־5 אחוזים על מספר המושבים, מסרה סוכנות הידיעות הסינית.

קומוניסט וותיק אמר: „זהו חידוש בהיסטוריה של המפלגה הקומוניסטית הסינית". דיפלומט אסיאני ציין: „זוהי התחלה של שיטה דמוקרטית חדשה".

סוכנות הידיעות הסינית גם מסרה, כי 1936 צירי הוועידה יצביעו בהצבעה חשאית.

(רויטר־עתי"ם)

על
היום
28.10.87

מת"ם ונשלם, חלקית

נמצא הסדר לצרכנים הפגועים מהתמוטטות חברת מת"ם – אם כי חלק מן העוול נשאר

מאת צביה בן־שלום

המועצה הישראלית לצרכנות, בשיתוף מפרק חברת מת"ם, הגיעו להסדר עם תנועת המושבים הבנקים והספקים, כדי לאפשר ללקוחות ששילמו תמורת מוצרים לקבל את אשר מגיע להם. זהו הסדר חסר תקדים ואנשי המועצה גאים בו מאוד למרות שהם מודעים לעובדה שהעוול הנגרם לצרכנים יתוקן רק בצורה חלקית.

בעקבות התמוטטות חברת מת"ם נמצא כי 1350 לקוחות, ששילמו תמורת סחורה (לרוב בהמחאות דחויות שמחובתם לפרוע אותן, בכל מקרה) לא הגיעה לידיהם. המדובר במוצרי צריכה ביתיים בעיקר מקררים (70%) ומקפיאים — בכמויות קטנות יחסית, תנור אפיה, מכונות כביסה, מדיחים, מזגנים, טלוויזיות, דודי שמש וכו' — שערכם הכולל שני מיליון ש"ח. כסף קטן במיכלול חובות מת"ם המסתכמים בכ־40 מיליון ש"ח, על־כן הסכים מפרק החברות, עו"ד אילן שביט, להצעת המועצה לצרכנות לפתור את הבעיה מחוץ לקופת הפירוק. בתנאים רגילים, מעמדם החוקי של הצרכנים הוא של נושים בילתי מבוטחים וסיכוייהם לקבל את המגיע להם מקרן פירוק החברה הם בתחתית סולם העדיפויות של המפרק.

אנשי המועצה, בראשות המנכ"ל, ערה לבנון והיועץ המשפטי שלה עו"ד ארנסט, הפעילו לחץ ציבורי ומוסרי על תנועת המושבים, כנ"ל על הבנקים שהם הנושים העיקריים של מת"ם, ולבסוף גם הספקים הצטרפו להסדר. הבשורה הטובה היא כי הצרכנים יוכלו לקבל את המגיע להם בתנאי שיכבדו את כל התשלומים הצפויים ויוסיפו 25 אחוזים ממחיר המוצר.

למימוש הסדר זה העבירה תנועת המושבים לידי המועצה ומפרק החברות — 300 אלף ש"ח, הפקידה לרשותם עוד 640 אלף, והתחייבה להשלים עד מיליון. בנק המזרחי, שהיה הבנקאי של מת"ם, תרם 500 אלף ש"ח. בנק ספנות ובנק חקלאות הוסיפו משהו בסדר גודל קטן בהרבה. הספקים ובראשם אמפא (734 מוצרים), תדיראן (268) ופנאל (120) הורידו את המחירים בצורה משמעותית כך שביחד, עם התוספת של הצרכנים עצמם, מגיעים ל־2 מיליון ש"ח. המזל הוא — אומר עו"ד שביט — שלא היה פיחות ולא ,,יהיה עליית מחירים של מוצרי חשמל. אבל אנחנו במירוץ נגד הזמן. למרות שההסדר הוא מחוץ לקרן הפירוק ביקש עו"ד שביט אישור של בית־המשפט והוא מחזיק אצבעות שנושים אחרים — בעיקר הספקים שאינם בהסדר לא יקימו צעקה איך זה שדואגים לאנשים פשוטים ולא להם. האמת היא שבכל הפרשה, רק המועצה לצרכנות והמפרק פעלו בצורה אלטרואיסטית: כל האחרים — עם כל הכבוד והתורה המגיעים להם הרוויחו משהו. תנועת המושבים חזרה לתדמיתה הציבורית; לבנקים מובטח פירעון ההמחאות הדחויות ללא צורך בהוצאה לפועל; הספקים יש להניח, נתקעו עם מלאי מוצרים שהוזמנו ולא סופקו על ידם.

מעשית: בימים אלה נשלחת לכל צרכן הנוגע בדבר הודעה בכתב על ההסדר והוא מתבקש למלא טופס מצורף ולפרוע את כל חובותיו למת"ם. בתמורה, יקבל בלישכת המפרק אישור שאיתו יפנה לספק, יוסיפו 25 אחוזים למחיר המוצר (בהנחה מיוחדת) ויקבל אותו במועד שהספק יקבע. אנשי המועצה מקווים שהספקים יגלו התחשבות ויזרזו את התהליך.

מה יעשו אנשים שלא ימתינו למקרר או למזגן, אלא מצאו פתרון חילופי? האישור שינתן להם אצל המפרק שווה כסף, בערך 75 אחוזים ממה ששילמו תמורת המוצר, יוכלו, אולי, להגיע להסדר עם הספק ולקבל כתמורה מוצר אחר אולי ימכרו. בכל מקרה, על השאלות המתעוררות ניתן לקבל תשובה אצל המפרק, טלפון 384964 תל־אביב, או במועצה הישראלית לצרכנות שכתובתה ידועה היטב לכל הזקוקים לה. היתכן ויש כאן תקדים שינחה אירגוני צרכנים בעתיד? בימים אלה התבשרנו שהרשות להגנת הצרכן בהסתדרות פותחת לשכה מיוחדת לטיפול בלקוחות דניש. — אינטריורס, ששילמו את מלוא המחיר תמורת סחורה שלא סופקה להם לאחר שהחברה פשטה את הרגל. המעוניינים יפנו לרשות טלפונית — 263217 תל־אביב. אם הרשת תצליח במאבקה כפי שהצליחה המועצה — אולי יתחברו השתיים ויגייסו בכנסת שדולה לתיקון מעמדם של הצרכנים הבודדים, הקורבנות המוזנחים ביותר של פשיטת רגל.

מחלת־ים ממארת

הים התיכון הפך למצבור אשפה אין־סופי של פסולת וחומרים מזיקים והחיים שבתוכו הולכים ונכחדים

מאת חיים מרגלית

הים התיכון שלחופיו המזרחיים אנו שוכנים חולה מאוד, החיים בתוכו הולכים ונכחדים. האופטימיסטים יודעים שהוא חולה מאוד אך מחזיקים בידם תוכניות הבראה שנעמוד עליהן בהמשך. הפסימיסטים כבר מספידו ,,הוא גוסס; שום דבר כבר לא יבריאו".

הים התיכון, נאמר באנציקלופדיה העברית, שייך למערכת הימים של האוקיאנוס האטלנטי ומחובר אליו באמצעות מיצר גיברלטר. אף כי הוא רביעי בגודלו בין ה,,ימים הפנימיים", הוא החשוב והמפורסם מכל הימים. הוא מפריד, או אם תרצו מחבר, בין אירופה, אפריקה ואסיה וסבורים שעל חופיו הדרומיים מזרחיים החלו דימדומי ההיסטוריה האנושית.

שטחו של הים התיכון כ־2.5 מיליון קמ"ר. אם מוסיפים לו את הימים הקטנים המסתעפים ממנו, שטחו מגיע לכדי 3 מיליון קמ"ר. אורכו המקסימלי בקו־אוויר ממיצרי גיברלטר שבמערב לאיסכנדרון (אלכסנדרטה) בקצה הדרומי־מזרחי של אסיה הקטנה כ־3,650 ק"מ. הרוחב המקסימלי 1800 ק"מ מטריאסט בצפון הים האדריאטי ועד לחוף לוב, אל־עגיילה במפרץ סידרה. עומקו הממוצע 1500 מ'. הים התיכון סובל ממיעוט נהרות גדולים שמשתפכים אליו (פרט לנילוס). כמות המים המתוספת היא כ־39 אלף מ"ק בשנייה וכשליש מהם נגרע מהתאדות. מימיו מתחדשים בין 80 ל־100 שנים. עד כאן הנתונים הגיאוגרפיים.

הנתונים הפיזיים מחרידים, לפי נתונים שפרסם יו.אן.אי.פי, ארגון האו"ם לאיכות הסביבה, הים התיכון הפך למצבור אשפה אין־סופי של פסולת וחומרים מזיקים שמקורם בהזרמה מאסיבית של שפכי תעשייה, כימיקלים וביוב עירוני, ומאחר שכושר הטיהור העצמי של הים מוגבל, המזהמים גורמים לשינויים בלתי הפיכים לים ולאזורי חוף. לפי דו"ח ארגון האו"ם לאיכות הסביבה, 85 אחוזי ממי הביוב של כ־120 ערים לאורך החוף מוזרמים לים ללא כל טיפול נאות. הסכנות ידועות ומוכרות: צהבת וירלית, דיזנטריה, שיתוק ילדים והתפרצויות תקופתיות של מגיפת הכולירה הן מחלות אופייניות לאיזור, וכולן תוצאה של הפצת גורמי המחלות באמצעות שפכים בלתי מטופלים.

תמותת האוכלוסיה הימית

אזורי חוף רבים הרוסים ואפילו מסוכנים. בדו"ח מורגש, כי במועדים שונים בין השנים 1976 — 1981 נמצאו 24 אחוז מחופי הים התיכון שנבדקו בלתי ראויים לרחצה.

שפכים רעילים ממפעלי תעשייה (בעיקר מתכות כבדות) ומבתי־זיקוק המוזרמים לים, גורמים לתמותה של האוכלוסיה הימית באיזור כניסתם לים. חלקם, כמו כספית, יכולים להצטבר בשרשרת המזון — מהמיקרואורגניזם אל הדגים ומהם אל האדם — תופעה המסכנת לא רק את בריאות האדם אלא גם את האיזון העדין של האקוסיסטמה הימית. נחלים מזרימים לים מזהמים ממקורות שונים — עירוניים, תעשייתיים וחקלאיים — בקצב העולה בהרבה על הזיהום המוזרם ישירות ממקורות שעל החוף.

מדי שנה מוזרמים אל הים 120,000 טון דטרגנטים, 100 טון כספית, 3,800 טון עופרת, 2,400 טון כרום, 21,000 טון אבץ, 32,000 טון זרחן ו־800,000 טון חנקן. מקור כולם הוא בפעילות האנושית.

מכליות נפט, אוניות נוסעים ומשא וכלי שיט צבאיים משחררים מדי יום בכל נתיבי המים בעול מאות טונות של פסולת, כולל שמנים. על־פי הערכה, שמינית עד רבע ממקרי זיהום הימים בשמנים מתרחשים בים התיכון. נתון זה אינו מפתיע בהתחשב בעובדה שהים התיכון הוא עדיין אחד העורקים הראשיים של התובלה הימית בעולם.

מעריכים, שאלפי טונות של מזהמים

(המשך בעמוד 8)

עונש לתועלת הציבור

מאת זהבה מוזס

זה מספר שנים מופעלת בארץ, מכוח החוק נתינת אפשרות של חלופה טיפולית למאסר, והחלופות הטיפוליות מבוצעות על־ידי שירות המבחן למבוגרים.

ממחקר שערכה בלהה שגיב מהמחלקה לקרימינולוגיה שבאוניברסיטה העברית, לגבי אוכלוסיות מקבלי צו־שירות לתועלת הציבור בירושלים, שריצו את עונשם בין השנים 1982 ועד 1985, עולה כי 89 אחוזים מהעבריינים שריצו את עונשם באמצעות שירות לתועלת הציבור לא נדונו מאז בשל עבירות נוספות. למרות ששליש מהם היו בעלי הרשעות קודמות. אף אחד מהם לא הורשע בביצוע עבירה במהלך השירות לתועלת הציבור.

נושא החלופות הטיפוליות למאסר נדון בסימפוזיון שנערך בשבוע שעבר באוניברסיטת תל־אביב בהשתתפות: שופטים, פרקליטים, אנשי אקדמיה וקציני מבחן. את הכנס הנחה השופט משה טלגם. לדיברי מארגני הסימפוזיון, האגודה הישראלית לקרימינולוגיה, בית־הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל־אביב, האגף לקידום נוער ומבוגרים, שירותי תיקון ושירות מבחן למבוגרים במשרד העבודה והרווחה. הנושא נדון על רקע של יאוש מהתועלת הנובעת ממאסר וכענישה מרתיעה, העלות הגבוהה של המאסר, הצפיפות בבתי־הסוהר ותנאי הקיום המשפילים והמדרדרים שקיימים במסגרת זו.

מנהלת שירות המבחן למבוגרים, אביבה פלאי טענה שכיום גוברת הנטייה להחמיר בענישה בדרך של שימוש גובר בעונש המאסר. את מגמות החמרת הענישה וההימנעות מהתמודדות עם העבריינות, אפשר לראות על רקע המשבר הכללי בשירותים החברתיים, והנטייה לצמצם את אחריות גורמי הממשל בשיפור שירותים לאוכלוסיות שוליות.

מנהלת השירות הדגישה כי התערבות קצין המבחן בשלב שלפני ההרשעה עשויה להיות לעיתים אפקטיבית יותר מבחינה טיפולית־שיקומית. ביחוד לגבי מי שלגביו סיטואציה זו היא מצב משברי, והוא נכון לשנות דברים בחייו.

ד"ר מאיר חבב מנהל האגף לשירותי התיקון מנה שורה של חלופות אפשריות למאסר ביניהם:

צו המבחן, שמגמתו כטיפול למניעת הידרדרות, שינוי התנהגות ושיקום חברתי. שירות לתועלת הציבור, והמקנה גם ערכי חינוך לאורחים ופיצוי לחברה. מרכז יום לעבריינים מבוגרים — מסגרת שבה שוהים המורשעים בין בשעות היום ועוסקים בפעילויות שונות. מעון פנימייתי תוך כדי עבודה בשעות היום בקהילה. מאסר בית תוך פיקוח אלקטרוני, או אחר. מאסר בעבודות שירות — ביצוע עבודות שירות ומגורים בבית. מאסר פרטי — ביצוע תנאי מאסר על ידי קבלן פרטי או ציבורי, בתנאים הומאניים תוך מתן אפשרות לקבל תנאים טובים יותר תמורת תשלום.

לדבריו, חלופות אלו זולות יותר ממאסר ויש בהם משום תרומה למניעת העבריינות. ראשית, אי ביצוע עבירות אפשריות בזמן השהייה במסגרות אלה. ובמצות הארוך תקנה החלופות הטישלוגית הורלצות, ותפתחנה אפשרויות לשיקום. בן, זו ממסקנת תנאי־ קיום הומאניים ומכמיליות שמירה על כבוד האדם.

עם זאת, ציין ד"ר חבב כי שימוש בחלופות אלו מותנה בנכונות הקהילה לקבל את העבריינים ולסייע להם להשתלב בשירותים הקיימים בה.

עו"ד ערנה ארבל המשמשת כפרקליט מחוז המרכז, וחזרה לא מכבר מכנס שעסק בנושא דומה בחו"ל, ציינה כי קיימת מסקנות לגבי גל והאירופים תנואה של החלופות למאסר, ולמעשה יש צורך לברוק את טובת הציבור לעומת טובת העבריין ושיקומו. לדבריה, החלופות הטיפוליות מיושמות בחו"ל לגבי עבירות קלות, או עבריינים ללא עבר פלילי, או לגבי עבריינים שבמשך חמש השנים האחרונות לא ביצעו עבירות כלל.

עו"ד ארבל ציינה כי כפי שעולה מהחוק עצמו, נראה שכוונת המחוקק הינה לתת אפשרות החלופות לעבירות קלות ולא לחמורות. ,,ההתייחסות לשירות המבחן היא רק זווית אחת מתוך מיכלול השיקולים והחלופות ומדובר רק בנדבך אחד ממערך ענישה רחב יותר. אין לעשות שימוש בכך לגבי עבריינים שמקומם יכירם במקומות אחרים, יש מקרים שאין ספק שראוי לטובת הציבור שירחיקו אותם מהחברה."

לדבריה הטיפולים השיקומיים הפריחו את הכילת העוקץ והעונש. כן, יש להוציא את עבירות הסמים או שוד ואלימות ממסגרות אלה, ובמקרים אלה שיקולי הפרט צריכים להידחות". השופטת שולמית וולנשטיין, המשמשת כסגן נשיא בית המשפט בתל־אביב, צידדה בעמדתה של פרקליטת המחוז תוך שהיא מקריאה מכתבו של ד"ר סקלי שערך סקר בבית־החולים כפורדסיה השולל נתינת טיפולי גמילה לעבריינים בבתי־חולים לחולי נפש. השופטת וולנשטיין קראה להקים באופן דחוף מוסד לגמילה מסמים עם צוות מתאים ,,וזה חשוב לבטחון הציבור לא פחות מעוד טנק או מטוס אחר". המשנה ליועץ המשפטי לממשלה עו"ד יהודית קרפ ציינה, כי השירות לטובת הציבור מופעל מזה כ־10 שנים וכי לדעתה זהו שירות שהשירות מופעל רק באיזור מצומצם ולא במרכזים גדולים כתל־אביב. הפעלה אמצעי ענישה כזו, סלקטיביות היגם, בניגוד לכללי הצגה, טענה עו"ד קרפ, שציינה כי יש לשים את הדגש על האפשרות להוציא אנשים מהידרדרות לפשע ולא על עבריינים בכירים.

עוד השתתפו בסימפוזיון: ד"ר יוחנן זונר, ד"ר ג. הורוביץ, ד"ר לסלי סבה, ד"ר ג. שביט ול. אסקס.

מתן אפשרות חלופית טיפולית למאסר, נדון בסימפוזיון שנערך באוניברסיטת תל־אביב, לאחרונה. הוויכוח בעד ונגד האפשרות, ולמי מיועדת התוכנית עורר ויכוח אחר לגבי מאסר כשיטת ענישה

על הפרק

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב   עורכת אחראית של עמודי היום: עמנה אנשר

...ש"ע מתמשך – התורים גדלים

להיחנק מרוב דאגה

במחלוקת בין הרופאים לבין הנהלת קופ"ח טוענים הרופאים, כי כבר אפשר היה לחתום על הסכם; דובר הקופה מגיב בטענה, כי תמיד צצות בעיות חדשות.

מאת יוסף שמי

לפני שנה בערך כינס יו"ר הנהלת קופ"ח, פרופ' חיים דורון, מסיבת עיתונאים כדי להציג תוכנית לשיפור השירות. בין סעיפי השיפור: ביטול תורים לניתוחים אלקטיביים על־ידי הפעלת חדרי ניתוח במשמרת שנייה. מאז נמשכים המגעים עם קבוצת רופאי בתי־החולים של בתי־החולים הכלליים, כדי לסכם את התנאים להפעלת חדרי הניתוח בשתי משמרות.

זה כמה שבועות נוקטים הרופאים צעדים ומשביתים חלקית, לסירוגין, בתי אישפוז ברחבי הארץ. בבתי־החולים המושבתים חלקית עובדים במתכונת שבת, ואת אומרת אין מבצעים ניתוחים אלקטיביים. לפי מה שאמר יועץ ... של הסתדרות הרופאים, נדחו עד ... שעבר יותר מ־200 ניתוחים ... כל זאת במסגרת ,,מאבק לשיפור השירות".

במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול ... סוללה שלימה של נציגי הסתדרות ... של מוסדות האישפוז כדי להציג ... על שמרכז קופ"ח, ליתר ... העומד בראש ההנהלה, פרופ' חיים ... מסרב לחתום על הסכם שבעיקרו ... לחתימה.

מתי זה ,,מתחיל לרדת"?

... שנים של המו"מ לא יכלו ... לעבור כמה מכשולים. ביניהם ... תחולת ההסכם — מתי ההסכם ... לרוץ", שכן על קופת חולים ... להסכם עם האחיות, עובדי המינהל ... שבלעדיהם לא ניתן להפעיל ... שניה. לכן היתה הצעה לחתום ... תנאי" הרופאים דחו זאת. היתה גם ... של שיתוף בהסכם של רופאי ... לא כירורגיות, שאלת זמן יישום ... בדבר חיסול התורים. כמה ... שנה, שנתיים?

... כי התעוררה גם שאלת גובה ... כגון העבודה במשמרת שניה. ... קשים. ד"ר שמואל פרידמן, ... מזכיר הסתדרות העיתונאים בשם הסתדרות ... אשר בתשובה לשאלה, כי הד ... מסתפקים כמות מעשירית ... שעולה ניתנת במוסר פרטי. הד ... טענו, כי כל הדברים כבר סוכמו ... רק לחתום. דובר קופ"ח, דוד תגר, ... בנקודה זו באומרו, כי המו"מ הוכיח ... לגמור עניין קופית עם הוועד, ... צצות דרישות חדשות, ... שאם לא כן ניתן היה מזמן ... לסיכום. דובר מרכז קופ"ח הוסיף ... שהמגעים כבר בנצרת מצא פרופ' דורון ... להקים צוות בין־משרדי של משרד ... ושל מרכז קופ"ח שיקבע ללא ... את נוהלי הביצוע של הניתוחים ... במערכת האישפוז. במילים ... יעמדו נציגי הסתדרות

הרופאים של בתי־החולים של קופ"ח מול חזית מאוחדת של משרד הבריאות ושל מרכז קופ"ח. יתכן שהדבר יהיה לטובה, שכן דוברי הרופאים טוענים, כי פרופ' דורון אינו יכול לחתום על הסכם משום שהוא כבול בידי פקידי האוצר. הם מסרבים לתת לו ,,או. קיי." בטענה, שזו הפרה של הסכם ההבראה של הקופה.

תמונה עגומה

דוברי הרופאים ציירו תמונה קשה ביותר. לטענתם, ממתינים לניתוחים יותר מ־30 אלף בני־אדם. התורים נוצרו בשל הצטברות מקרים והזנחה של שנים. עוד ב־1976 שלח יו"ר מרכז קופ"ח מכתב עם תשובה חיובית לפנייה בדבר הפעלת משמרת שניה. עד היום הדבר לא יצא אל הפועל. הרופאים תולים את קולר האשמה בעומדים בראש הקופה. בגללם ממתינים 350 נזקקים לניתוח קטראקט ב,,השרון", נזקקים לניתוחי אף אוזן וגרון בבית־חולים ,,מאיר", 700 ילדים לניתוחים שונים ב,,סורוקה", 743, לניתוחי ורידים ב,,קפלן", 200 לצינטור ב,,בלינסון", ועד 238 נזקקי ניתוח פרוסטטה באותו בית־חולים. רבים מהממתינים ,,קיבלו תור" לשנה, שנתיים ושלוש שנים. במרפאת החוץ של ,,קפלן" לא מקבלים עוד חולים חדשים במחלקה האורטופדית.

הסירוב לקבל חולות, בשל התור הארוך, גורם לכך שהחולים וכן בני משפחותיהם מתפרצים כנגד הרופאים. מרכז קופ"ח אינו חותם על הסכם, אך מצד שני אין ההסתדרות מוכנה להסכים להטלת תשלום חלקי על ניתוח אלקטיבי וזאת בטענה שהדבר יפגע בעיקרון השיוויוניות. היו אף רמזים, כי מזכ"ל ההסתדרות מוכן לסבול ,,רפואה שחורה" ובלבד שלא להסר את אחד מאבני היסוד של הרפואה הציבורית — השיוויוניות. אין טעם להתייחס להשמצות מסוג זה, אך עובדה היא שזה שנים, מאז עליית הליכוד לשילטון ב־1977, הולך השירות הציבורי הרפואי מדחי אל דחי. כמעט אין השקעות, מלבד סכומים מצומצמים לרכישת ציוד. אך חלק מהציוד הזה אינו מוכנס למוסדות הקופה בשל הקושי להפעילו בשלוש או לפחות בשתי משמרות. ההגבלות המוטלות על תקציבי הקופה, והירידה הריאלית במשכורות העובדים של שירותי הבריאות בכלל ושל קופ"ח בתוך זה, גורמים לפריחת רפואה שחורה.

קופ"ח הכללית נמצאת כמצב של תחרות עם מוסדות בעלי אפשרויות מתאימות לכך, כמו קופ"ח ,,מכבי", אשר מסיבות שונות — תשתית, הרכב דמוגרפי של המבוטחים (יותר צעירים, יותר עצמאיים) נמצאות במצב טוב מבחינה כספית לעומת קופ"ח הכללית. אך מעל לכל, קופ"ח כמוסד הסתדרותי אינה מצליחה לשמור על שמה העשייתי; היא רוצה לשמור על טוהר המידות של הרופאים. אך יש רופאים שסיגלו לעצמם דרך־מחשבה לפיה ניתן ,,לקבל משהו מן הצד".

המאבק בין צוותי הרופאים לבין הנהלת מרכז קופ"ח מעמיד במצב קשה את ההסתדרות, אשר אינה מסוגלת לפתור בעיות פרופסיונליות בחצר שלה. הרופאים החליטו לגבש תוכנית להגשת שירות במשמרת שניה, ללא תשלום, בשביל כל אלה אשר מוכנים לתת תרומה עבור קידום בתור. הכסף יועבר לחשבון של אחת הקרנות הציבוריות, — לא לכיסיהם של הרופאים. הכל כדי להביך את ההסתדרות. בינתיים, עד לגיבוש תוכנית זו, מחריפים הרופאים את מאבקם, ושוב הכתובת היא הקופה וההסתדרות. הסובל והנפגע הוא החולה הממתין לניתוח, לבדיקה במרפאת חוץ וכו'. כולם דואגים לחולה. אך מרוב דאגה, הוא עלול להיחנק.

בוגדים בעצמם

הגורמים היהודיים שתכננו הפגנה המונית בעת ביקורו של גורבצ'וב בארה"ב ו,,סייעו" בכך אולי לדחיית הביקור, פועלים בניגוד לאינטרסים של העם היהודי והעם האמריקני

מאת פרופ' מיכאל אגורסקי

הגירסה הסובייטית של שיחות גורבצ'וב־שולץ נראית אופטימית יותר מהגירסה המובאת בכלי התקשורת המערביים. בריה"מ הציעה, בין היותר, להקפיא לאלתר בנייתה של תחנת רדארים בקרסנויסק אם ארה"ב תקפיא את עבודות הבנייה של תחנת רדארים בסקוטלנד. אכזבתה של ארה"ב נובעת כנראה מדחיית ביקורו של גורבצ'וב שם. לדחיית הביקור יש מספר סיבות.

המשבר בוול סטריט ערער את מעמדו של רייגן והוא זקוק עתה לפגישה עם גורבצ'וב כדי לחזקו, יותר מאשר גורבצ'וב זקוק לה. בתנאים אלה יכולה בריה"מ לדרוש מארה"ב ויתורים גדולים יותר והיא אכן דורשת היום ויתורים בתחום מלחמת הכוכבים, נושא שרייגן לא היה מוכן לגעת בו בעבר. במצב החדש שנוצר עשוי רייגן להיות פשרני יותר.

את התקיפות של גורבצ'וב אפשר להסביר גם בשיקולים פנימיים. מתנגדיו בפוליטביורו מאלצים אותו לנקוט עמדה יותר קשוחה כלפי ארה"ב. הביקורת שמתחה לפני שבועיים הוועדה האנטי־ציונית על מדיניותו של גורבצ'וב כלפי ישראל והכרזתה שבריה"מ אף פעם לא תשפר את היחסים עם ישראל היא אחת הדוגמאות ללחץ המופעל עליו. הוועדה האנטי־ציונית טענה גם שביקורה של המשלחת הקונסולארית הסובייטית בישראל אינו חוקי.

אין ספק שקיימת מחלוקת בצמרת הסובייטית לגבי מדיניות חוץ ופנים. אבל יש אולי סיבה נוספת לדחיית ביקורו של גורבצ'וב בארה"ב שקשורה אלינו באופן יותר אינטימי.

מכשיר לטירפוד היחסים

כזכור, דנו גורמים שונים בקרב יהודי ארה"ב בתומכי כדבר מספר היהודים שיצאו להפגנה נגד גורבצ'וב בזמן ביקורו. הקיצוניים דרשו ש־400 אלף איש ייצאו להפגין והמתונים הסתפקו ב־100 או ב־200 אלף. גורבצ'וב כנראה לא התלהב מהכוונה ללחוץ עליו בצורה זו, ויש להניח שזו אחת הסיבות לדחיית ביקורו. ייתכן גם שיבקש לקיים את הפגישה עם רייגן מחוץ לארה"ב, למשל בריקיאוויק.

ייתכן גם שהאיום בהפגנה המונית נועד מלכתחילה למנוע את הביקור ואותם גורמים יהודיים ודאי אינם מצטערים על ההתפתחות החדשה. אם זה אכן כך, פועלים גורמים אלה בניגוד לאינטרסים של העם האמריקני והעם היהודי ולמעשה בניגוד לאינטרסים שלהם עצמם.

הם הופכים את בעיית יהודי בריה"מ לא לנושא במשא־ומתן על הסכם אפשרי, אלא למכשיר לטירפוד היחסים בין שתי המעצמות, ולכך עלולות להיות השלכות מסוכנות.

גורבצ'וב. דורש ויתורים

לישראל ולעולם היהודי יש עניין חיובי בדטאנט בין שתי המעצמות. ואם ונשיא רייגן רוצה לסיים את הקריירה הפוליטית שלו בהצלחה, הוא צריך לפתוח במאמצים כדי לרסן את הגורמים הקיצוניים בקרב תומכיו אשר בדרכים שונות משפיעים על הארגונים היהודיים בארה"ב ובאופן חלקי גם בארץ.

יש להניח גם שלישראל יש עניין בהוצאת בעיית יהודי בריה"מ ממסגרת היחסים בין המעצמות ולהופכה לנושא במסגרת היחסים בין בריה"מ לבינה, מפני שכל הסכם בין המעצמות על יהודי בריה"מ יהיה הסכם על נשירה ולא הסכם על עלייה.

יותר גדול מצ'רנוביל

האסון הגרעיני שאירע לפני יותר משבועיים בברזיל מצביע על הסכנות החמורות הנובעות מטיפול רשלני באנרגיה גרעינית – במדינה המסוגלת כנראה לייצר את הפצצה

מאת שלמה סלוצקי

מה שמתואר היום כ,,האסון הגרעיני הגדול במערב", שרק צ'רנוביל גובר עליו עד כה בנפגעים, הגיע לידיעת הקוראים הישראלים כשבועיים לאחר שהתרחש בעיר גויאנה בברזיל. הידיעה, שפורסמה ביום א' ברוב העתונים, דיברה על שני ההרוגים הראשונים מבין נפגעי התאונה. לא נאמר בה, שזו התרחשה רק שבועיים לאחר שהנשיא חוסה סרני הצהיר בפומבי, שמדעני מדינתו העניקות סיימו את פיתוח התהליך הגרעיני — מה שמרמז כנראה על יכולת לייצר פצצת אטום — שלדברי סרני ישמש רק למטרות שלום.

עיון ספרטי התאונה ובטיפול בתוצאותיה עשוי להצביע על מסקנות עצובות באשר לשאלה לאן עלול להוביל מצב בו מדינה המסוגלת לייצר פצצת אטום, איננה מסוגלת לשמור על מיתקן גרעיני רפואי.

את ההגדרה של ,,האסון הגרעיני הגדול במערב" הטביע ג'ולר גונסן, שנשלח על־ידי ארגון הבריאות הבינלאומי, לצפות מקרוב במה שהתרחש בגויאנה בירת המחוז גויאס, המרוחק כ־200 ק"מ מברזיליה. הוא בא לשם ביחד עם מאות מומחים ועשרות רופאים מכל העולם, כולל בעלי נסיון בצ'רנוביל. הם יגנו לעזור לאלפי הנפגעים (הממשלה מדברת על 1763 ועל שני הרוגים עד כה, אך מעריכים שמדובר במספר גדול מזה).

פיצוץ הקובלט

קשה להאמין שאסון גרעיני כזה החל בפיצוץ חובבני של מכשיר רדיותראפיה, שמישהו השאיר עזוב בבית־חולים שנועד להריסה. ,,מישהו" גנב, כנראה, את המכשיר, מכר אותו, בלי לדעת במה מדובר, כגרוטאות, כדי שאדם שלישי יפצח עם גרזן את הקופסה שהכילה יותר מ־100 גרם של סלסיום 137 (חומר רדיואקטיבי לשימוש רפואי). קפצע במפצח הקופסה, לפחות עשרה אנשים ימותו בחודשים הקרובים וצור מאות ואולי אלפים ייפגעו לכל חייהם מהקרינה.

אלא שהאסון האמיתי אירע לא בעצם ההיפגעות, אלא בזמן הרב שעבר עד שממשלת ברזיל החליטה לפנות אל הארגון הבינלאומי לאנרגיה גרעינית כדי להשיג רופאים ומומחים לטיפול בקרינה. חוסר המיומנות והמוכנות של הוועדה הלאומית לאנרגיה גרעינית הסכה לשערורייה לאומית בברזיל ולאות־אזהרה לכמה מדינות בעולם המשתעשעות בנושא הגרעיני. הנשיא סרני, שכמה ימים לפני־כן הופיע בכלי התקשורת כדי להכריז על יכולתה של ברזיל לפתח טכנולוגיה גרעינית וקרא לברזילאים לקרם בברכה עידן זה, ניסה להרגיע את הציבור בהופעותיו לאחר ה,,תאונה" באומרו שמדובר ב,,בעיה קטנה ולא רלוואנטית".

סודיות בטחונית

בנוסף לכך, הסודיות הבטחונית המוטלת על כל הנושא הגרעיני, כולל ,,תאונות" מעין אלה — הביאה לכך שהחרדה גברה בכל רחבי המדינה. בעתוני ברזיל שאלו מעלי הטורים, אם אילו התוצאות של הטיפול בתאונה ,,ביתית" כזאת, מה יהיו התוצאות של תאונה בכור הגרעיני של ,,אנגרה 1", מאה ק"מ מריו דה ז'נירו? מושל המחוז לא נשאר חייב, ודרש לקבל אינפורמציה ועדכונית, שיכור כזה לא יתרחש בכור שליד עירו, ואם לא, הבטיח שידרוש את סגירתו. משולה של גויאס דיבר ברשת התקשורת הארצית (שידור ברומני בכל אמצעי התקשורת) למען דיון ציבורי על נושא האטום ושימושיו.

מולם יוצא הנגרל לאונידס פירס, שר הצבא, אשר טען, כי ,,עלינו לחיות עם האנרגיה האטומית, שהיא הסמל של העידן החדש".

אם להאמין לעדויות הרבות הקיימות לגבי השקעותיו של צבא ברזיל בפיתוח הטכנולוגיה הגרעינית — כך שלרשותו הטכנולוגיה הדרושה ואילו ייצור הפצצה היא רק עניין של החלטה — מובן בתחלתה מה הסיבה שברזילאים רבים מתנגדים בכל תוקף להוסיף ולאפשר לוועדה סודית לטפל בנושא, שהוא, כפי שמתברר, לא עניין של מודרניות, אלא של חיים ומוות למיליוני בני־אדם.

חוגים מקורבים
מאת דליה שחורי

„בקיץ אני מנסה לדוג דגי שמך"

מילובן דז'ילאס, שכבר אינו טעון הצגה (ראה מדור זה מ־9.9.87), נראה בחיים כמו בתמונות, רק זקן יותר. שיער לבן, חליפה אפורה. וזה כאילו לא בריא כל־כך. כאילו צריך לשמור על עצמו. אחרי הכל, בן 76, 12 שנה בבתי הכלא של יוגוסלאוויה, שלוש תחת המשטר המלוכני, תשע תחת טיטו, ידידו ורעו. לצד רעייתו נעימת הסבר, המזכירה באבושקה מתוקה, הוא נראה כמו חבר הסתדרות שקפץ למוסד ון ליר (ובהמשך השבוע למיפגש במשכנות שאננים) מבית־הבראה „ארזה" הסמוך של קופת־חולים, כדי לפגוש ידידים. פרופ' שלמה אבינרי קלע לתחושת רבים, כשבפתיחת הסמינר אתו במוסד ון ליר, אמר: „אני חש כמו להיות במחיצת אגדה. אין דרך להציג אגדה, אלא רק לנסות להתנסות בה". ואז הוא ביקש מדז'ילאס לפתוח בכמה מלים, אחרי כן באו שאלות ותשובות וכך התפוגגה אט אט, באופן טבעי ובריא, תחושת האגדיות, המיתוס, שאפפה את המיפגש עם האיש המיוחד הזה.

יצא לי לשמוע אותו בסך־הכל כשלוש שעות. לא תמיד הבין היטב ומלא את השאלות שנשאל, בגלל מחסום השפה. הוא מדבר אנגלית, אך זו יותר אנגלית של ספרים מאשר של דיבור. כשהוא עונה, באנגלית, הוא מדייק מאוד במונחים, מקפיד עליהם כמו איש מדע, אך לא שם לב במיוחד להרכב המשפט, למילות החיבור, לנכונות הגיה. אינו בולט בתשובותיו כהוגה דעות, כבעל משנה סדורה, כאדם היודע מה צריך לעשות ומעוניין להפיץ זאת. הוא בולט יותר כעד מהימן, בעל הסתכלות חדה. ייתכן שמעולם לא היה הוגה דעות, אלא רק אדם תרבותי ואינטלגנטי מאוד, עם יושר ומוסר גבוהים, שהחזיק בידיו כוח רב אך לא הסתנוור ממנו לרגע ולא האמין בשום תיאוריה באורח עיוור: כשראה את הסתאבות המהפכה, תחילה ברוסיה ואחר־כך בארצו שלו, הסיק מכך את מלוא המסקנות, תוך נכונות אישית לשלם את המחיר.

נדמה, שכזה הוא נשאר. דיבוריו נקיים וטהורים. ללא רבב הפרזה. ללא התרפסות על עבר טוב יותר. אינו נוטר טינה לאיש. אינו מריר. בהערכותיו הוא משתדל לתת את השיפוט האובייקטיבי ביותר שאפשר. לעצמו אינו מתייחס בשמץ של חשיבות. הוא צוחק כשהוא מספר, שביוגוסלאוויה הוא היום „אדם לא קיים", שמתייחסים אליו על דרך השלילה: כשמישהו רוצה לעשות קאריירה מהירה במפלגה, הוא יודע שטוב להשמיץ את דז'ילאס, זה יכול לזרז את התהליך. דמותו הערכית עולה בבירור מן התשובות: אמיץ, עיקש, ישר, חכם, מקסים.

המיפגש אתו היה מעניין גם מצד הנפגשים. אנשי אוניברסיטה, ותיקי משרד החוץ, חברי כנסת, סופרים, עתונאים. בשאלותיהם היה אצור מין מתח של המתנה והתרגשות נוכח האפשרות, שלעתים רחוקות מאוד מזדמנת בחיים, לשאול שאלות את בעל הדבר עצמו. מעין מילוי מישאלה של פייה. בין אם על סטאלין, או על מעשים של יוגוסלוויה בתקופת השתייכותו ל„דביעיה המפותחת", או על שנותיו בכלא, או על מעשיו היום, או על הערכותיו לגבי עתיד יוגוסלוויה וארצות מזרח אירופה, הגלאסנוסט, הקומוניזם.

הבעיה היא, כמובן, שהמצע קצר והחומר מרובה. החלטתי, גם על פי השאלות שנשאלתי על־ידי חברים, שרצו לדעת „מה הוא אמר", להתרכז בתשובותיו על התפתחויות עכשוויות. אמנם לסטאלין היו חטטים על פניו, כתוצאה ממחלת אבעבועות שחלה בילדותו, וזה מאוד מעניין, אך מה הן האבעבועות של סטאלין לעומת סיכויי הגלאסנוסט.

וכך הוא אמר:

* על יוגוסלאוויה היום: יוגוסלאוויה היום היא ארץ פלוראליסטית, אמנם לא בתוכן המערבי של ריבוי מפלגות, אלא במובן זה שיש בה שש רפובליקות ושני מחוזות אוטונומיים, ובכל גוף מפלגה קומוניסטית משל עצמו, כלומר שמונה מפלגות קומוניסטיות, השונות זו מזו. בסלובניה אין אסירים פוליטיים. בסרביה יש, אבל השלטון נזהר מאוד לאסור רק במקרים קיצוניים. בבוסניה, לעומת זאת, קיים שלטון עריץ. אוסרים אנשים על דיבורים בחוגים סגורים או אפילו על קניית עתונים בסלובניה הזוהר פתוחה. קרואטיה היתה דוגמאטית מאוד, אבל עכשיו היא משתנה. העתונות הקרואטית אינטליגנטית וחריפה, תוקפת את העתונות הסרבית.

כל זה התפתח לאחר מות טיטו. השאלה עכשיו היא לאן זה יוביל. המבנה הפוליטי הנוכחי עלול להוביל את יוגוסלוויה, כמסגרת אחדותית, לאבדון. עובר על יוגוסלוויה היום תהליך התפוררות, שיש בו רק יסוד חיובי אחד: נטיה חלשה יחסית לאלימות. גם הנטיה לבדלנות חלשה. הנטיה היא יותר לכיוון של אוטונומיה, רה־ארגון במסגרת של קונפדראציה, תוך רצון לייעל את הכלכלה, גם על־ידי מציאת צורות כלכליות חדשות.

אינני מאמין, שיוגוסלאוויה הצליחה לצאת מן המשבר שהיא נתונה בו. שום מפלגה מבין השמונה אינה מסוגלת להציע פתרון. יוגוסלאוויה אינה יודעת מה לעשות. כשלעצמי, אני לא בעד כל יוגוסלאוויה שלא תהיה. אני בעד יוגוסלאוויה דמוקרטית, קונפדראטיבית. אני סבור, שאם יוגוסלאוויה לא תצליח להקים מסגרת כזו, היא תתפורר. למרבה הצער, היום אנו מבזבזים את כוחנו במקום ליצור יחסים דמוקרטיים במסגרת קונפדראטיבית.

החשיבות בנסיון היוגוסלאווי היא מעבר ליוגוסלאוויה. יש בנסיון של יוגוסלאוויה משהו כללי, האופייני אולי לנסיון יתר הארצות הסוציאליסטיות במזרח אירופה. אמנם אי־אפשר להשתמש בנסיון זה כחוק מתימטי, אבל אפשר להשתמש בו כהיפותזה לדיון וכחלון תצפית למדינות קומוניסטיות אחרות.

* יוגוסלאוויה וישראל: בשנות הקמת המדינה יוגוסלאוויה נטתה מאוד לישראל. יוגוסלוויה אף היתה ארץ־מעבר לנשק שנשלח לישראל מצ'כוסלובקיה. היינו בעד ישראל לא רק מסיבות פוליטיות. ראינו וחשבנו איך היהודים סבלו בארצנו ובאירופה במלחמת העולם השניה וחשבנו שיש להם זכות למדינה. גם בריה"מ חשבה כך, אך לא בהתלהבות כמונו.

מדיניות זו השתנתה כשטיטו פנה לטיפוח המדינות הבלתי־מזדהות. היום יש ביוגוסלאוויה ביקורת, גם פומבית, על מדיניות ניתוק היחסים עם ישראל. הדבר מוכרח להשתנות. איני יכול לומר מתי. שתי המדינות מפסידות מהעדר יחסים, אבל יוגוסלאוויה מפסידה יותר.

* הגלאסנוסט של גורבצ'וב: על אף הגלאסנוסט בריה"מ היא עדיין מדינה מונוליטית. באחד ממאמרי כתבתי, שקומוניזם מודרני הוא פיאודליזם תעשייתי. נוסחה זו עדיין נכונה. החברה הסובייטית קרובה מאוד לחברה הפיאודלית.

גורבצ'וב, מנקודת המבט שלי, הוא שלב מסויים בהיסטוריה של בריה"מ, אחרי לנין וסטאלין. הוא עלה על רקע המשבר בבריה"מ. יש בה סטגנאציה אידיאולוגית, וכתוצאה ממנה גם בעיות כלכליות. היא הולכת לפשיטת רגל אם לא תעשה משהו.

מי תומך בגורבצ'וב: הצעירים, האינטליגנציה, משכילים בתוך המפלגה. לגבי מעמד הפועלים, הדבר לא ברור. האיכרים אינם יכולים להיות נגדו, מפני שהוא פותח עבורם, לפחות בדיבורים, אפשרויות חדשות. לגביהם המצב לא יכול להיות הרבה יותר גרוע משהוא כעת.

אם בריה"מ תלך בכיוון של דמוקרטיזציה, יהיו לכך תוצאות מרחיקות־לכת על יתר המדינות המזרח אירופיות.

* משמעות הגלאסנוסט על מדינות מזרח אירופה: היו מדינות כמו צ'כוסלובקיה, מזרח־גרמניה, רומניה, שהתנגדו בתחילה לשינויים של גורבצ'וב. עכשיו הן מנסות להסתגל. כל אחת מהן ממשיכה בדרך הקומוניסטית שלה עצמה וככלל, החברה במזרח אירופה מתקדמת לקראת סוג מסויים של חברה מערבית, אם כי לא חברה מערבית ממש.

בריה"מ תוכל לחיות עם הגבולים והתרבותיים של המדינות המזרח אירופיות, וגם עם רוויזיה אידיאולוגים שייערכו בהן. אבל כל נסיון של מדינה מזרח אירופית להכריז עצמאות — אני מסופק אם הצבא האדום לא יתערב. עם זאת, אף מדינה במזרח אירופה אינה נוטה למרידות נוסח הונגריה וצ'כוסלובקיה. בסך־הכל, בריה"מ תגלה יותר סובלנות, ומדינות מזרח אירופה יהיו יותר זהירות.

* יחסו היום למרקסיזם: אין לי על כך מחשבה מגובשת, אני חש עצמי באופן עמום מאוד סוציאל־דמוקרט. לא במובן המערבי, כי אותו איני מכיר כל צרכו. אני תומך בזכויות האדם, בזכויות האזרח. אבל ביוגוסלאוויה יש להשיב על השאלות באור קונקרטי, מתוך נסיון לשפר את הקונקרטי, מתוך נסיון לשפר את הקומוניזם. סוציאליזם עבורי הוא צדק חברתי, דאגה לעניים ולחולים, סולידאריות עם קבוצות דת ומיעוטים. אני נגד הלאמה, היא מעולם לא נתנה תוצאות חיוביות.

* יחסו לקפיטליזם: על הקפיטליזם יש לי השקפה מאוד מעורפלת. אני מותח ביקורת על הארץ שבה אני חי ואותה אני מכיר. לא הרחקתי ממנה. אני באופן מוחלט נגד הלאמה, אבל אני גם נגד השתלטות חברות גדולות ובנקים גדולים על הכלכלה. האהדה שלי היא ללייבור בבריטניה, אם כי מרגרט תאצ'ר מצליחה ללא רע. אני בעד כלכלה מעורבת ובעד בעלות המדינה כשהדבר יעיל. המדיניות צריכה להיות בלתי־תלויה בקבוצות כלכליות.

* סדר היום שלו: אינני פעיל בחיים הפוליטיים. איני שייך לכל קבוצה. אני פעיל בביקורת השיטה הקומוניסטית. כקומוניסט אני קם מוקדם כל בוקר. איני יודע מדוע הקומוניסטים נוהגים לקום מוקדם בבוקר, אבל כך הם נוהגים. אני אוכל ארוחת בוקר, קורא עתונים. ב־9.30־10 אני הולך לחדרי לכתוב. בשעות אלה אני נמנע מכל מגע אפשרי עם אנשים. אחרי־הצהריים אני נח שעה, „סיאסטה" — מינהג שאיני יודע איך הגיע להרים שלי. אחר־כך אני רואה חברים, ב־7.30 אני בבית לחדשות, אחרת אשתי דואגת. נגילי, היא כבר אינה צעירה. ב־11 בלילה אני הולך לישון, אם אפשר, כי לא תמיד נרדמים. אנו חושבים הרבה על הבן שלנו ומדברים עליו, זהו סדר יום מאוד מונוטוני. אין לי חברים רבים ולא קשרים רבים. הקשרים שלי הם בעיקר עם עתונאים זרים, הבאים לראות את הזקן הזה. עתונאים איטלקיים כתבו שאני „פרש בודד". בכל קיץ אני נופש ומנסה לדוג דגי שמך. בשלושה הקיצים האחרונים לא נפשתי, כי היו לי בעיות עם הלב והקריאה ואיני נע עוד בקלות בין הסלעים.

* יחס השלטון אליו: מעמדי ביוגוסלאוויה מיוחד. איני יכול להדפיס ביוגוסלאוויה דבר. ניסיתי בזמן האחרון להדפיס שני כתבי יד. שניהם נמצאים בבתי ההוצאה, לא מקבלים אישור פוליטי. עבור השלטון אני „האדם לא קיים". רבים תוקפים אותי כדי לקדם את הקאריירה שלהם במפלגה. מחוץ ליוגוסלאוויה אני מדפיס כל מה שאני כותב. שולח הכל בגלוי, בדואר רגיל. אני מקבל מכתבים, מקבל טלפונים. אני חושב שמצותתים לי בטלפון, אבל לא מפריעים לי לדבר. אני יכול לנסוע בחופשיות מאז החזירו לי את הדרכון, כשרציתי לפגוש את בני בלונדון.

* הדרנות מבית והכלא: טיטו כעס עלי מאוד כשביקרתי את השלטון. היתה הצעה של המשטרה החשאית, שנשלחה לטיטו ולרנקוביץ', לחסל אותי, אבל הם לא השיבו עליה. בבית הסוהר לא היו לי זכויות־יתר, אבל גם לא הטילו עלי מיגבלות, היותי כמו כל האסירים. במשך תשעה חודשים לא היתה לי הסקה. ביקשתי הסקה מסתר [illegible] משלטונות הכלא. ממקור מוסמך שמעתי, שהבקשה הגיעה עד טיטו והוא אמר [illegible] קצת.

מילובן דז'ילאס — עדיין פרש בודד

תהיה פיסגה

דיווח שהתקבל אתמול במשרד החוץ ממקורות אמריקניים בישראל: יש תקווה שפיסגת רייגן־גורבצ'וב תתקיים בקרוב. מרבית מרכיבי ההסכם לצמצום הטילים הגרעיניים כבר סוכמו. צפויה עליה בנוספר היתרי היציאה ליהודים מבריה"מ. תת־מזכיר המדינה האמריקני מייקל ארמאקוסט וסגן שר החוץ הסובייטי יולי וורונצוב ייפגשו בחודש נובמבר לדיון בנושאים אזוריים. מזכיר המדינה שולץ אופטימי, סבור שבקרוב יהיה ניתן להגיע להסכם עם הרוסים.

דיווח זה אומר, שאם הכל יתגלגל ללא בעיות, ייחתם בקרוב ההסכם לצמצום הטילים, תכונס פיסגת רייגן־גורבצ'וב למעמד החתימה, יימשך הטיפול גם בקידום המו"מ באיזור וייתכן שאחרי הכל לא היה מסעו של שולץ באיזור לשווא.

האירוע המיידי, שהכל מצפים לו, שעד שלא יתקיים לא יוזז דבר ממילא, הוא פיסגת מנהיגי מדינות ערב, שתתכנס ב־8 בנובמבר ברבת־עמון. ההערכה בירושלים היא, שאירוע זה חשוב ביותר מבחינת חוסיין, שכן הוא מבטא את התחזקות מעמדו בעולם הערבי וגם כלפי אש"ף. ייתכן שבטווח הקצר יביא קיום הוועידה להתיישרות ירדן עם הקו הערבי הקיצוני, אבל בטווח הארוך ועידה כזו זורקת לירדן חבל, כדי להמשיך להתוות את תהליך השלום מעמדה של כוח.

לקראת הוועידה לא היה חוסיין יכול לגלות עמדה גמישה כלפי הצעת שולץ בדבר מו"מ בחסות שתי המעצמות במתכונת ז'נווה. חוסיין לא אמר „כן", אך גם לא אמר „לא". הוא נתן להבין, שידיו כבולות אך שולץ יכול להמשיך לבדוק. אחרי הפיסגה (שהתחזית היא, כי תאשר את החלטות ועידת פאס), שולץ יוכל לפעול באורח יותר נמרץ. כדאי להדגיש: יחד עם יצחק שמיר. כפי שאמר השבוע גורם מדיני יודע דבר: „שמיר מאוד ירד מהעץ" (והגבוה שעליו היה).

לקחת המושכות ולהתלכד

לפני מיספר ימים התפרסם בעתון מכתב חתום על־ידי מיספר חברים, בו הם מודיעים לקוראי „על המשמר", ולא להם בלבד, שהם פעילים מאוד בקרב חברי המפלגה, כי לשכבעם שלבחירות לכנסת העשרה על הסף, על מפ"ם ללכת ברשימה אחת עם ר"ץ. שמות החותמים אינם מוכרים לי, אך מסתבר שהם חברים בולטים בשורות המפלגה.

פעילות זאת לדעתי, עומדת בסתירה לסיכומים של ישיבת מרכז המפלגה שהתקיימה לאחרונה. שאלה אחת מטרידה את מנוחתי. לאן נעלם אצל החותמים הלהט הסוציאליסטי, שהוא הנכס המקורי של המפלגה. ר"ץ כידוע, היא מפלגה שמצהירה שהיא א־סוציאליסטית. מקובל על שהחותמים יודעים, כי ר"ץ שולחת תמונים לעברן של מפלגות אחרות. וודאי גם ידוע להם, שלא פעם הפנתה ר"ץ את גבה למפ"ם, כשזו פנתה אליה.

האמנם עד כדי כך תוכים אנחנו באשר הערכת עצמנו? האמנם עד כדי כך אנו האמונים בכוחנו? האם לא ידוע לחותמים, שבאחרונה התלכדו סביב המפלגה ועוד פועלים, בעלי השפעה בקרב ציבור הפועלים.

כאמור, אנו עומדים ערב הבחירות לכנסת ועל המפלגה להיות מלוכדת לקראת המערכה הכבדה, אם לא גורלית. כי על סדר יומה של הכנסת הבאה עומדת השאלה: שלום או מלחמה נוספת.

כל שאמרתי וכל מה שייאמר על מצבה של מפ"ם הוא לא נגד הבעת דעה זו או אחרת. אני למשל, בעד מו"מ עם מפלגת העבודה. רציתי רק להגיד, שמפ"ם היא מפלגה, שלא זה בלבד שהיא לא מאוחדת או לפחות נמצאת בחזית אחת עם מפלגה ציונית סוציאליסטית אחרת. היא גם לא מאוחדת בתוך תוכה, עם עצמה. יש חברים שעושים שבת לעצמם. מכיוון שמפ"ם חמצת־חיים היא, על הנהלתה אם כן לקחת את המושכות לידיה ולכלכם. יוסקו להם הסקרים כפי שעולה ברצונם של המסיקרים, עלינו לפעול ביתר שאת לליכוד המפלגה ולרכישת חברים חדשים.

מנחם טולבין

לא קולט

אם כן, יש הסכם בין „העבודה", מפ"ם ו„הרפורמים" להקמת גוש משותף בקונגרס הציוני. מעניין, כי חשבנו שמפ"ם מזוהה עם „היהדות ההומניסטית החילונית". או אולי, בשביל מפ"ם והיהדות ההומניסטית החילונית והרפורמים גם־יחד — הכל היינו הך? ההיגיון שלי אינו קולט את הצירוף הזה וגם הקיבה שלי מסרבת לעכל זאת. האם צריך להסיק את המסקנה ש„מוכרים" את החילוניים?

סעריה נאות, תל־אביב

מחלת־ים

(המשך מעמוד 6)

כימיים, במיוחד חומרי הדברה, נישאים, על־ידי רוחות ממרחקים ונשטפים לים עם מי הגשמים.

מאכלי ים מסוריים לשתים קיבוצים אינם ראויים למאכל בשל הזדהמות אזורי הגידול משימנים מכימיקלים או מביוב. רק בארבעה אזורים מאזורי גידול הצדפות מייצרים צדפות ראויות למאכל.

הדו"ח של יו.אן.אף. עורר התרגשות רבה. בכנס שהתקיים לפני 12 שנים בברצלונה הסכימו 16 מדינות הים התיכון על תוכנית פעולה להצלת הים. הוסכם אז על הכנת אמנות שיחייבו את מדינות הים התיכון והקמת רשת תחנות ניטור שיבדקו את המזהמים ויעסקו במחקר וכן על תוכנית שתשלב פיתוח חיוני.

לדברי ראשי יו.אן.אף. מתפתחת התוכנית להבראת הים בקצב מניח את הדעת. 10 מדינות כבר חתמו על אמנות והסכמים לפיהם יבצעו תוכניות לאומיות לשמירת הנופים והחופים ומניעת הזיהום [illegible] למצבורי פסולת ומהמים.

אלא שתחזיות לחוד ומציאות לחוד. תוכנית שהורכבה במרכז הים התיכון של יו.אן.אף. ששוכן בריבירה הצרפתית מראות, שאם המגמות שהתגלו בשני העשורים האחרונים לא ישתנו, צפוי כי בעוד כ־40 שנה יוכפל 95 אחוז מחופי הים התיכון לאזורים עירוניים. [illegible] שאגן הים התיכון [illegible] וכ־260 מליון [illegible] כ־500 מליון תושבים [illegible] תיירים. ולספק תשתית ל־120 מליון [illegible] מכוניות. מדי שנה יצרכו [illegible] 45 מיליון טון בשר ו־250 מיליון טון [illegible] ישתמשו בשווה ערך של 1000 מיליון טון [illegible] וכל אלה יהודו כדרך זו או אחרת לים התיכון.

תוכניות להבראת הים לא חסרות וגם להן שמות קוד מעניינים. „תוכנית כחולה", [illegible] „שחורה".

מה יקרה לים התיכון, מה [illegible] אינו יודע. מה שברור, שהים התיכון [illegible] [illegible]

לקחי המהפכה השמרנית

גבי תאצ'ר באנגליה שיראק בצרפת ורייגן בארה"ב, שמות שמאפיינים את המהפכה השמרנית בכלכלה.

המגמה היתה לבטל את החלוקה המעמדית הנוקשה, שעדיין קיימת באירופה, ולשתף לפתוח את שכבות הבונים בבעלות על הרכוש, באמצעות הבורסה. כך נגרפו מיליונים של בני אדם להשקעות מסוג זה ומיספר מחזיקי המניות הגיע לכ־40 מיליון בארה"ב ולכ־9 מיליון באנגליה.

הפיכת הבורסה לשוק הון המוני כהכרח הגבירה את אי־יציבות השוק, זאת היא הסתירה הפנימית בתוך התיאוריה. ההמונים נגרפו מהר לתוך המשחק בתקווה להשיג רווחים קלים, אך הם בורחים באותה מהירות, כאשר הספינה מתנדנדת. הסתירה הזאת נובעת מכך, ש„המשקיעים הקטנים" רואה במניות צורה של חיסכון בעוד שהמשקיעים הגדולים מתייחסים לו כהשקעה. חיסכון מטבעו, צריך להיות סולידי, בטוח בעל רמת שערים קבועה ורמת תשואה קבועה. „האנשים הקטנים" אינם אוהבים לסכן את חסכונותיהם מלבד חסכונות אלה אין להם נכסים אחרים.

בעלי המניות הגדולים מחזיקים את הנכס, המיפעל, הקרקע או את העסק. השליטה בעסק וניהולו הוא היתרון הגדול ביותר שלהם. הם פחות מושפעים מכך, אם שערי מניות המיפעל בבורסה מצביעים על שווי של מיליארד או שני מיליארד. דבר זה מעניין אותם רק אם הם רוצים לממש את המיפעל או את חלקו. כל עוד הם מחזיקים במיפעל הם מחזיקים בנכס, בעוד שהמשקיע הקטן מחזיק רק בנייר המקנה לו השתתפות ברווחי העסק אם יהיו כאלה. מתוך כך הבעלים האמיתיים מוכרים מניות, כאשר השווי בבורסה עולה על שווי המניות, קונים אותם בחזרה, כאשר המחיר יורד. הם בעלי הסטוק והם יודעים את השווי האמיתי. התנודות, גם כלפי מעלה וגם כלפי מטה, מביאות להם רווחים, בעוד שלתרנגולות הקטנות מורטים את הנוצות.

כתוצאה מכך, ההתבטאויות בקרב המיליארדרים לאור הירידה של השערים בבורסה, היו מתונות למדי ולא רמזו על דאגה, בעוד שמיליוני בני־אדם לא ישנו טוב בלילה והתלבטו מה לעשות נוכח המצב, כאשר 25־40 אחוז מחסכונותיהם יורדים לטמיון.

המהפכה השמרנית היא תגובת נגד מאוחרת למהפכה הקיינסיאנית של שנות ה־30. המהפכה הקיינסיאנית נועדה להביא יציבות. היא ניסתה למנוע את נזקי כלכלת השוק הקפיטליסטי, שהביאה מצד אחד לאבטלה המונית ומצד אחר לצמיחת מונופולים ולשפור שכבות הביניים של החברה.

אי־אפשר להשיג יציבות

המהפכה השמרנית ביססה את הכלכלה על קיום אבטלה המונית, בשיעור 8־12 אחוזים. ביטלה את הגורמים המייצבים בכלכלת השוק ואיפשרה להתחרות הבלתי־מבוקרת לקבוע את המשתנים הכלכליים. כפי שהוכח בעבר בהתחרות בין בלתי שווים מנצחים בדרך כלל החזקים את החלשים. בהתחרות בלתי־מרוסנת אי־אפשר להשיג יציבות, כי כל אחד חותר לראש התור. בהתחרות כזו אין שיווי משקל והאיזון מושג רק במחיר כבד של אירוע משברי נשוק.

לכן, בסוף שבוע שעבר מיליוני בני־אדם בחנו מחדש את השקפותיהם ומעשיהם לאחר שנפגעו קשות, לאחר שהפכו לקורבנות של משחק כוחות השוק, בו הם שימשו כצד החלש.

ממשלות הימין, שפיזרו ביד נדיבה מניות של מפעלים ממלכתיים במחירי סוף העונה, על מנת לזכות בפופולאריות פוליטית, שוב לא יהיו נותני הטון בכלכלה.

אולי גם בקרב הכלכלנים תחזור שפיות הדעת. תתרום לכך אולי, העובדה שהפעם ניתן פרס נובל לרוברט סולו, חלוץ תאוריית הצמיחה באמצעות שיפור טכנולוגיה, השקעה בהון אנושי. סולו, ששימש כיועץ לנשיא קנדי, מהווה את הקוטב הנגדי למהפכה השמרנית. אולי לא מקרי הוא, כי הפרס הוענק לו על־ידי השוודים, שדחו את המודל של בחירה חדה בין אינפלציה לאבטלה וניסו לקיים משק מאוזן וצומח על בסיס מיסוי פרוגרסיבי והכוונת השקעות בהכשרת כוח אדם, במודרניזציה מתמדת של תעשייתם.

יתכן, כי הענקת הפרס לסולו תבשר שיבה לטיפול בתחום הריאלי של הכלכלה, לביטול האמונות התפלות באשליות הריגנומיקס והתאצ'ריזם. אפשרות זו תתממש, רק אם הציבור הרחב ילמד את השיעור עבורו הוא שילם מחיר כבד מרי.

צבי טימור

התפכחות בציבור האמריקני

כרבע מהאמריקנים יצמצמו את הוצאותיהם לנופש, למתנות חג בקריסטמס ולביגוד חדש, בעקבות המפולת בבורסה. כשליש ידחו רכישת המכוניות חדשות או נכסים גדולים אחרים, הדברים מתבררים ממסקר שערך „הטיים". יתר מ־60־70 אחוז, מהנשאלים, לא ישנו את התנהגותם.

מסתבר, כי 47 אחוז מהאמריקנים מצדדים בקיצוץ הוצאות הביטחון, כדי לייצב את הכלכלה, בעוד ש־43% מתנגדים לצעד זה. 56 מתנגדים ו־43% תומכים בקיצוץ תוכניות סוציאליות. מסתבר, כי 54% רוצים מסים נמוכים יותר, צעד שלו מתנגדים 38% מהנשאלים. רק 22% בעד הגדלת המסים, כאשר 72% נגד. רוב עצום מוכן לקבל צעדים להגדלת היבוא.

המשבר גרם שוב לאובדן פופולאריות של הנשיא רייגן. אמינותו ירדה ל־31% לעומת 43% ב־1985. רק 17% מאמינים, שרייגן יצמצם את הגרעון התקציבי.

נתון נוסף מצביע על כך, שארבעים וארבעה אחוז סבורים, כי עדיף שהנשיא הבא יהיה דמוקרטי, כאשר רק 28 אחוז מעדיפים נשיא רפובליקני ו־22% טוענים, שאין כל הבדל ביניהם.

רווחי הבנק הבינלאומי הוכפלו

● רווח נקי של 15.3%

הרווח של הבנק הבינלאומי הראשון, מפעולות רגילות לפני מס, הסתכם ב־79.4 מיליון ש"ח (49.3 מיליון $) ב־9 החודשים של שנת 1987, גידול של 59.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. התשואה ברוטו על ההון העצמי היתה בשיעור של 37.5% (בחישוב שנתי). בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם הרווח לפני מס ב־49.9 מיליון ש"ח (31.0 מ' $), והתשואה ברוטו היתה 24.1%.

הרווח הנקי הסתכם ב־32.5 מיליון ש"ח (20.2 מליון $), גידול של 119.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. התשואה נטו על ההון העצמי היתה 15.3% (חישוב שנתי). בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם הרווח הנקי ב־14.8 מליון ש"ח (9.2 מ' $), והתשואה נטו היתה 7.1%. הגידול ברווח הנקי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מגידול בנפח האשראי ובפעילות העסקית הנלווית, יחד עם ירידת שיעורי המס. ברבעון השלישי ירידה במרווחים הפיננסיים כתוצאה מעליית מחיר המקורות הכספיים וירידת שערי הריבית ללווים. שיעורי המס ירדו מ־69% ל־52%.

חששות בבנקים מפשיטת רגל של ברוקרים בניו־יורק

בנקים ישראליים עלולים להפסיד סכומים גדולים כתוצאה מהמפולת הפוקדת את הבורסות בעולם, זאת בשל מימון שנתנו לברוקרים וללקוחות אחרים, העוסקים בניירות ערך.

מתברר, כי מערכת הבנקאות הישראלית, לה שלוחות בחו"ל, עסקה בין היתר, בשנים האחרונות, במתן מימון לחברות ברוקרים שונות וכן נתנה אשראי ללקוחות אחרים לצורך מימון עסקי ניירות ערך.

אף כי עדיין לא נודע על פשיטות רגל כלשהן, בקרב אותם ברוקרים, חוששים עתה במערכת הבנקאות הישראלית, כי במפולת השערים האחרונה, שפקדה את הבורסה — יהיו ברוקרים לא מעטים, ואף לקוחות אחרים שיפשטו רגל ולא יוכלו להחזיר את חובם לבנקים הישראלים.

לעומת זאת ידוע, כמעט בברור, כי לבנקים הישראלים לא נגרמו הפסדים ישירים בבורסות, שכן הם לא השקיעו כספים בבורסות בעולם.

א.ש.

תופסק הבנייה בקיבוצים צעירים

תק"ם החליטה באחרונה, להפסיק בניה חדשה בישובים חדשים, זאת עד אשר ישונו תנאי המימון לבניה.

החלטה זו תפגע בתוכנית להשלים את בנייתם של ארבעה קיבוצים חדשים: הר עמשא, קלע, בית־הערבה והדמת.

בתנועה הקיבוצית טוענים, כי בבניית הקיבוץ מממן משרד השיכון את בניית התשתית, מבני הציבור, המקלטים ופיתוח השטח. הבנייה למגורים עצמה, נעשית בתנאי הלוואה. בשיטה זו מגיע החוב של הקיבוץ, כבר ביום היוולדו ל־2 מיליון שקלים לכל קיבוץ, חוב שקשה לעמוד בו.

כאמור, הוחלט לא להמשיך ולבנות בתנאים אלה מחשש להסתבכות כספית. התק"ם יתבע ממשרד השיכון, כי ישוב חדש יבנה כולו בכספי תקציב המדינה.

כיום, מופנה תקציב של 15־16 מיליון שקל לשנה, מכספי משרד השיכון, לצורך בניית ישובים חדשים, והוא מנוצל בעיקרו לתשתית ובניית מבני ציבור. כוונת התק"ם היא ללחוץ על־כך, שתקציב המינהל לבנייה כפרית יוגדל כך, שיכלול גם תקציבי בנייה למגורים.

אייל שגב

אונגר ליבוא מכוניות מפולין

איש העסקים היהודי הבריטי אונגר, מגלה באחרונה עניין ביבוא רכב מ„פולין". אונגר כבר עשה בעבר [illegible] לגבי אפשרות יבוא רכב פולני לישראל. המדובר הוא במכונית „פולונז", המבוססת על מכונית ה„פיאט", שהיא [illegible] מנוע שנפחו 1600 סמ"ק.

[illegible] אונגר לבקר בפולין על מנת לעמוד מקרוב על [illegible] לישראל, זאת כמובן, אם [illegible] יחסים דיפלומטיים בין שתי המדינות.

א.ש.

כאשר וול סטריט בדלקת ריאות

השמות בוול סטריט, שמשכה את צימת חיצי הלעג — בנקאי השקעות צעיר, בעל תואר בגידול עסקים ומשכורת של 6 ספרות — אולי מחופשת [illegible] חושש להשתלטות: מישהו שיעסיק אותו אם יקפח את מקום עבודתו.

הברוקרים ובנקאי ההשקעות הצעירים היו מן המרוויחים הגדולים ביותר מן הגאות בוול סטריט. נוכח העובדה, שכמה פירמות צמרת של ארה"ב הרחיבו את צוות עובדיהם, בשיעור שהגיע עד 40 אחוזים בשנה, הרי הסוג החדש של מועסקים בוול סטריט עדיין היווה „שוק מוכרים" לתעסוקה.

אך כבר נראות צרות באופק. האחים שלמון, מגדולי הבנקים להשקעות בארה"ב, [illegible] השבוע, שהוא עומד לבטל 800 מקומות עבודה מבין 6,500 עובדיו, עם יציאתו משוק איגרות החוב המוניציפאליות ושטרי [illegible] לטווח קצר. גם קידר פיבודי מתכוון לקצץ בכמה תקנים בפעולותיו.

„סמואל מונטגיו", בנק השקעות בחו"ל, החליט לקצץ [illegible] 170 תקנים מתוך מספר כולל של [illegible] בבריטניה. בראשית השנה צימצמה [illegible] האחים קירסון להמון את פעולתה [illegible] הפיננסים הציבוריים וקיצצה 150 [illegible] בלונדון.

על הענף יעבור משבר, שכבר מתחיל, [illegible] ימשך בשנת 1988", סבור [illegible] באחת החברות. „איך זה הזמן [illegible] ביותר להיות ברוקר", אמר מומחה של [illegible] הפירמות. ביחס לוול סטריט ולא [illegible].

לדברי אנשי הענף, מוקדם עדיין לקבוע [illegible] הדם הגדולה בבורסה אמנם תוליך לקיצוצים גדולים, מתקני המוסדות הפיננסיים. החשש אינו נובע רק מירידה מאטית במחירים, אלא גם מכך שלמחירים הנמוכים מתלווה קיפאון בהיקף המסחר.

עד להתפוצצות

בהיסטוריה, ענף ניירות־הערך לא היה מעסיק מסביר־פנים. בזמנים טובים היו הפירמות לוקחות עובדים עד להתפוצצות ובזמנים רעים היו מפטרות אותם מיידית. מיספר הברוקרים, בעלי הרשיון, עלה בתקופת „שוק הגו־גו" של שנות השישים, ונסק מ־30,000 ל־50,000 ב־1970.

בראשית שנות השבעים, כאשר נסיגה כלכלית הביאה לבורסה חלשה, גם מיספר הברוקרים ירד. ב־1974, שוב לא עלה מספרם על 33,000. עד 1986 בעקבות ארבע שנות צמיחה מתמדת, שוב עלה מיספר הברוקרים והגיע ל־82,000.

מקורות בענף אומרים, כי הראשונים, אשר יסבלו יהיו אלה שסיימו זה־עתה את לימודיהם בבתי־הספר למינהל עסקים.

ההתפתחות האחרונה תגרום נזק גם לענף אחר, שהפיק רווחים עצומים מן הגאות בוול סטריט: ענף נכסי דלא ניידי של ניו־יורק. „כאשר וול סטריט מתעטשת אין בעיות, אך כשוול סטריט לוקה בדלקת־ריאות תהיה לכך השפעה", אמר ד"ר אוקיפי, סגן נשיא החברה לנכסי דלא ניידי — קאשמן וייקפילד.

ויליאם ספוסאטו, „רויטר"

מבזקים כלכליים

עידוד מפעלים קטנים

■ תוספת תקציב בסך 10 מיליון ש"ח הועמדה החל מ־1 בנובמבר לרשות מפעלים קטנים, אשר יעברו משלב מחקר ופיתוח לייצור תעשייתי, על־כך מסר דוד ברודט, ראש מינהל התכנון הכלכלי והמימון במשרד התמ"ס.

ברודט הדגיש, כי במפעלים קטנים לא מעטים פיתחו אב טיפוס מעבודתי והם אינם ממשיכים בייצור תעשייתי, ובכך יש אובדן של כספים שהועברו להם לשם מחקר ופיתוח. הוא גם מסר, כי בשנת 1986 הועמדו 5 מיליון ש"ח לרשות המפעלים הקטנים למעבר מהמחקר ופיתוח לייצור ממשי ולנוכח התוצאות החיוביות הוחלט על הגדלת התקציב.

ברודט הוסיף, כי מפעלים, שיוכיחו את עצמם, יהנו ממענק של 20 אחוז. 55 אחוז מן ההלוואה שיקבלו ממשרד התמ"ס ינתן בריבית דולארית נמוכה.

השקעות בפטרוכימייה

■ היצוא הכולל של המפעלים הכלולים בתשלובת הפטרוכימית הישראלית, יגיע בשנה הנוכחית לכ־135 מיליון דולר — גידול של כ־40 אחוזים לעומת היצוא בשנת 1986 — כך עולה מאומדנים ראשונים, שנערכו בחטיבת הכימיה והמתכות במשרד התעשייה והמסחר.

תעשיית הפטרוכימיה הישראלית נמצאת בשלב של בדיקת השקעות בהיקף של כ־250 מיליון דולר, להרחבת כושר היצוא בהן השקעה ליצור פוליפרופילן, חומר גלם בסיסי לענף הפלסטיק המיובא היום בהיקף של למעלה מ־30 מיליון דולר לשנה ונמצא בקצב גידול ניכר.

הדולר אמור עוד לרדת

„פוטנציאל הירידה של הדולר הוא גבוה, וזאת למרות יתרון צמיחה קל על מתחרותיה העיקריות של ארה"ב, הלא הן יפאן ומערב גרמניה", כותב העלון הדו־חודשי „מורגן אקסצ'אנג' ג'ויד", של יוניון בנק.

לדעת חוקרי של העלון הגרעון המסחרי של ארה"ב יכול, במקרה הטוב ביותר, רק להתייצב בעתיד הקרוב. „הגירסה החדשה של החוק גראם רודמן שמה קץ לאשליות, שהגרעון התקציבי יצטמצם במידה ניכרת, ואף הצמצומים שיחולו לא ייעשו בשנת הבחירות הקרובה", מוסיף החוקר.

שילוב של מאזן מסחרי חיובי עם סיכויי צמיחה טובים יוביל לדעת חוקרי הבנק, לעליית המארק ביחס לדולר, ואילו היחס בין שערי המטבע המערב־גרמני והשווייצי ישאר יציב.

„מאד מעודד", ש„המצב הבסיסי של השטרלינג הוא בריא", למרות לחצים המופעלים כלפי מטה, המופיעים מדי פעם עם ירידה של מחירי הדלק ושמועות על כניסת הליש"ט ל„נחש האירופי". הכלכלנים השוויצים צופים, שהבנק המרכזי היפאני יעלה את שער הנכיון. „מול בחירה בין אינפלציה ואף מסחרי פרוטקציוניסטי בארה"ב וין חזק יותר, נראה שיפאן תבחר את האפשרות השלישית", אומר העלון.

לעלון ציפיות חיוביות לגבי עתיד מחיר הזהב, עקב מגמה אינפלציונית עולמית.

יוסף אלמרן — ג'נבה

אין בונוסים ב„מגדל"

עובדי חברת הביטוח „מגדל" מקבוצת בנק לאומי מתלוננים על כך, שהנהלת החברה אינה מוכנה לחלק להם בונוסים, בעבור התוצאות והרווחיות שהשיגה החברה בשנת 1986 ו־1987.

[illegible] „הרווחים הנאים אותם יצרנו אנו, עובדי „מגדל" בעבודה קשה ובשעות נוספות רבות [illegible] לעובדי בנק לאומי ולעובדי בנקים אחרים המשתייכים לקבוצת [illegible], בעוד שהנהלתנו אינה מוכנה להעניק לנו תוספת [illegible] בהתאם להצלחה. [illegible] שכמותו לא נעשה עד כה לעובדי החברה", נאמר בחוזה.

עובדי החברה מתלוננים גם על כך, שההנהלה קולטת עובדים חדשים מחברת „תגבורה", בניגוד להסכם העבודה, ואף העבירה 3 מעובדי החברה לחברת „מאסטר" והעסיקה מנהל בחברה, בהסכם אישי, למרות התנגדות ההסתדרות לכך.

א.ש.

העורך הכלכלי: צבי טימור

בעריכת עלינא תורי

מחול ראשון

מרגולין משחק באש

מאת גיורא מנור

„זה כל מה שיש: לידה, הזדווגות ומוות" — כתב ט.ס. אליוט במחזה שלו "SWEENEY AGONISTES" וירון מרגולין, הכוריאוגרף הירושלמי, מתרכז במוקדי הקיום האנושי הללו. ללא פשרות, בנחישות, כי הוא יוצר מחולות לא כמין שעשוע אסתטי לשעות הפנאי, אלא כמי שיוצא למלחמה, ואינו חושש (או, אולי, חושש מאוד, אבל מתגבר על הפחד?), לשלוף מאשפתו את מיטב החיצים, את כל כלי הנשק והחשק העומדים לרשות הרקדן.

תכניתה החדשה של להקתו, „נשים מקוללות" שמה, שבכורותיה התאומות מתקיימות האחת בתל־אביב, ב„צוותא" ביום ו' שעבר, והשניה בתיאטרון ירושלים במוצאי־שבת, 31 באוקטובר, היא משקה חריף, אפילו משכר, ולא לימונדה. הניאו־רומנטיקה של ירון מוליכה אותו להתפעלות מיצרים חזקים, לביטוי המעוגן בפיוט, בכוחן של השירה והמוסיקה, לא לסנטימנטאליות חלושה. מושך אותו הצירוף של משיכה וזוועה שבחושניות, של אהבה וכאב. והוא משתמש גם בכלי־הבימה, ההופכים חפצים או תנועות „רגילים" לסמלים אך בעיקר בכלי הנרכוי של אמנות המחול — גוף הרקדן. ומכאן, ולא מהרצון לדגדג את חושיו של המתבונן במחול ולהופכו למציצן, הוא נמשך אל האדם במערומיו.

בעצם, מזעזע לחשוב לאיזה עוות ביחסינו אל גופנו שלנו הביאו היהדות והנצרות את התרבות המערבית. בשל הגישה הרואה, ניגוד בין נשמה ובשר, בין רוחניות וגופניות, למדנו לשנוא את עצמנו, לחשוש, וכאילו להשפיל את ישותנו הגשמית, וזאת כביכול בשם הבורא, כאילו הוא מתקייש ביצירתו שלו.

המלחין האיטלקי קארלו ג'סואלדו, שחי במאה ה־16, רצח את אשתו האהובה עליו. במחול של ירון „מחול של אהבה עד מוות" (מס' 11) מפוצלת הדמות הגברית לשניים. דוד בניסטי וירון עצמו, מהווים את היסוד האלים והאוהב בתרכובת זו. אך מבלי להיכנס לבעיות פסיכולוגיות, ירון מקבל את השניות הזאת, כי אין סיבה חיצונית, עלילתית, לכך שהוא שולף לבסוף סכין, ובתנועה אלימה, אבל מעודנת בבימתיותה, „שוחט" בו את האשה, ומשכיב אותה, את עצמו ואת בן דמותו במין טכס אוברה לאהבה, ומכסה הכל בבד לבן, ששימש אותו מתחילת המחול. אולי בכל ליל־אהבה מתבצע הרצח הזה. שכן השפתון הוא דם והדם הוא ציבעו האדום של השפתון.

אסתי לוס בתפקיד האשה, בשמלה רנסאנסית יפה מאוד, עדינה ושברירית. איזה ניגוד לתפקיד שלה במחול הבא אחרי ג'סואלדו, „נשים מקוללות" על פי שיריו של בודלייר, לצליליו של ציסר פרנק. שעה שהמוסיקה הנשמעת כל כך עכשווית של המלחין בן הרנסאנס ממש מגרה במוזרותה למעשים יוצאי־דופן, מפתיע השימוש בסונאטה לכינור ופסנתר של פרנק.

במשחק ומאבקי האהבה ב„נשים המקוללות" (ריקוד מס' 12) אסתי מתגלה גם כשחקנית מצויינת, היודעת להעניק פירחחיות אירונית למעשי־הפיתוי שלה בדואט עם יונת דלסקי וחושניות מרהימה למשל בסצינות, כהן היא מלקקת ידית רגילה של מטאטא, ששימש קודם להכות בו את ירון, כאחת מסצינות ההשפלה. כהן הנשים רודות בשני הגברים. יונת דלסקי, בעלת הגוף הגדול והנאה מאוד, בייחוד כשהוא מעורטל, דורכת על כף ידו של דוד, ברגע אחר מפשילה את מכנסיו במחווה של שלטון, וההתרחשות הבימתית כולה מגיעה לשיאה, שעה שהיא ניצבת השופה, וירון מתיז עליה סילוני אבקת טלק. ההופכות אותה לפסל „קלאסי" ואת הבימה כולה, בעזרת התאורה של ניסן גלבריה, למין חלום צבעוני של ערפילים.

גם בקטע „איקארוס אחר" נוצרות צורות יפות ביותר בעזרת יריעת בד כתומה, אם כי דווקא בקטע זה העירום מיותר בעיני.

המחול נאמן לרוח שירי „פירחי הרע" לא בעוקבו אחרי הפיוט מילה במילה. אלא ברוח הדברים. היופי (והפרח) והקללה (הרע) הם חלקיה של שלימות אחת. זהו תיאטרון־מחול במלוא מובן המילה: לא שימוש בטקסט או עלילה ריאלית, אלא בבניית דמויות בעלות אופי, הבא לידי ביטוי בשוני שבתנועת כל דמות ודמות ובניגוד בין פרטי ההתרחשות, כגון באווירה המזכירה את רישומיו של הצייר האנגלי, בירדסלי ברגעי משחקי האהבה בין שתי הנשים וההתאכזרות שבמאבקי הכוח בין הגבר והאשה, השייכים לעולם מושגים אחר. זה של תיאטרון המחול הגרמני בן־זמננו, או המפגשים בין שני הגברים. שיש בהם משהו מגישתו הבימתית של לינדסי קמפ — אבל ללא השתעבדות לסגנון מוגדר כלשהו, ששימש דגם.

בתכנית כלולים גם מחול סולו נאה מאת ובביצוע יונת דלסקי, לצליליו, המוכרים כל כך מריקודים של יוצרים אחרים, של אריק סאטי, ה„גימנופדי", ויצירתו של מרגולין לפי „שירי וסנדרנק" מאת ריכארד ואגנר, שהוא בעיקרו יחסים משתנים בין שני גברים (ירון ודוד בניסטי) כשיונת דלסקי משמשת אלמנט ניגודי, בעצם נאוטראלי, אשה המפזרת לבסוף עיני על־ישכחה או, אם תרצה על־פיוס שקופים על השניים.

„נשים מקוללות" היא תכנית, שיש בה צירוף נדיר של עדינות וכוח. של חושניות ואסתטיקה: זה מופע, שאי אפשר להישאר אדיש לו, המכריח אותך להתעמת עם מרכיבים בסיסיים של הקיום האנושי. אבל — כפי שמתבקש במחול — ללא התפלספות או עורף חיטוט פסיכולוגי. מה שנאמר, נאמר הרבה, מבוטא בתנועה ובגוף הרקדן. זהו שלב חדש בעבודת ירון מרגולין ורקדניו, שיש בו בגרות ניכרת ושליטה רבה באמצעים בימתיים. וגם מרכיב, שרק לעיתים רחוקות מצוי בעבודותיהם של כוריאוגרפים ישראלים, הלא הם התכנסות ממשית והקשר לרובדי תרבות שונים שונים, במישור המוסיקאלי והספרותי, לא בצורת השאלת אמצעים סגנוניים, אלא של מהויות, וקשרים אלה מקנים לעבודתו המקורית של ירון עומק והמשכיות, דווקא בהרגשת העצמאות האישית שלו כיוצר.

יונת דלסקי ודוד בניסטי ב„נשים מקוללות" צירוף נדיר של עדינות וכוח, חושניות ואסטטיקה

מוסיקה

בעיקר כחול לבן

קבוצת מוסיקה נובה מתחילה את שנת הפעילות בתחושה הקונצרט ראשון, הפותח סידרה של קונצרטים בשיתוף עם איגוד הקומפוזיטורים. בישראל לאחר שתי הצלחות במסטיבלי הקרן והמתיר ביסו, תורחת הקבוצה לפעילות מסודרת באולמי הקונצרטים.

סדרה „בעיקר כחול לבן" באה לתת במה מקצועית וקבועה למלחינים ישראליים, הכותבים לתזמורת קאמרית. הקונצרט הקרוב יתקיים השבוע ביום רביעי בתיאטרון ישראל בירושלים וביום חמישי בבית יד לבנים בתל־אביב. בתכנית מוצגות שתי קבוצות מלחינים, המבוגרים יותר הם יחזקאל בראון עם הסווישה „עמק הירדן" ובן־ציון אורגד עם „סמסט", מדור המלחינים הצעירים יותר נשמע את „נאום בחירות לנשיאות ארצות הברית" של סינאמריקה של הון ויידברג על פי מלים של דוד אבידן ואת „אוקטט" של ינעם ליף על פי ציוריו של עבריונסקי. החלק הלא כחול לבן תהיה יצירתו של ארגוד וארז „אוקטאגרר". על הקונצרט ינצח ינעם ליף. מנהל מוסיקלי לסדרה הכחולה־לבנה הוא משה זורמן. מאז נבחר להנהלת איגוד הקומפוזיטורים. עושה זורמן רבות להגברת הביצועים של מוסיקה ישראלית בחסות האיגוד.

בעזרת האיגוד וגם בלעדיה מתעוררת קבוצת מוסיקה נובה להמשיך כשו שהמתה לעצמה. מוסיקה שנכתבה והמשיכה להיכתב במאה שלנו. מבלי להצטרך ומבלי ליצור גמאות מוסיקליים כינות למוסיקה המפוארת של המאות שקדמו, חברי הקבוצה מתכוונים לפנות למלחינים שאינם מזוהים דווקא עם המוסיקה „הרצינית" אלא עם הזמר הישראלי ולהציע להם להתמודד עם הכתיבה לתזמורת עם או בלי זמרים. עוד צפויים השנה מפגשים עם שמות מובילים בעולם המוסיקה העכשווית, כיניהם לוצ'אנו בריו ופיטר מקסוול דיוויס.

התקוה הגדולה היא, שהמוסיקה הישראלית לצורותיה השונות תפסיק להיות כיסוי או מס שפתיים אלא ישות אמנותית, הזוכה להערכה ולהכרה אמיתית כמו יתר בנות המוזות, המחול, הציור והספרות. שבהן, בדור זמננו יותר מקומה של המוסיקה לצד הקלאסיקה.

ד"ש מלונדון

„נערות המכבסה" למכירה

מאת דפנה ורדי

ציורו המפורסם של דגה, „הכובסות", המראה שתי ילדות המגהצות חולצות, יימכר בלונדון בסוף החודש במכירה על־ידי בית המכירות הפומביות „כריסטיס".

הממונה על ציורים אימפרסיוניסטים, ג'יימס רונדל, אומר, שהוא מצפה שהציור יימכר בלמעלה מארבעה מיליון לירות שטרלינג, אך הוא מדגיש, כי ציור זה חשוב הרבה מה„תאומה" של מונה, אשר נמכר בחודש שעבר ב־7.7 מיליון לירות שטרלינג, אלא שהזעזועים בבורסת ניירות הערך הם בכל הנראה הסיבה לכך שההערכות למחיר הצפוי הן מאוד זהירות.

מספרים שדגה אמר לידידו טיסו בשנת 1872 שהכל „יפה בעולם הזה של אנשים, אבל נערת מכבסה פריזאית אחת, עם זרועות חשופות, שווה את הכל לפריזאי כמוני".

בציור נראות שתי נערות מכבסה חשופות זרועות, האחת מחזיקה בקבוק מים להרטיב את המלבנות ומפהקת, בעוד האחרת גוהנת על המגהץ בכוחו ומנסה ליישר את הקמטים.

הציור נשלח למכירה על־ידי מיליס דוראנד־רזאל ורעייתו, קרובו של דוראנד־רזאל, פאול, היה אחד מסוחרי האמנות הבולטים, אשר אהבתו לאמנות האימפרסיוניסטית העלתה את מחיריהן של יצירות אלה. הציור היה בידי המשפחה מאז שנת 1895.

חברת „כריסטיס" היתה אמורה למכור את הציור כבר בחודש יוני, אבל הם לא הצליחו לקבל רשיון יצוא. גם עכשיו מעוררת הוצאתו של הציור אל מחוץ לגבולות צרפת זעם רב בקרב חובבי האמנות שם.

דואגים הרבה ומסייעים מעט

בעוד מפ"ם יוזמת מבצעים המזכירים את ימיה היפים ביותר בעבר — קמים כמה ידידים ודורשי טובה ומקוננים ■ כל ביקורת נכונה — אסור שתהיה בלתי־מאוזנת

מאת צבי בן־חורין

בוודאי יש לו לידידי, משה קורין, כוונות טובות. אבל גם הדרך לגיהינום רצופה, כידוע, בכוונות טובות. מ.ק. דואג מאוד לעתידה של מפ"ם, והוא דורש להזיז אבני נגף, כדי לשמור את תעודתה („על המשמר", 12.10).

ואולם, מרוב מרירות או כעס (ועל מי הוא כועס, בעצם?) הוא מצטרף למקהלת המספידים, השואבים את „השראתם" מסקרי דעת הקהל, שאינם מחמיאים. כאלה יש לאחרונה רבים, לצערנו, וביניהם גם ידידים, שותפים לדרך, ממערכת „קיבוץ". והכל מרוב דאגה ואולי גם מרוב אהבה... אם יש לנו דואגים ואוהבים כאלה, אין צורך ביריבים, וגם לא כאלה השונאים־בנפש את הקיבוץ ואת המפעל הציוני־סוציאליסטי בכלל.

קורין, ברוב זעמו, אינו משאיר אף לבנה שלמה אחת בחומה. כי אילו היה זועם פחות וצודק קצת יותר, היה גם מונה כמה יוזמות טובות ומעשים חשובים, שמפ"ם יזמה ועשתה בזמן האחרון. יש כמה מבצעים, המזכירים את הימים היפים ביותר של מפ"ם בעבר. הנה, הקימה מפ"ם תנועה, ממש תנועה, של ועדי עובדים בארץ, מהם חלק ניכר בערי־פיתוח, הרואים במפ"ם שותף פוליטי נאמן למאבקו של העובד על שכר הוגן, נגד סגירת מפעלים, נגד מעשי שחיתות של השכבה הבכירה — המנהלת בתעשיה, בבנקאות, ובחברה בכלל. האם יהיה זה מוגזם לציין, כי במאבק זה מפ"ם צועדת בראש? לא אני האיש היודע לספר פרטים על תנועת האהדה הצוברת תאוצה, מאז התערבותנו במאבקם ולצדם של פועלי אתא, מספנות ישראל, רום־כרמל, תריראן, וולקן ועוד, אבל קיבוצנו נפגש עם נציגי פועלים ממפעלים אלה, עם כמה ועדי־עובדים המזוהים עם מפ"ם, וכן ראיתי מאות מפעילי הוועדים האלה, שבאו לימי־עיון בגבעת חביבה מכל רחבי הארץ. התרשמנו מלהט אמונתם, מן האופטימיות שלהם, ממסירותם ומהזדהותם עם מפ"ם. באים המקוננים והמספידים... והם מרפים ידיים.

בסך־הכל הרושם הוא, שיש מי שעושה, ויש מי שכותב מאמרים, מרוב דאגה, כמובן, על תיפקוד לא מוצלח.

אני יש לי טענה להנהגה, הן של הקיבוץ הארצי, והן של מפ"ם, הרי זה בתחום ההסברה וההפעלה הפנימית.

א. אין כל הצדקה לכך, שמשאירים את הנושא הפוליטי בקיבוצים כשטח הפקר להתפתחות סטיכית, המוליכה לאדישות מחד־גיסא, ולחיפושי שבילים רכים ומורים, מאידך גיסא. אינני יודע מה המצב בסניף העירוני — בקיבוץ מצב זה תורם לפירוק חוליות מלכדות.

ב. בהזנחה תמורה חוטאת הנהגת הקיבוץ הארצי, שאין היא נאבקת, בכוח רב ובסמכות מוסרית, על שלמותו של הקיבוץ הארצי שאין היא נלחמת בתוקף נגד כל הנטיות של התארגנות סיעות המושכות ימינה, או ר"צות במר"ץ אל זרועותיה של תנועה השוללת את חברת העובדים (ראה מאמרים ב„פוליטיקה").

ובהקשר זה שאלה המופניה אל רץ בתו: מדוע אינך חוזר למפ"ם, לאחר שזו נפרדה מהמערך? הרי כל טענותיך כנגד רעיונות מפ"ם „שהזדקנו" כביכול, אין להם כל אחיזה במציאותו ועיקר טענתם היתה כנגד מסגרת המערך, שאינה קיימת עוד! האם לא תרצה לחזק את ביתך האוטנטי — הפוליטי והקיבוצי כאחד?

ועוד טענה ותביעה כלפי ההנהגה: דרוש אומץ רב כדי לרענן את שורות ההנהגה עצמה כדי למצוא שיטות, דרכי ביטוי וצורות פעולה חדשניות, על מנת שמעשי מפ"ם בתחום המקצועי, החברתי, המאבק על שלום, הגנה חופשית מכל כפייה, החינוך, העליה — גם ימצאו ביטוי אלקטורלי.

שואה ככל השואות?

מאת משה סמולר ויעקב גרינשטיין*

ב„על המשמר" מיום 18.10, פורסם מאמרו של עמירם כהן, המוקדש לספרו של ההיסטוריון ישראל רינג, „טבח עמים האם יש בו תקוות?" הוא מביא את שיחתו עם החוקר, ומצוטטים בו דיעות והגדרות בנושא שואת יהודי אירופה במלחמת העולם השניה.

מהנאמר ע"י הסופר־חוקר ישראל רינג, ניתן ללמוד שני דברים, ולדעתנו המורים ומחרידים ביותר והם:

א. שואת יהודי אירופה, בה נחנקו, נשרפו ונשחטו שישה מליון יהודים, גברים נשים וטף לא היתה משהו מיוחד. לדבריו, מדובר בשואה ככל השואות שפקדו את האנושות ככלל ואת העם היהודי בפרט. והוא ממשיך ואומר: „נוכחתי לדעת שביחוד ליהודים יש נטייה מאוד בולטת לא לוותר על שיא השיאים באולימפיאדה של השאול". איננו יודעים אם מר רינג השתתף „באולימפיאדה" הזאת, יש להניח שלא, כי אילו היה שם, היה בוחר בהגדרה יותר מוצלחת ופחות פוגעת מאשר המילה „אולימפיאדה".

גישתו זאת של היסטוריון יהודי לשואה עם פוגעת בנו קשות. בעיקר כאשר הוא משווה אותה עם הפצצת הירושימה, השמדת אויבי המחסכה בבריה"מ, הורכן קרשקאו וכו'. ואמנם אין הבדל בין הורכן ורצח כתוצאה ממלחמה בין שני עמים, לבין רצחם של עם שלא היה אויב בפועל או פוטנציאלי, עם שלא היה לו צבא וטריטוריה, לא לחם ולא התכוון להילחם בגרמנים, הטעם היחיד — הוא היותו יהודי! בשואה, הושמד יותר משליש העם היהודי בעולם. האם נתון זה אינו מזעזע דיו? אם נתרגם את השליש הזה לאוכלוסיית אמריקה, זה אומר השמדת 80 מיליון איש, לרוסיה — 90 מיליון, לצרפת — 18 מיליון. האם גם אחרי זה יכתוב היסטוריון ויאמר, שואה ככל השואות?

ב. הדבר השני, ואולי המזעזע ביותר הוא הגישה למבצעי השואה — „לנאצים הגרמנים ועוזריהם". ישראל רינג אומר זה: „הנאצים לא תיכננו בראש השמדת העם היהודי". מי אם כן ביצע את רצח העם היהודי? הרי זה מרוח, ולא בכוונה, בסעיף הקלת האשמה ממבצעי הרצח, מה עוד, שמכחישי השואה מקרב עמי העולם, וישנם כאלה, ישתמשו בנאמר ע"י מר רינג, בעד־הגנתם של הנאצים.

הגרמנים, לדבריו, לא תיכננו את ההשמדה, הם היו מעוניינים שיהודי גרמניה יעזבו את ארצם. והראייה, אומר החוקר, אם תיכננו הנאצים את ההשמדה, מדוע הם נתנו ליהודי גרמניה, עד קרוב לפרוץ המלחמה, לצאת? הפתרון הסופי הופיע, כדברי הסופר, רק במהלך הכיבוש כשהם נתקלו במליוני יהודים. הם לא רצו בהם ברייך השלישי והיות שלא היה מי שיהיה מוכן לקלוט אותם, עלה הרעיון של הפתרון הסופי. מכאן ניתן ללמוד שהאשמים בהשמדת היהודים הם, קודם כל, אלה שלא רצו לקלוט אותם.

אילו הנאצים היו מאפשרים ליהודים לעזוב את הארצות שנכבשו על ידם, הרי מאות־אלפי יהודים חוצים את הגבולות, בים וביבשה ומחפשים מקלט. הגרמנים סגרו בפניהם הרמטית את גבולות ארצות הכיבוש. הרי ידוע, שבגבולות נהרגו רבבות יהודים בנסותם לברוח מתחום שלטונם של הנאצים.

אנחנו, יוצאי השואה אינו היסטוריונים, אבל לעומת זאת אנחנו ההיסטוריה בעצמה, אותה חוקר ישראל רינג. אנחנו משוים את 22 המנוקר למציאות בה חיינו. הסופר מונה גורמים לשואה, דהדמוגרפיה, רמניוניזם, גזענות וכו'. ואנחנו ניצולי השואה יודעים שהנאצים פשוט לא ראו בנו יצור אנוש, בן אדם. לא היינו, אפילו במעמד של עבד, מעמד שניתן לעמי מזרח־אירופה שנכבשה.

ניצולי השואה הספרים יודעים זאת, שרצח היהודים לא היה אקט ספונטני, כי אם רצח מתוכנן בכל פרטי הדיוק הגרמני.

כל נסיונות הבריחה דרך הארצות והישראליות הוכשלו ע"י הנאצים, הם רצו את הכחדתם ומשמידים באשר הם. היא דהנג גם שכל מי שגילה זיק אנושי כלפי יהודי ועזר לו במידת מה, דינו היה דין־מוות. יש להצטער על כך שספרו של ההיסטוריון ישראל רינג יסקיה ויחליש את אשמת הגרמנים והנאצים ברצח העם היהודי באירופה, ובעיקר להצטער על כך, שספרו יקורא ע"י מכחישי השואה, בעולם כולו.

* הכותבים הם ניצולי שואה

בעריכת יואב אביב

קמפינג אירופי בקנדה

בעלי מכוניות, המעדיפים לבלות חופשה בחיק הטבע, ימצאו את האלדורדו שלהם בקנדה גם אם אין הם מבקשים למצוא שם זהב. מי שמכיר רק את אתרי הקמפינג באירופה יכול להיווכח בקנדה כמה יפה לגלות ארצות חופשה ללא תיירות המונית.

היו לנו חששות רציניים לטוס לקנדה במהלך העונה הבוערת. בשל אזהרותיהם של מועדוני תיירות ומדריכי תיירים, החלטנו להימנע ככל האפשר משהיה במחנות קמפינג, הקרויים שם „קמפגראונדס". לפי שקראנו שם „שני מיליון תיירים במשך חודשי הקיץ נמצאו בפארקים הלאומיים בנף (BANFF) וג'ספר (JASPER)". למרות מימדי הפארקים הללו הם לא נראו מפתים. במציאות לא היה המצב כה גרוע, כי אתרי קמפינג מלאים עד אפס מקום, כמו בגרמניה, אין בקנדה. אפילו מקומות שבהם כל המקומות שהוזמנו מלאו, שטח גדול מצוייד היטב במתקנים של בשולחנות עץ וספסלים, מוקף עצים ובזמן מה. השכנים חונים במרחק כה גדול ממך ואתה בקושי מבחין בהם מבעד לצמחיה. מלבד זאת ממוקמים מקומות אלה תמיד בקרבת נופים המיוחדים ביופיים ולרוב לחוף אגמים ולגדות נהרות. אין פלא איפוא אם הורלנו מתפעל.

היכן בעולם יש לך התנאים הבאים: להיות בכל ערב במקום אחר, כשאתה רשאי להבעיר מדורה ולשבת סביבה, ועוד מעמידים לרשותך מלאי עצים להסקה ללא תשלום. מה עוד צריך גבר? כל זאת ניתן למצוא בארץ, אשר פי ארבעה מגרמניה־המערבית ובה חיים חמישה מיליון תושבים בלבד — בערך.

מצוין המוליך דרך אזורים ענקיים ריקים מאדם. רובו מצופה אספלט, ורק חלק קטן ממנו מצוי עדיין „תחת בניה" ומכוסה בחצץ מסוכן. מי שטרם התנסה במשטח כזה ייטיב לעשות אם ישמע בקולנו ויסע לאט. אבני החצץ חלקלקות בסיבובים ובשעת בלימה פתאומית נעשות דומות לקרח. משאיות מהירות משליכות אותן כמו קליעים קטנים. פנסים ושמשות קדמיות במכונית נשברים בנקל בשל כך. המוסכים המעטים שבנתיב זה יודעים זאת ומחזיקים, לשם כך, מלאי גדול של חלקי חילוף. אין זה משעשע במיוחד, גם אם המוסכים ערוכים לקראתך.

מפטריות בר

לעומת זאת, אוספי הפטריות ביערות קנדה ימצאו שעשוע גדול, בחלקו הצפוני של הכביש המהיר לאלסקה. איסוף פטריות אינו מונח מתאים לאלה המתלהבים מפטריות. קציר פטריות הוא ביטוי מתאים יותר. במקומות אחרים היינו צריכים להיזהר שלא לדרוך עליהן, כה צפופות גדלו הן. היערות יפים גם לתותים ופטל, הצומחים שם בשפע. הקנדים אינם מנצלים ברכה זו. הם אינם מכירים את סוגי הפטריות השונים וסומכים יותר על הפטריות המשעממות, שגודלו באופן מלאכותי ונמכרות בסופרמרקטים. התלהבותנו לאיסוף פטריות עוררה אצלם תערובת של לעג וסקרנות והעלתה את השאלה: „האם ליצורים מסכנים אלה חסר כסף לקנות פטריות? מי יודע אם יהיו מחר עוד בין החיים".

הריח הנפלא שעלה מן המטבח הזעיר שלנו שבפולקסווגן־ג'וקר משך בערב שכנים סקרנים אשר מעולם לא שמעו על תבשילי פטריות ולפתן פטל, אך שאיש מהם לא מוכן היה לטעום ממאכלים אלה לפני שנוכח למחרת בבוקר שאנו עדיין בחיים ועוד בריאים לחלוטין...

בעבור אניני־הטעם קנדה היא ישימון מזין להוציא מסעדות יקרות בערים הגדולות. כללית, אכילה בחוץ היא יקרה ואינה מעוררת תיאבון. המבורגר ונקניקיות (הוט דוגס) מכהים את הלשון המעודנת, מילדות, כך שגם לקנדים מבוגרים אין דרישות מיוחדות בשטח זה. לאחר מספר נסיונות מעציבים העדפנו לבשל בעצמנו ואכלנו מאותו יום ואילך היטב ובזול.

העושר ברגה שבנהרות ובאגמים משמח את לבב הדייג/ת החובב/ת ואת דמיון הטבח/ית. גם העוברה הבאה יכולה לשמח אניני־טעם העוברים בצפון קנדה המוניטין של בעל החנות והיחידה לממכר מעדנים. עובדה זו מוכיחה כמה נדירות הן הכתובות לאניני־הטעם. למר וולסרט לקוחות קבועים רבים, אשר מעריכים את סחורתו ונוסעים שעות במכונית במטרה לקנות אצלו. לבעלי רכבי מגורים בעלי שאיפות דומות ייאמר כאן כי כדאי למלא את המקרר היטב, ללא הבדל אם פניו מיועדות הרחק צפונה, מערבה או שוב דרומה על פני הכביש המהיר סטיוורט־קסיאר (STEWART CASSIAR).

הסבר מניף לתייר

תכופות שומעים אזהרות מפני כביש זה, אך מי שרכב אמין עומד לרשותו אינו צריך לחשוש: בהשוואה לנתיבים במזרח הקרוב והרחוק או באפריקה, אין נתיב זה מעורר קשיים רבים ואינו מזיק לאיש. יש לדאוג רק למיכל דלק מלא ולמיכלים רזרביים מלאים, כי תחנות דלק נמצאות במרחק רב זו מזו והמחירים במקומות בודדים גבוהים יותר במידה ניכרת. למרות זאת, הבנזין הוא אחד מן המוצרים המעטים הזולים כאן יותר מאשר באירופה.

הנוסעים ברכב־מגורים יכולים לעשות את טיולם זול יותר על ידי דייג באגמים (דגי שמך ואילתית...) או קניית שוק אייל מציידים חובבים ולבשל בעצמם. הרפתקה, הנאה ומחירים נוחים. כדאי גם להחזיק ארנק מלא בדולרים קנדיים או המחאות־נוסעים דולריות. בין תיירים עוברת, אמנם, שמועה כי בארצות־הברית ובקנדה מסתכלים על כל המשלם במזומנים כעל אדם מוזר (סיסמה: איזה ברנש הוא זה שאין לו כרטיסי אשראי?), אך לא פגשנו במשך חמישה שבועות ובנסיעות לאורך 7,500 ק"מ אדם שלא שמח לקבל מאיתנו מזומנים. לעומת זאת, נתקלנו בבעלי עסקים רבים, אשר סרבו לכבד כרטיסי אשראי בינלאומיים ומן הידועים ביותר. חשוב מאוד לדעת זאת, כי מארקים גרמניים והמחאות אירופאיות, אשר מתקבלים בקלות בכל העולם, ניתן להחליף כאן רק תוך קשיים גדולים ביותר. ומה שנוגע למזג־האוויר: אי אפשר לסמוך עליו כרומה לאירופה. יוני ויולי נחשבים לחודשים הטובים ביותר ובכל זאת אפשרי גם שירד בהם גשם שוטף. אחרים ממליצים על אוגוסט וספטמבר אולם אז יורדות הטמפרטורות בצפון באופן ניכר. בכל אופן, על שני דברים חיוניים יכולים תיירים בקנדה לסמוך בהחלט: על נופים ללא גבול וללא התיישבות; על כבישים ריקים, יערות, אגמים ונהרות אדירים בחיק הטבע השומם. ועל בני־אדם, אשר הושפעו מסביבה זו ומסגינים לבביות ללא גבול כלפי כל מבקר. מפגשים אלה שווים נסיעה דרך ארץ ענקית זו. נסיעה אחת? לא ולא. אין די בנסיעה אחת. המרחקים גדולים מדי, הפרובינציות הבודדות שונות מדי זו מזו, יש כל כך הרבה לגלות ולראות. רוב האנשים שביקרו פעם בקנדה שבים אליה. גם אנחנו.

[illegible] כמו קליעים

[illegible] את הפולקסווגן־ווסטפליה שלנו [illegible] שבמדינת אלברטה. בהשוואה [illegible] מכוניות־המגורים הקצריות והאמי[illegible], היא נגטית וזוכה במבטי רחמנות. [illegible], שטרח לבתון את „הגנס" מקרוב [illegible] הסידורים הפנימיים היעילים.

[illegible] הובילה מאדמונטון (EDMONTON) דרך בנף (BANFF) [illegible] ג'ספר (JASPER) לעבר פרינס ג'ורג' (PRINCE GEORGE) ודוסון קריק (DAWSON) [illegible] שם מתחיל הכביש המהיר [illegible] שנמשך דרך פורט נלסון (FORT NELSON) WATSON ואגם ואטסון (LAKE) לווייטהורס (WHITEHORSE). [illegible] הסיפור האגדי על בניית כביש זה [illegible], בעת מלחמת העולם השניה, הוא [illegible] סיפורי הרפתקאות. במציאות, זהו כביש

חילמאר פאבל

יפהפיה „אורגינלית"

יצרנית הרכב הגרמנית פולקסווגן פתחה באחרונה במיתקפה נגד יצרניות תחליפי חלקי החילוף למכוניותיה. הסיסמה למבצע „לך על אורגינלי". „הפצצה" שבצילום היא גיבורת מיתקפת הפירסום וכנראה שגם בגרמנית אומרים על יפהפיה מהסרטים זו „שפוד־אורגינל". אבל בפולקסווגן ככל הנראה אין מתרשמים מהמראה המהמם של היפהפיה שלהם וכהמשך הם אומרים „כאשר תיקח חלף שלנו תקבל שנת אחריות כאשר תיקח אותה אין לנו שום אחריות" רציתי להגיד להם שם בגרמניה שעם אתה כזאת לא יכול לקרות שום דבר רע או מי צריך אחריות.

י.א.

הכריות התנפחו והנהגים ניצלו

אלה לא סיפורי בדים ולא סיפורי קולומבוס אבל זה קרה באמת בקולומבוס שבאוהיו, ארצות הברית, ב־30 בדצמבר 1986. מכונית מרצדס במשקל 1260 ק"ג סטתה מנתיבה לנתיב הנסיעה הנגדי והתנגשה חזיתית בטנדר מסוג פורד במשקל 1590 ק"ג שהגיע ממול. כלי הרכב נעו בזמן ההתנגשות במהירות של כ־50 קמ"ש.

בתנאים רגילים יש לתאונה כזו סיכוי להפוך לתאונה קטלנית. נהגת המרצדס, קארין מורמן, יצאה מן התאונה חזר כמגיעות קלות בלבד וזה בזכות כרית התגנה המתנפחת שהותקנה במרצדס בה נהגה. את הסיפור כולו בגליון אוגוסט של נתיבים־דף לנוהג.

בהמשך מסופר בידיעה שמכונית המרצדס עצמה ניזוקה קשות, המנוע נדחף אל תוך תא הנוסעים והפגוש הקידמי של המכונית הגיע עד להלון הקידמי.

בסוף שנה שעברה היו בארה"ב עוד מספר תאונות שבהן הופעלו כריות האויר המתנפחות. בתאונה אחרת מספר „נתיבים" שהיתה במדינת מסצ'וסטס היו מעורבות שתי מכוניות פרטיות. פורד משנת ייצור 1979 ואולדסמוביל משנת ייצור 1974. נהג הפורד החרישה יותר נהרג ואילו הנהג והנוסע באולדסמוביל ניצלו בזכות הכריות שהיו מונחות במקומן ללא שימוש מאז 1974.

בשנים 76־74 יוצרו על ידי אולדסמוביל כעשרת אלפים מכוניות שצויידו בכריות אויר מתנפחות.

יעקב דביר

מצמד — מה שחשוב שיהיה חיכוך

[illegible]

מי אחראי לאובדן חפצים בטיסה

סטודנט שטס מגטוויק לישראל טוען שתיק החפצים שלו אבד. בתיק היה ציוד יקר־ערך ומתנות. הוא תובע את ערך המתנות והזמן שאבד. החברות טוענות — „לנו אין אחריות משפטית"

[illegible] המשפט לתביעות קטנות [illegible] הוגשה תביעה נגד חברת [illegible] ונגד חברת התעופה „דאן־[illegible]" שתי החברות נתבעות לשלם [illegible] לרופאה אורין שורשני כ־3000 [illegible] שורה של מזוודה ובה חפצים [illegible] שאבדו.

[illegible] טוען הסטודנט שבנמל התעופה [illegible] הקיף בידי נציג חברת „דאן־[illegible]" שהכיל חפצים שונים, מצלמה ומתנות שונות (תמורה קבלה ותמורת 50 לירות שטרלינג תשלום דמי הובלה.

סיפורו של הסטודנט מתחיל בישראל כשביקש לטוס ללונדון. הוא נכנס על פי הרשום בתביעתו לאחד מסניפי חברת „ארקיע" סוכני „דאן־אייר" בישראל, ורכש כרטיס. בתגובה לתביעתו הודיעה לו מחברת „ארקיע" כי הם מעולם לא היו סוכנים של דאן־אייר בישראל. הסטודנט הגיש לבית המשפט תחום מגימי לסוכני הנסיעות בו נאמר על ידי ארקיע לסוכניה כי ארקיע משמשת סוכנות מכירות כללית של חברת התעופה הבריטית דאן־אייר. עוד טוענה ארקיע בכתב ההגנה כי גם אם מגיע לסטודנט פיצוי אז הוא מגיע לו על פי האמנה הבינלאומית שנחתמה בוורשה בשנת 1929 ומדובר ב־2 דולר לכל קילוגרם סה"כ 63 דולר אמריקנים. חברת דאן־אייר ניערה עצמה מכל אחריות והודיעה כי מי שאחראי לציודו של הנוסע היא חברת ארקיע שמכרה לו את הכרטיס ולא דאן־אייר שהטיסה אותו.

יואב אביב

מכבי ת"א — הערב בעימות מעניין עם הגליל־העליון

צמרת הטבלה

1.	הפועל חולון	3	215־256	6
2.	מכבי ת"א	3	240־275	6
3.	גליל־עליון	3	230־260	6
4.	אליצור נתניה	3	246־258	5
5.	הפועל ת"א	2	145־174	4

כדורסל

המשחק הראשון במחזור הד־4 בליגה הלאומית בכדורסל ייערך כבר הערב ב־8 בהיכל־הספורט ביד־אליהו כשקבוצת מכבי ת"א תארח את הפועל הגליל־העליון.

שתי הקבוצות טרם נוצחו העונה. הן אף עלו לשלב הבא בגביעי אירופה: מכבי ת"א באלופות והפועל הגליל־העליון במחזיקות־גביע.

מכבי ת"א, המנסה לחזור לכושרה הטוב, השתדלה להתעלות הערב מול יריב שאפתן, שגילה עד כה יכולת טובה.

המשחק הוקדם בגלל יציאה מכבי ת"א למשחק־ידידותי בסוף השבוע בסרגוסה שבספרד.

שאר חמשת המשחקים ייערכו מחר: מכבי נתניה — הפועל ת"א; אליצור נוה־דוד רמלה — בית"ר ת"א; מכבי רמת־גן — אליצור נתניה; הפועל ירושלים — הפועל חולון; הפועל חיפה — מכבי חיפה.

אליפות ל...משקולניות

לראשונה בתולדות אליפות העולם בהרמת משקולות, יתמודדו גם הנשים על התארים השונים בענף "הברוי" זה.

האליפות תהיה בראיטון־ביץ', פלורידה, תחל ב־29 באוקטובר ותסתיים ב־1 בנובמבר.

המשקולניות יתחרו בתשעה משקלים — 44 ק"ג, 48, 52, 56, 60, 67, 75, 82.5 ק"ג ומעל משקל זה. (על־כבר).

הפסדים מאירוח היוונים

מאת יצחק ויסהוף

17 אלף דולר זהו הגרעון של איגוד הכדורסל ממשחק הפרידה של נבחרת ישראל ממיקי ברקוביץ ומוטי ארואסטי שנערך ביום ראשון נגד אלופת אירופה — יוון.

אתמול טענו חברי נשיאות הכדורסל כי המשחק בין ישראל ליוון לווה בשערוריה ארגונית. נמתחה ביקורת קשה על צורת ארגון המשחק וההתקשרות מבחינה כספית עם האמרגן החיפני אבי ויזלטיר.

במהלך הדיון צויין כי הפסדי האיגוד נבעו מהשכרת היכל הספורט ביד אליהו על סך 10 אלפים דולר ועוד 7000 דולר שעוקלו על־ידי הפועל חיפה כנגד אבי ויזלטיר, סוכנו של הכדורסלן קיית בנט ששחק בתחילת העונה בהפועל חיפה אך לבסוף משחק בהפועל ירושלים.

היועץ המשפטי של איגוד הכדורסל עו"ד צבי יפה קיבל על עצמו את חקירת הפרשה והוא יבדוק האם חתימת החוזים עם מארגני הערב נעשתה בשלומיאליות לפי דברי רבים מחברי נשיאות האיגוד.

חברים התבטאו על האירוח הלא מכובד לה זכתה אלופת אירופה יוון מביקורה הנוכחי בישראל וטענו כי נבחרת ברמה כזו היתה חייבת להיות כפופה לאיגוד הכדורסל ולא לאמרגן פרטי ולעיתון שמארגן ערב זה או אחר.

נשיאות האיגוד אישרה את קיום הטורניר שבו תשתתף נבחרת הכדורסל בתחילת חודש יוני באיטליה בהשתתפות נבחרות מערב גרמניה, צ'כיה ואיטליה. טורניר זה יערך שבוע לפני המשחקים הקדם אולימפיים שיערכו בהולנד.

כמו כן אושרה נסיעתה מחר של אלופת ישראל מכבי ת"א שתקיים ביום שישי משחק ידידותי נגד הקבוצה הספרדית סרגוסה.

הוועדה המקצועית של איגוד הכדורסל דנה בהכנות נבחרת הנוער ושמעה דו"ח מקיף מפי המאמן אריה ווירסקו.

ואמש 80:80 בראשל"צ

אמש שיחקה נבחרת יוון משחק ידידותי בראשון־לציון עם מכבי המקומית וכתום 40 דקות היתה התוצאה 80:80.

שני המאמנים ויתרו על הארכה. יוון התייצבה למשחק בלעדי שני בוכביה גאלס ויאנקיס.

מכבי ראשון־לציון שמוליכה את טבלת המחוז הדרומי של הליגה הארצית הוליכה במחצית 39:45.

קשרים אתלטיים עם תורכיה ופורטוגל

מאת יצחק אשל

קשרי ספורט עם תורכיה ופורטוגל יצרו נציגי ישראל לקונגרס הקלנדר הבינלאומי באתלטיקה קלה שנערך בברטיסלבה שבצ'כיה.

התורכים הבטיחו לשגר ארצה קבוצה של ג'־4 אתלטים שישתתפו בתחרות הבינלאומית באתלטיקה קלה שתהיה במאי 1988.

עוד סיכמו נציגי ישראל לקונגרס אריה קוקס חבר איגוד האתלטיקה הקלה ורמי ג'מאן מזכ"ל איגוד האתלטיקה הקלה על בואם של עוד כ־20 אתלטים מ־4 מדינות ממזרח אירופה בולגריה, רומניה הונגריה ופולין אשר יגיעו לתחרות זו.

התורכים הסכימו לארח רץ או רצה לתחרות חצי המרתון שתהיה במאי 1988 בתורכיה. התורכים הבטיחו אף לממן את הארוח ואת כרטיס הטיסה.

כדורעף

המוקד הערב בראשון־לציון

מאת יוסף חכם

מוקד משחקי המחזור הרביעי בליגה הלאומית בכדורעף, יהיה הערב בשעה 8.30 בהיכל הספורט העירוני בראשל"צ. מגנות ואלופה קבוצת הפועל ראשון לציון תארח את הפועל פתח תקוה. ישפטו חכים ורוזנברג.

יתר משחקי הערב שיחלו ב־8.30

● אליצור הרצליה — מכבי ראשל"צ (האולם במכון וינגייט, ישפטו: פוקס והרמן).

● מכבי פתח תקוה — מכבי רחובות (אולם המתנ"ס ביהוד, ובצקי וגוטמן).

● מכבי ארזים ר"ג — הפועל גוחיים (אולם האוניברסיטה ברמת אביב, בוקר ני. ברנדוין).

● מכבי נתניה — מכבי קרית־שרת/ חולון (אולם ביה"ס בן גוריון בנתניה, גורון ויעקובוביץ).

● הפועל רחובות — הפועל רמת־גן (היכל הספורט העירוני ברחובות, לוי וגרוסמן).

ליגה א'

לזרוס ניצחה בבית שמש 0:3

מאת עמי רוזנברג

שני משחקים רחויים בליגה א' נערכו אתמול. במחוז הדרומי ניצחה לזרוס חולון במשחק חוץ את הפועל בית שמש 0:3.

גיבור הנצחון של לזרוס היה החלוץ יחזקאל רעבול שהבקיע שער אחר (68) והיה שותף לשער העצמי של מגן בית שמש שמואלי בדקה הד־71. קודם לכן קבע רמי יצחק (66) יתרון ראשון ללזרוס. שפט ניסים בן סגן לעיני 200 צופים בבית שמש.

במחוז הצפוני נפרדו בית"ר חיפה והפועל טירת הכרמל בתיקו 1:1. שמשון עידו היקנה יתרון לחיפה בדקה הד־52 ומוטי נחמני מטירת הכרמל השווה בדקה הד־68. במהלך המשחק שהיה בחיפה הרחיק השופט רחמים דינאצ'י את ליברטי (40) מטירת הכרמל. 100 צופים חזו במשחק.

מכבי פ"ת — הפתעת הליגה

העולה החדשה כבר ממוקמת חמישית ● בת־ים הובסה בקרית־אתא 3:0 ● נצחון בכורה להפועל רמת־אביב ● ארבע נותרו בלתי מנוצחות

כדורעף

מאת מוטי חביב

קבוצת הכדורעף של מכבי פתח־תקוה שהעפילה רק העונה לליגה הלאומית, מהווה עד כה את ההפתעה הנעימה של הליגה. הפתח־תקואים שניצחו אמש את א.ס. רמת השרון 0:3 מדורגים כבר במקום החמישי כשלזכותם שלושה נצחונות.

אמש לא נתקלו הפתח־תקואים בבעיות כלשהן במשחק הביתי וניצחו 8:15, 6:15, 7:15. שמעיה ווייגנבים היו הבולטים בפתח־תקוה, דורון תור היווה קרן אור בודדת באפילת רמת השרון.

מכבי פתח־תקוה המדורגת לאחר ארבע הבלתי מנוצחות — הפועל מטה־אשר, הפועל קרית־אתא, הפועל כפר־סבא והפועל המעפיל/ עין־החורש — דילגה אמש על הפועל בת־ים שהובסה 3:0 בקרית־אתא.

במערכה הראשונה היו הקריתים מצויינים ובניצוחו של ארז טאצ'ר ניצחו 5:15. במערכה זו גילה המגיש של בת־ים, יעקב הרשקו יכולת דלה, במערכה השניה השתפרה בת־ים לאחר שאלון גרינברג הצעיר החליף את הרשקו במצב של 10:10 ברחו הקריתים לנצחון 11:15. גם המערכה השלישית היתה שקולה אך בסיומה צהלו יובל שלכת ועמיחי כרם מקרית־אתא שניצחו 12:15. בשתי הקבוצות הופיעו שחקנים רבים מנבחרת הנוער. המשחק נמשך 80 דקות ו־400 הצופים באולם החדש בגבעת ריקפת היו עדים לקרבות מילוליים בין מאמן הפועל בת־ים דוד כפרי לקפטן הקבוצה יעקב הרשקו.

לאלופה ומחזיקת הגביע קבוצת הפועל מטה אשר הספיקו 35 דקות כדי להכניע את הפועל העוגן 0:3, אמיר סנפיר וגלעד דורון בלטו במערכות 5:15, 2:15, 4:15.

בכפר־סבא ניצחה הקבוצה המקומית את מכבי חיפה 0:3 אמיר אקרמן ורז בורר היו מצויינים במערכה הראשונה — 7:15. רוכי פרירמן ממכבי חיפה ניסה להציל משהו במערכה השניה ואולם בסיומה ניצחו הכפר־סבאים 14:16. במערכה השלישית התעלו חגי דותן ואף בונין וכפר־סבא ניצחה שוב 7:15.

ניר מנור הוביל את הפועל המעפיל/עין־החורש לנצחון 0:3 על אתא.

הטבלה

1.	הפ. מטה־אשר	5	6־15	10
2.	הפ. קרית־אתא	5	1־15	10
3.	הפ. כפר־סבא	5	4־15	10
4.	המעפיל/ע. החו'	4	1־12	8
5.	מכבי פ"ת	5	7־10	8
6.	הפועל בת־ים	5	9־11	8
7.	מכבי חיפה	5	11־8	7
8.	איחוד עירון	5	12־6	6
9.	הפ. רמת־אביב	5	14־6	6
10.	הפועל שריד	5	15־2	5
11.	הפועל העוגן	5	15־1	5
12.	א.ס. רמת־השרון	4	13־1	4

הפועל שריד/העמקים. נמשך 60 דקות הושגו המערכות — 2:15, 8:15, 11:15.

בקרב הארוך של הערב השיגה קבוצת הפועל רמת־אביב את נצחון הבכורה שלה העונה — 2:3 על איחוד עירון. איחוד עירון ניצחה במערכה הראשונה 8:15, אליעזר כגן ראג להשוות במערכה השניה — 6:15. איחוד עירון עלתה ליתרון 1:2 לאחר נצחון 13:15 אבל או נכנס כגן לפעולה ורמת־אביב ניצחה בשתי המערכות האחרונות 13:15, 12:15. באיחוד עירון בלט עופר נוה. המשחק המרתק נמשך שעתיים ושני והיה המשחק היחיד אמש שבו ניצחה קבוצת חוץ.

בריה"מ — ארה"ב 1:3

נבחרת נשות בריה"מ בכדורעף, ניצחה את ארה"ב 1:3, ביום השני של גביע יפן בטוקיו.

תוצאות נוספות: פרו־ברזיל 0:3 וקורים לכן ניצחה את סין 2:3, יפן איטליה 1:3 (ניצחה גם את דרום קוריאה 1:3), סין איטליה 2:3, ארה"ב — דרום קוריאה 2:3, בריה"מ — יפן 0:3, ארה"ב־ברזיל 0:3.

ישראלי ראשון מבין 4000

מאת יצחק אשל

רץ המרתון הישראלי שם טוב סבג זכה אתמול בהישג מזהיר משניצח במרוץ ה"מרוץ" היוקרתי שנערך באוהיו, ארצות־הברית, כשהשתתפו בו יותר מ־4000 רצים מ־10 מדינות.

סבג עבר את המסלול הקשה של 25 ק"מ בזמן של 1:21.14 שעה.

פוקסמן הרשים את מכבי ת"א

מאת: כתבנו בפתח תקוה

גיון פוקסמן, השחקן האוסטרלי שהתאמן באריין בשורות הפועל פ"ת והפועל תל־אביב נתת בקבוצה הישראלית השלישית אתמול, מכבי פתח־תקוה.

פוקסמן גילה יכולת גבוהה כפי שציין המאמן הפתח־תקואי ג'ק מנסל ובמהלך משחק אימון פנימי הבקיע צמד שערים "וכישלי" שער נוסף. הכדורגלן האוסטרלי יבחן בימים הקרובים ובכל הנראה יתגבר את חוליית החוד של מכבי פ"ת.

בשלב זה נמצאים על הכוונת של הפתח תקואים גם יעקב אקהרין, גיל לנראו ומוריס זאנו (מהפועל תל־אביב) ובני טבק (ממכבי תל־אביב).

בהפועל חיפה חזרו להתאמן

מאת יוסף גלזר

שביתת הכדורגלנים בקבוצת הפועל חיפה הסתיימה אתמול, השחקנים החליטו לשוב להתאמן כרגיל.

אתמול בבוקר נפגשו מזכיר עמותת הכדורגל של הפועל חיפה אלי שגב עם מזכיר מועצת פועלי חיפה משה ורסמן ובסיום הפגישה אמר שגב כי "הקשיים הכספיים מעיקים על העמותה אשר נאבקת בכל כוחה כדי לגייס משאבים לטובת הקבוצה. מועצת פועלי חיפה עושה כמיטב יכולתה כדי לסייע אולם בניגוד לערים אחרות הקצבת עירית חיפה היא זעומה ביותר. ידוע לנו על מאמצי ורסמן לגייס כספים מעבר לאשור התקציב ואף הובטח לנו שהתרומות אשר התקבלו עד עכשיו הם בסכומים לא גדולים והמאמץ נמשך".

שגב ציין עוד "כי היכולת ביניגו הוא כשלב זה על כספים המגיעים לנו בתקופה החסכם תוך תקווה כי חלק מן התרומות אשר הגיעו ויגיעו יועברו כעתיד לעמותה".

7500 שקל קנס להפועל פתח־תקוה

מאת משה רוזנבר

שופטת בית המשפט השלום בפתח תקוה שלי מימון גזרה אתמול עונש בסך 7500 שקלים על אגודת הפועל פתח תקוה בשל אי תשלום מס הכנסה לפני שלוש שנים.

מזכיר האגודה הפתח תקואית לשעבר יהושע גולדרט שעמד בנוהל המשפט בערבות של 10 אלף שקל יצא אתמול זכאי מהמשפט ולעומתו נקנסה האגודה הפתח־תקואית ב־7500 שקלים.

גזבר פתח־תקוה [illegible] לשלם את הקנס [illegible] הקשה של האגודה.

[illegible]

הביקורת על איאן ראש גוברת והולכת באיטליה בעקבות יכולת החבקעה הדלילה של חלוץ יובנטוס. בתמונה שצולמה ביום ראשון נראה ראש נוגח מעל מגן אינטר פאביו קאלקאטרה במשחק שבו נוצחה אינטר 1:2 באיצטדיון סאן־סירו

סיני ואיוניר לא יוחזרו אוטומטית לסגל הנבחרת

מאת ראובן חנניה

"גם פייר ליטבריסקי לא מצא את מקומו בנבחרת, ועתה הוא פורח בקבוצתו פ.צ. קלן בגרמניה" — כך אמר אתמול מילאנקו מיהיץ', המאמן הלאומי שהתייחס לחזרתם ארצה של משה סיני ומוטי איוניר.

המאמן לא מתכוון כשלב זה לזמנם לסגל, אלא לאחר שישחקו בקבוצותיהן ויגלו יכולת טובה.

הסגל הלאומי קיים אתמול אימון שממנו נעדר רק אפרים דוידי עקב ברית מילה לבנו.

כדורגלן מכבי חיפה, דניאל ברייאלובסקי והמאמן. המאמן מיהיץ' בהקשר לברייאלובסקי: "לא ידוע לי על כוונת השחקן לעזוב את ישראל, אולם אם יחליט לעזוב יהיה לי מה לומר בדבר".

הסגל הלאומי ישוב ויתכנס ביום שלישי הבא ויקיים משחק אימון נגד נבחרת העתודה.

ובינתיים סיני חוזר היום

משה סיני אמור לנחות היום בישראל, בנסיעה מבריסל.

סיני שלא התאקלם בקבוצה הבלגית בוורן, נפרד אתמול משחקני הקבוצה והיום אמור להפגש עם ראשי הפועל תל־אביב על חזרתו לקבוצה.

לנדל ניצח את מקנרו

הטניסאי מספר 1 בעולם הצ'כי איוואן לנדל ניצח במשחק ראווה במירנגה את ג'ון מקנרו 3:6, 6:3, 6:2.

מקנרו אמר שתוך שנתיים הוא יהיה מספר 1 בעולם.

מקנרו הפסיד קודם לכן במדריד במשחק ראווה בלבנה, לצרפתי יאניק נואה לשברי מאכם וילאנדר.

3 משחקים באליפות אירופה

שלושה משחקים יתקיימו היום במוקדמות אליפות אירופה בכדורגל.

אלבניה תארח בוולורה את רומניה, בשמשורותיה ייעדר השוער המצויין פרלאס מוסטת, שהושעה יחד עם שלושה מחבריו בקבוצה פרטיזן על־ידי ועדת המשמעת של ההתאחדות האלבנית שהיתה בלישכוון נגר בנמיקה.

במשחק הראשון בבוקרשט, ניצחו הרומנים 1:5.

בראש בית זה (1) צועדת ספרד עם שמונה נקודות מחמישה משחקים ומקדימה בשתי נקודות את רומניה עם משחק חסר.

מזרח גרמניה זקוקה לנצחון גבוה על נורבגיה במזרח ברלין, כדי להישאר בתמונה, מכיוון שבריה"מ למעשה כבר רואה את השתתפותה כנגמרה. מה עוד, שתארח במשחק האחרון את איסלנד הזקוקה לנקודה כדי להבטיח זאת.

השחקן החדש בנבחרת הגרמנית הוא החלוץ מרקוס היקל מהנבחרת הצעירה עד גיל 21.

הנורבגים טרם ניצחו במזרח אירופה.

לבריה"מ 11 נקודות משבעה משחקים בבית מספר 3, לפני מזרח גרמניה 7 משישה משחקים.

המשחק השלישי יהיה באמסטרדם, כשהולנד תארח את קפריסין ונצחון יעלה את ההולנדים לגמר במערב גרמניה. שכן, לזכותה 10 נקודות משישה משחקים ומשויתם בנקודה את יוון ובארבע נקודות את הונגריה ופולין.

לסיום נותרו לכל אחת משחק אחד, כך שאם ההולנדים ינצחו, יותירו עוד של שלוש נקודות ולא יחששו להפסיד ליוון במשחק האחרון.

שינויים בסגל האנגלי

מנהל נבחרת אנגליה בכדורגל, בובי רובסון, ערך שינויים בסגל שלו לקראת המשחק העשוי להבריע את עליתה של אנגליה לגמר אליפות אירופה במערב גרמניה. אנגליה זקוקה לתיקו במשחקה בבלגרד ב־11 בנובמבר.

רובסון ניפה את דייב ווטסון מאברטון וכלל את כריס וודל מטוטנהאם ואת מרק הייטלי ממונאקו, בתנאי שהשניים יהיו כשירים לקראת היציאה.

הסגל בן ה־22 הכדורגלנים, כולל את השוערים פיטר שילטון וכריס וודס. המערך העדיפי — אנדרסון, גרי סטיבנס, קני סאנסום, טרי בוצ'ר, סטיוארט פירס, מרק רייט, טוני אדאמס. חוליית הקישור — גרי מאבוט, ניל ווב, פיטר ריד, ג'לן הודל, בראיין רובסון, סטיב מקמהון, סטיב הודג'. החוד — וודל, קלייב אלן, גרי ליניקר, פיטר בירדסלי, ג'ון בארנס, סיריל ריג'יס, או מרק הייטלי.

פיבאק: עדיין כוחו במותניו

הטניסאי הפולני הוותיק פיבאק בן ה־35, עדיין מהלך לצעירים שיעורים כיצד לזכות בתחרויות. [illegible] הפרסים 250 אלף דולר באנטוורפן, לגבור על [illegible]

[illegible]

בעתירה לבג"צ: בעלי אושפז בבי"ח פסיכיאטרי ללא צורך ושלא כדין

תושבת כרמיאל, אם ל־8 ילדים, טוענת בעתירה לבג"צ כי בעלה אושפז שלא כדין בבית חולים לחולי נפש "מזרע". היא מבקשת מבג"צ להורות על שחרורו מבית החולים.

האשה טוענת, כי לפני כשבוע הגיעו שני שוטרים לבית המשפחה, בעקבות תלונות שכנים על רעש. השוטרים, לטענתה, תקפו את בעלה, היכוהו והעבירו אותו לבית החולים "מזרע" לחולי נפש, ללא כל צו של שופט או פסיכיאטר.

לטענת האשה, החתימו בבית החולים את בעלה על טופס אישפוז מרצון, בעלה שאינו יודע קרוא וכתוב חתם על הטופס, וכך הוא מאושפז זה היום העשירי. האשה טוענת, כי בבית החולים לחולי נפש מזריקים לו זריקות ומטשטשים את [illegible].

בעתירה נטען, כי בעלה של האשה סבל בעבר ממחלת נפש והוא עבר בדיקות תקופתיות. הבדיקה האחרונה שעבר לפני שלושה שבועות, נמצא כי מצבו איתן, טענה האשה, שהגישה את העתירה בעצמה.

השופט התורן בבג"צ ד"ר אליהו וינוגרד הורה להעביר את הדיון בעתירה בפני הרכב של שלושה שופטים ולזמן לדיון את נציג היועץ המשפטי לממשלה. השופט וינוגרד הורה לקבוע את הדיון בהקדם האפשרי.

(עתים)

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
מ ש ג ב
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה משגב שבמועצה האזורית משגב, מופקד שינוי תכנית מתאר הנקרא תכנית מס' 4851 שינוי לתכנית מתאר מס' RP/50/42 — ישוב קהילתי הררית.

ביחד עם תשריט המצורף אליו.

ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית:

גוש: 19352 חלקות 19, 20 חלקי חלקות 9, 18.
גוש: 19355 חלקה 41 חלק מחלקה 1.
גוש: 19354 חלקי חלקות 64, 65.
גוש: 19350 חלק מחלקה 2.

עיקרי מטרת שנוי כתכנית: תיחום שטח הפיתוח של הישוב והסדרי הבניה בו.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בנין או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

תאריך: כ"ח באלול תשמ"ז, 22.9.1987

עמרם קלעג'י יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה צפון

עירית חיפה
משרד מהנדס העיר
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה, טל' 04־640775
הודעה עליפי סעיף 149,
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מ. ירוסלב־קירור צפון בע"מ — לאשר בדיעבר איחוד שתי חנויות ברחוב קיבוץ גלויות 72, חלקה 181, בגוש 10850, עיר. הבקשה כרוכה בחריגות מהמותר על־פי תקנות התכנון והבניה לגבי שטח ומבנה יציעים.

אשר לעיין בבקשה במחלקה לתכנון עיר, בבניין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה' — בין השעות 08.00—11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב/איתמר יעוביץ — מהנדס העיר

עירית חיפה
משרד מהנדס העיר
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה, טל' 04־640775
הודעה עליפי סעיף 149,
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: אבי ויסמן ולך אהרון — לאשר תוכנית לבניין דו־משפחתי, ברח' אסתר רבין 47, מגרש 497, בגוש 12251, הדר־הכרמל. הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:
1. עודף שטח בנייה מעל למותר.
2. בליטה פינתית של 40 ס"מ במרווח צדדי מזרחי.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לתכנון עיר, בבניין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' — בין השעות 08.00—11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב/איתמר יעוביץ — מהנדס העיר

עירית חיפה
משרד מהנדס העיר
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה, טל' 04־640775
הודעה עליפי סעיף 149,
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: שטסל דוד בע"מ — לאיחוד החלקות 41, 101 (חלק) 110; 111 (חלק) בגוש 11665 לשני מגרשי בנייה בסטייה מתוכנית חפ/141 וחפ/956, המראה אותם כשלושה מגרשי בניין נפרדים.

אשר לעיין בבקשה במחלקה לתכנון עיר, בבניין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' בין השעות 08.00—11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב/איתמר יעוביץ — מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב טבריה
[illegible]

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
[illegible]
תיק בנין 2/1267־010
בקשות ממי 87/1108
[illegible]
י. כסוי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
"דרום השרון"
[illegible]
גוש 6447 חלקה 15 כפר מליל
גוש 6589 חלקה 19 (42) גבעת חן
גוש 7558 חלקה 54 (15) נוה ימין
גוש 7609 חלקה 65א' נוה ימין
גוש 6660 חלקה 40 עדנים
גוש 6661 חלקה 5 עדנים
גוש 6661 חלקה 6 עדנים
[illegible]
מ. רונקין, יו"ר הועדה

תן טרמפ לחייל

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — תרשות. 08.05 שעת כושר. 08.15 ארץ מולדת — בעיר ובעמק (כ). 08.40 אנגלית ו'. 09.00 מדעי הטבע — יסודי — כוני שועלת המדבר. 09.20 אנגלית ז'. 10.00 שעת כושר. 10.10 מדעי הטבע — הי"ד — כיצד אנו נעים (כ). 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד — גולי וולה. 11.00 חשבון ו' — השארית בחילוק. 11.15 אנגלית — "יאליבי" — Hello Israel, Jerusalem through the ages 11.30 קשת וענן — גשם מעונן (כ). 12.00 אנגלית ח'. 12.25 אנגלית ו'. 13.00 מדעי הטבע — על יסודי — היסודות הרדיואקטיביים. 13.20 גיאוגרפיה של א"י — פני הארץ — עיר קטנה גדולה (כ). 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות. 14.05 אוניברסיטה פתוחה 1. יוון הקלאסית — אקרופוליס של אתונה. 2. מוסיקה — כיתת אומן — המה והאיך הינבטים מכניים. 15.00 טוב טוב הגמר — קטסטרופה והמצנפת — טוכבוג מומן אל מלך גמדי השלג לעזור בפתרון בעיה שעורך אגד מנתינו — קוסטית, שנהג לשדור פרוות מבעלי חיים מידי הציידים. 15.25 סדרה קומית על רופאים ואחיות: חיי בית החולים. ילדים מגלמים את דמויות הצוות הרפואי. בפרק הראשון סיפורו של הפסיכיאטר המאוהב נואשות ברופאה הראשית. 15.40 שעת כושר. 15.50 מאתיים שניות — למשרד הבריאות. 16.00 גברת פלפלת. 16.10 שביל כאמצע שביל בצר — חוף פלמחים — טיול השבוע: נחל רובין, מסגד נבי רובין, שרידי מצודת יבנה חוף הים. בהנחיית ספי בן יוסף. (כ). 16.20 פיצחים · שעשועון טלוויזיה נושא פרסים. 17.00 ערב חדש — מנחה: גדעון רייכר.

ערוץ 2

08.30 — שידור ישיר ממשפט דמיאניוק. 17.30 — סיפורי היער הירוק — סידרת אנימציה בדיבוב עברי. 18.00 — סרט: המספרים — ויליאם סמית. 19.30 —

תקציר ממשפט דמיאניוק. 20.00 — תעודה 2: ארץ העפילים והאש מטגוניה. 20.30 — מתול 2 — רקדן סטפס: סם שרי. 20.50 — סוף 2.

רדיו

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת — הסתיו בשירה העברית — הרגש החיוכי בתקופה הקלאסית. מרצה: ד"ר זיוה בן־פורת. 06.30 פוקוס עין. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 אילה בוקר 10.05 מוסיקה 11.05 נכון לעכשיו 13.05 אחר אחר — להיטים עבריים. עורכת ומגישה: שירה גרא. 14.05 רז רח יומי. 15.05 שירים לתג — עם ארז טל. 16.05 ארבע אחר הצהריים 16.54 באמצע מילולי 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 אבות ובנים — סדרת תכניות המארחת קציני צה"ל ובניהם. הפעם עם תא"ל יצחק מסקר עוצבה בצה"ל ובנו אמיר־פרח טיס. מראיין: מיכה שגריר. (ש"ח). 18.45 משולש — עימות יומי בענייני השעה. מנחה יוסי עוזרד. 18.55 הודעות לחיילים. 19.05 שירים מכאן — שירים עבריים. 20.05 מראה מקום — תכניתה של שרה רורון עם השחקן ניסים עזיקרי התחזור ל"עכו" בה חוה תוויה מיסטית כהיותו נער (ש"ח). 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — הסתיו בשירה העברית — הרגש החיוכי בתקופה הקלאסית. מרצה: ד"ר זיוה בן־פורת. 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שהתחברו אוהבים. 23.05 עשרים וארבע היום שהיה — עם ירון וילנסקי. 23.55 שירת חצות — עם העתונאי מתי גולן. 00.05 ציפורי לילה עם נתן רטנר ואבי קושניר. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר. 20.05 סבבבבטים — אינפורמציה, ר"שים, משחקי רדיו ומוסיקה. 22.05 הפסקת עשר — עם מיכל ניב. 23.05 קול הג'אז חוה — עורך ומגיש: רני קרסל.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה רמת־גן (להלן — הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס, בגוש 6145, חלקה 1489, רח' הארי מס' 5 — 6% משטח החלקה ו־3% עבור מעלית ו־10% בקב. במירווחים צדדיים.

על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על־ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. התנגדות צריכה להימסר לידי הוועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

אורי עמית — ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבנייה, רמת־גן

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: המורף 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: אשה מסורה 9.30 ,7.15 ,5
בן־יהודה: הבלתי משוחדים 9.30 ,7.00 ,4.30
גת: המכשפות מאיסטוויק 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: 38 9.30 ,7.00
דקל: האלמנה השחורה 9.30 ,7.15 ,5
דרייב אין: היחידה למשעים 7.45
הוד: השוטר מבברלי הילס 9.30 ,7.15 ,5
התוזיה הישראלית:
הקוסם מארץ עוץ 16.00 ,10.30
האחים מארקס במירוצים 24.00 ,21.30
לימור חדש: מעקב חרשני 9.30 ,7.15 ,4.30
מוזיאון ת"א: בית האמיצים 9.30 ,7.30
9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: סוד ההצלחה 9.30 ,7.15 ,5
סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים
9.30 ,7.15 ,5
פאר: לחישה רועמת 9.30 ,7.30 ,5
פאריס: לא יכולה בלי זה 9.30 ,7.15 ,2 ,12
רביזון:
חן 1: מטאל ג'אקט 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: הסורגת
מסן פרנסיסקו 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: פגישה עיוורת 9.45 ,7.40 ,5
חן 4: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: אני והחברה 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
שחף: הבלתי משוחדים 9.30 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: היחידה למשעים המורים 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: החנות מעבר לפינה 9.35 ,7.00 ,4.30
לב 1: המשפחה 9.50 ,7.15 ,4.30 ,2
לב 2: גברים גברים 10.00 ,8 ,5 ,2
לב 3: משפחת המלוכלכים 10.00 ,8 ,5 ,2
לב 4: חימו מלך רים 10.00 ,7.50 ,5 ,2

רמת־גן
אראווים: מטאל ג'אקט 9.30 ,6.40 ,4
לילי: מעקב חושני 9.30 ,7.15
ארמון: הקשר המקצועי 9.45 ,7.30 ,5
רביגן:
גן 1: המכשפות מאיסטוויק 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: הנוכל, האוהבת והמאהבת 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: הסורגת
מסן פרנסיסקו 9.15 ,6.15
גן 4: שם הורד 9.40 ,7.30 ,5

ירושלים
אדיסון: השוטר מב. הילס 9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: לוחם עם כבוד 9.15 ,4.30
בית אגרון:
מרי פופינס 16.00
ג'ימס בונד — גולדפינגר 18.30
עמנואל 20.30
משהו פראי 22.00
כפיר: הבלתי משוחדים 9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: מטאל ג'אקט 9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: שבלול 9.00 ,7.00
סמדר: אני והחברה 9.30 ,7.00
רבירה: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: בית האמיצים 9.15 ,7.15 ,4.30
אור 2: חימו מלך רים 9.30 ,7.15 ,4.30
אור 3: זהב רטוב 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 4: לא שם זין 9.00 ,6.30
אור 5: קוקה קולה קיד
9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: המורף 9.00 ,7 ,4.30
תיאטרון ירושלים:
מותו של סוכן 21.45 ,18.45

חיפה
אורה: השוטר מבברלי הילס
9.15 ,7.00 ,4.30
חן: אני והחברה 9.00 ,6.45 ,4.30
עצמון 1: קומנדו 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: היחידה למשעים 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: הקשר הבורותני 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: הבלתי משוחדים 9.00 ,6.30 ,4
אמפיר: פעולות נקם 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: החנות מעבר לפינה 9.15 ,6.45
קרן אור המחודש:
חימו מלך ירושלים 9.15 ,7.00
פאר: המכשפות מאיסטוויק 9.30 ,7.30 ,5.00

נתניה
שרון: שם הורד 9.15 ,7 ,5
סטודיו: מטאל ג'אקט 9.15 ,7 ,5

חולון
סביר: הבלתי משוחדים 9.30 ,7.15 ,5
מגדלי: מטאל ג'אקט 9.00 ,6.00
רינה: חתיך אמריקאי 9.30 ,7.30 ,5
ארמון: קרוקודיל דנדי 9.30 ,7.30 ,5

בת־ים
עצמאות: השוטר מבברלי הילס 2
9.30 ,7.15 ,5

הרצליה
חיכל: הבלתי משוחדים 9.30 ,7.15 ,5.00
מלון דניאל — האודיטוריום
א', ב', ג' — ליטו של אנגל 9.30 ,7.45

באר־שבע
חן: השוטר מבברלי הילס 9.30 ,7.30 ,4.30

פתח־תקוה
היכל 1: הבלתי משוחדים 9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: השוטר מבברלי הילס
9.30 ,7.15 ,5.00
היכל 3: משפחת סלורד 9.30 ,7.15

כפר־סבא
בית ברל: מרוץ בבתי הקולנוע
12.00 ,10.00

עפולה
מתתיהו: משהו פראי 9.00

גבעתיים
חדר: הבלתי מושחתים 9.30 ,7.15

ראשון־לציון
רון 1: הבלתי משוחדים 9.30 ,7.15
רון 2: השוטר מבברלי הילס 2 9.30 ,7.15

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי
הערב יום ד', 28.10
בדרך לברודווי: 18.45, 21.30
בית־ספר לנשים: 20.30
מגדלת אפרת —
אודיטוריום חיפה: 20.30

צוותא
להתרבות מתקדמת
יום ד' 28.10 בשעה 20.30
קידוש

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני בת־ים — הנביאים 3

חולון
אורון — הופיין 52, קופ"ח — עין יהב

ירושלים
מני — יפו 202

נתניה
מקסים — סלומון 2

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר

רמת־גן
רמת גן — ביאליק 51

תל־אביב
לב העיר — אחד העם 66
קינג ג'ורג', קופ"ח מכבי, המלך ג'ורג' 35

חיפה
ע. אליעזר — כבר מאורהול 6

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244. חדרה — 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית, ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק — ילדים; הדסה ע"כ — כירורגיה, עיניים; הדסה הר"צ — נשים, אורטופדיה, פנימית; בקור חולים — א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' 08.00—20.00, בימי ו' 08.00—15.00. טלפונים: 03־483100, 03־453100.

יד בייד — ארגון קשבת טלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה: ירושלים — 02־243558; ת"א — 224027 (24 שעות); חיפה — 04־529488 (11.00—20.00); גליל מערבי — 04־922222.

קו פתוח להורים במצוקה בימים ב' ו־ד' — טל' 222732.

קו פתוח — ארגון קשבת לילדים ובני נוער 03־5221680 (24 שעות).

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00; בלילות שבת ובערבי חג בין השעות 18.00—24.00; בשבתות ובחגים בין השעות 16.00—21.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רח' הגפן 26, קומה ב', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתיאום טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לייעוץ ואיתור עזרה, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113.
ער"ן חיפה — טל' 04־672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111.
ער"ן נתניה — טל' 053־38316.

מוקד מד"א

מוקד מד"א למקרים רפואיים — טל' 104.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 5761111. רמלה — 101, טל' 221022. עפולה — 108. טלמון 065־93574. טבריה — 101. נהריה — טל' 04־923333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057־74767. עתלית — 04־931401. ת"א, בנוש רו, טל' 03־330846.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'—ה' 6.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים:
א'—ה': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'—ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.15, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

* הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

טלקס

● פקיד בנק „משך" 100 אלף דולר מחשבונות לקוחותיו

פקיד בנק, בן 30 מנתניה חשוד בזיוף מסמכים ובהוצאה במירמה של מאה אלף דולר מחשבונות לקוחות ישראלים וזרים בבנק הפועלים בנתניה.

היחידה הארצית לחקירות הונאה במשטרת ישראל העבירה בימים אלה לפרקליטות את התיק לשם הכנת כתב אישום. על־פי החשד נהג הפקיד לזייף הוראות משיכה של לקוחות הבנק, במשך חמש שנים. על־פי החשד זייף כמאה פקודות משיכה מתוך 7 חשבונות של ארבעה לקוחות. מעשיו נתגלו בחודש יוני שנה זו, כאשר אשת לקוח מגרמניה הגיעה לסניף הבנק בנתניה וביקשה לברר את יתרת חשבונה. באותה עת נעדר החשוד ממקום עבודתו בשל מחלה. וללקוחה נמסר כי יתרתה מראה על הסכום אפס. הלקוחה סברה, כי יתרתה אמורה להצביע על סכום של 50 אלף דולר. הלקוחה פנתה למנהל הבנק ובעקבות בירורים בסניף טען הפקיד כי הכסף נמשך ע"י בעל החשבון ללא ידיעת אשתו כאשר שהה הבעל בארץ. הפקיד אף הציג מסמך המאשר את דבריו. אך המסמך לא הרגיע את חשדות מנהל הסניף, ולאחר בדיקות נוספות בבנק העביר את החקירה למשטרה.

זהבה מוזס

● תובע את המשטרה על כליאת שווא בידי שוטר תנועה

משטרת ישראל נתבעת לשלם למנחם פורת מעכו 5000 שקלים פיצוי בגין עוגמת נפש והוצאות שכר טירחה בטענה, כי נכלא לשווא במשך שעה על־ידי השוטר רס"ל בנימין דוד במשטרת מרחב חיפה.

בתביעה נטען כי ב־18 ביוני 1986, סמוך לשעה 3 לפנות בוקר נהג התובע במכונית בצומת אחוזה, כאשר שוטר רדף אחריו בניידת ועצר אותו בטענה שעבר באור אדום. מנחם פורת טען כלפי השוטר, כי הוא משקר, ואז הורה לו השוטר לחתלוות אליו, משום שהעליב שוטר. הוא הורה לו לעבור קו הפרדה לבן כדי לנסוע בנתיב הניידת. התובע סירב, והשוטר הורה לו להעמיד את המכונית על המדרכה ולהכנס לניידת. עוד טוען התובע, כי השוטר רס"ל בנימין דוד הובילו בניידת משך כשעה ומחצה עד השעה 4.30 לפנות בוקר, ואז חורידו בחדר הכרמל והוא נאלץ להגיע למכוניתו שחנתה באחוזה. בעקבות האירוע הגיש התובע תלונה למשטרה וסגן מפקד המרחב התנצל בגין עוגמת הנפש שנגרמה לתובע וקבע, כי השוטר נהג שלא לפי ההנחיות ובניגוד לנוהלים. התובע טוען כי נכלא על־ידי השוטר לשווא, וכי המשטרה היא הנושאת באחריות שילוחית לפעולותיו של התובע. עוד הוא מציין כי הוא זוכה בבית משפט השלום לתעבורה מהודרית שהוגש נגדו על־ידי השוטר, לאחר שהשופטת דחתה את גירסת השוטר.

המשטרה והשוטר רס"ל בנימין דוד טרם הגישו כתב הגנה.

יואב אביב

● תאונת עבודה לפורץ

תושב חאן יונס בן 24 שפרץ אתמול בבוקר לדירה ברחוב שלמה המלך בתל־אביב, נפל מהקומה הרביעית ונחבל קשות. הפורץ מאושפז במצב קשה בבית־החולים הדסה בתל־אביב.

הפורץ חדר לדירתה של צעירה בת 22 שישנה באותה עת. הוא הצליח ללקט מספר פריטים מהדירה כשלפתע התעוררה הצעירה ופתחה בצעקות. החשוד שבהלה מעקבותיהו נמלט לחדר סמוך, טיפס על חלון הדירה ונפל לקומת השנייה.

זהבה מוזס

19 מיליון דולר תובעים מפרקי פ.י.ט מ„הפניקס"

מפרקי חברת פ.י.ט הגישו אתמול לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כספית בסך 19 מיליון דולר נגד חברת הביטוח הפניקס. טרם הוגש כתב הגנה.

בכתב התביעה טוענים מפרקי פ.י.ט. — עו"ד מיכאל שפיגלמן ויוסף שגב, כי נשוא התביעה הן 5 פוליסות ביטוח, בהם התקשרה הפניקס עם פ.י.ט. ועל פיהן התחייבה לשפות את פ.י.ט. בשל כל הפסד שייגרם לפ.י.ט. כתוצאה ממעשי ערמה וחוסר יושר של עובדי התובעת. כפי שמפורט בכתב התביעה, הארועים שאותם נועדו חוזי הביטוח לכסות אירעו בפועל, לתובעת נגרמו הפסדים כבדים ביותר כתוצאה מכך; ועל התובעת לשפותה, איפה בהתאם להתחייבויותיה, טוענים התובעים.

הפוליסה הראשונה ביטחה את התובעת בפני מעשה מרמה וחוסר יושר של עובדי התובעת, בסכום של עד 2 מיליון דולר, נאמר בתביעה, בגלל הפוליסה הזו צויינה רשימה של עובדים שמעשיהם כוסו על ידי הביטוח. רשימה זו כוללת גם את שני המנכ"לים של החברה, היה חגי בליך ויורי סלנט, שעזבו את הארץ במפתיע במרס 1986, ומנהל החשבונות הראשי שלהם אלי לוי. פוליסת ביטוח זהה לחלוטין הונפקה לפ.י.ט על ידי הפניקס ותקופת הביטוח שלה מ־1.2.83 עד ל־31.1.84.

עם תום תקופת הביטוח של הפוליסה השניה הוציאה הפניקס עבור פ.י.ט. פוליסה נוספת, שבה ביטחה את פ.י.ט. מפני אותם סיכונים בסכום של עד 5 מיליון דולר. תקופת הביטוח שלה מ־1.2.84 עד 31.1.85.

פוליסה רביעית, זהה בכל לשלישית, הוצאה והיתה בתוקף מ־1.2.85 עד 31.1.86.

הפוליסה לא חודשה

בהתאם להסכם מפורש בין התובעת לנתבעת ובהתאם לנוהג המקובל בענף הביטוח בישראל, נהגה הפניקס לחדש את פוליסת הביטוח של פ.י.ט בתוך כל שנת ביטוח, כלומר ב־1 בפברואר בכל שנת ביטוח, לתקופת ביטוח נוספת בת שנה. בפועל הורפסה והוצאה פוליסת הביטוח רק מספר חודשים לאחר מכן. בהתאם לכך, נאמר בתביעה, נעשו הפעולות הדרושות לשם חידוש חוזה הביטוח לשנת ביטוח נוספת — חמישית — שהחלה ביום 1.2.86 והיתה אמורה להסתיים ב־31.1.87. חוזה הביטוח אכן חודש, לשנה נוספת חמישית זו. כמקובל, וכפי שהיה נהוג בשנים הקודמות, היתה הנתבעת מדפיסה והוציאה את הפוליסה לתקופת ביטוח חמישית זו, ככל הנראה. בחודש אפריל או מאי 1986. נאמר בתביעה. אולם, משפסקה פעילות התובעת בתחילת מרס 1986 ומנהלי נמלטו לחו"ל, לא טרחה עוד הפניקס להמציא לתובעת פוליסה חמישית זו. אולם חוזה הביטוח שבין התובעת לנתבעת ושל תקופה נוספת זו, שריר וקיים ומחייב לכל דבר ועניין, גם כהעדר פוליסיה מורפסת, טוענים המפרקים.

(עתיים)

רשות הנמלים מבקשת להוציא צוו מניעה ל־1200 העובדים

מאת קובי מנדל, כתב „על המשמר"

רשות הנמלים תפנה הבוקר לבית הדין האזורי לעבודה בת"א בבקשה להוציא צוו מניעה ל־1200 עובדי התפעול ב־3 הנמלים, שיורה להם לשוב לעבודה סדירה. עובדי התפעול עובדים מאז יום ששי „לפי הספר" ומאטים את קצב עבודתם, במחאה על על שרשות הנמלים מסרבת להענות לתביעות השכר שהגישו לה.

חבר וועד עובדי התפעול בנמל חיפה ארמונד קריספל מסר לכתבנו, כי לעובדים הוצעה תוספת של חמישה אחוזים בלבד, שלא תשפר את משכורתם של העובדים, ששכרם „הממוצע" מסתכם לדבריו כ־800 שקלים בלבד. „זה אינו שכר הולם לפועל. זה שכר המתאים לימי הביניים. אנו דורשים מרשות הנמלים לדון עם הפועלים על היעול בנמלים תוך תקון עיוותי השכר".

ה„שביתה האיטלקית" שבה נוקטים פועלי התפעול כבר מורגשת הנמלים. בנמל אשדוד נמתינות ארבעה אוניות לפריקה מטען, ולדברי דוך שני, מזכיר לשכת הספנות, כל יום עכוב של אוניה מסתכם בעשרות אלפי דולרים. לשכת הספנות הקביעה אתמול בשמם של בעלי האוניות את מורת רוחה מעיצומי עובדי התפעול הנעשים על גבם.

בעלי האוניות הוריעו במברק ששיגרו לשר התחבורה ולמנכ"ל רשות הנמלים שאול רויאל באמצעות לישכת הספנות, כי החליטו על שיתוף בעלי המטענים כחלק מההפסדים הישירים

ערך השוק של המניות עלה ב־12 מיליון ש"ח

מאת אלחנן הורוביץ

ערך השוק של המניות התפשיות עלה אתמול ב־127 מיליון ש"ח.

מיפנה חיובי גדול חל אתמול במסחר במניות התפשיות. מהן עלו 218, לעומת 82 שירדו ו־101 שנשארו בלי שינוי. 45 מהן עלו ב־5% ויותר, לעומת 21 שירדו ב־5% ויותר. במניות הבנקים המסחריים עלו 10 שערים, לעומת 2 שירדו ו־8 שנשארו ללא שינוי.

בשוק איגרות החוב עלה ערך השוק של הצמודות למדד ב־0.21% ושל הצמודות למט"ח עלה ב־0.68%.

למיפנה שחל אתמול במניות התפשיות סייע אמר הקונצרנים הכלכליים, שקנה אתמול כ־8 מיליוני דולרים מקרנות נאמנות וגם בלט בקניות, מניות תפשיות בעת המסחר בבורסה. כס"ח הושקעו אתמול בקרנות נאמנות 10 מיליון דולר.

על אותה חברת הברוקרים, ששיכתו אתמול, נמתחה ביקורת בימי הגיאות, מקום שהעדיפה אז למכור בשערים גבוהים. קניותיה מאתמול הוסברו כתנוכמה, שהיא הגיעה למסקנה, שהשערים כבר ירדו ל„ריצפה".

זכו בלוטו

על תוצאות הגרלת הלוטו מס' 87/43, שהתקיימה ביום 27.10.87, להלן המספרים שהועלו בגורל: 12, 25, 27, 31, 35, 40 והמספר הנוסף: 22.

גלגלי הבורסה

סל המטבעות עלה אתמול ב־0.02% ל־1.6815 ש"ח, בעוד ששער הדולר היציג עלה ב־0.06% ל־1.5865 ש"ח. דולר נוסעים — 1.6812 ש"ח. דולר שחור הוסיף לנוע בין 1.72 ל־1.73 ש"ח.

במסחר במניות בשערים משתנים לפני הצהריים עלו 20 שערים, לעומת 4 שירדו. העליות הגדולות ביותר — כ־4% — היו בפטרוכימיים, נייר חדרה וכלל 10. הירידה הגדולה ביותר — כ־5.75% — היתה באלרון. המחזור הגדול ביותר — כ־549 אלף ש"ח — היה בכלל 10. מדד המניות ירד בסימוב הראשון מ־126.39 ל־124.71 ועלה ל־128.65 בסיבוב השני. במסחר רב צדדי אחרי הצהריים עלה מדד המניות ל־128.98.

במניות ההמירים נעו עליות השערים בין 0.1% (המזרחי ע"ש) ל־1.9% (אי די בי ב'). לעומתן ירדו (ב־4%) דיסקונט ב' (0.8), הפועלים מכ' (1.1). הפועלים למוכ"ז עלתה ב־1.2%. תשואותיהן השנתיות נעו בין 12.02% (אי די בי דג') ל־12.18% (הפועלים ע"ש והמזרחי ע"ש).

ערך השוק של מניות ההסדר עלה ב־0.08%. המחזור בהן הגיע ל־6.9 מיליון ש"ח.

במניות התעשייתיות בלטו העליות ב־5% נגב אופ' (11.9), דיס 1 (10.1), נגב קרמיקה (10.1), אלקטרה אופ' (10.1). ר"פ שעיים עלו ב־10%. לעומתן בלטו הירידות (ב־5%) אקטנגן (24.4), מרכז קבלנים 5 (17.7), עוד 1 (15.0), יואל אופ' (14.8) משוב 1 (12.7), נרשמו גם 11 ירידות ב־10%. המחזור במניות התורשיות הגיע ל־15.9 מיליון ש"ח.

עורף הביקוש למניות התורשיות הגיע ל־8.5 מיליון ש"ח

בשוק איגרות החוב נרשמו תנודות עד 2% בצמודות למדד. בסוג „ברירה כפולה" נעו התנודות עד 1%. בצמודות למט"ח היו עליות קלות. המחזור בשוק אג"ח הגיע ל־9.1 מיליון ש"ח.

במילווה קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 14.5% ל־17.05%, תוך מחזור קטן מאד של 3.5 מיליון ש"ח.

„הבנק הבינלאומי הראשון" דיווח על רווח נקי מאוחד בסך 32.5 מיליון ש"ח (20.2 מיליון דולר) כ־9 החודשים שהסתיימו ב־30.9.87, גידול של 119.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. התשואה נטו על ההון העצמי היתה 15.3% (בחישוב שנתי). בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם הרווח הנקי כ־14.8 מיליון ש"ח (9.2 מיליון ש"ח).

„אזורי" ריווחה על המסר מותאם נקי, שהסתכם כמחצית השנה הראשונה של 1987 בכ־1.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל־929 אלף ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. והמסר לפני הקטנת עתודה למיסים היה כ־3.1 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ־2.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

„ת.א.ת.ת." — תעשיות אביזרי תעופה" ריווחה על רווח נקי מתואם של כ־1.6 מיליון ש"ח וכולל רווח הון ממימוש חלק מהמניות בחברה זבת באלטרו בסך כ־958 אלף ש"ח. „הגדיה" להשקעות מיסחרית של אסמאי" ריווחה: על רווח נקי מתואם של 337 אלף ש"ח במחצית השנה הראשונה של 1987, לעומת הפסד של כ־138 אלף ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סמל האגף שהעיד במשפטם של אנג'ל, אביטן ושמש היה אחוז פחד

מאת זהבה מוזס ועתי"ם

עבריין ידוע, חושב גבעת שמואל, בן 35, נעצר אתמול על ידי המשטרה לאחר שניסה לברוח משוטרים שביקשו לערוך חיפוש על גופו בבית המשפט המחוזי בתל־אביב. העבריין ניסה להכנס לאולם 801 בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, שם מתנהל עתה משפטם של שמעיה אנג'ל, הרצל אביטן ויעקב שמש הנאשמים ברצח חיים שושן. במהלך התקרית נפצעו 2 שוטרים והעבריין עצמו שניסה להתנגד למעצר.

השלושה מרצים עתה תקופות מאסר בבתי הכלא. עם תחילת משפטם נקטה המשטרה אמצעי אבטחה כדי למנוע את נסיונות האפשרית של האסירים או נסיון התנקשות בחייהם.

אתמול, נפתחה ישיבת ביה"מ בהקרנת סרט הוידיאו המשחזר את תנועותיהם של הנאשמים באגף „רקפת" שבבית המעצר בכלא רמלה, ביום הרצח. בצירוף הסבריו של סמל האגף אפרים שלאלשווילי. בסרט זה נראו תנועות רבות של שמעיה אנג'ל והצל אביטן בשעות הבוקר, מועד ביצוע הרצח.

סמל האגף נראה מבוהל מאד בעדותו. פעמים רבות סתר את עצמו או שאמר דברים לא ברורים.

● נשיא אוניברסיטת חיפה, אפרים עברון, הודיע אמש במפתיע לחברי מושב חבר הנאמנים של האוניברסיטה כי עם סיום מועד כהונתו בסוף חודש מאי בשנה הבאה הוא לא יעמיד את עצמו לבחירה מחדש.

● אסירים בכלא מעשיה ששמעו כי מכוניתו של תת נגדר יצחק ניר המשמש כמפקד כלא מעשיהו נגנבה הציעו את עזרתם בחיפושים אחריה. המכונית סיטה לבנה מספר 3300177 נגנבה מבני ברק אתמול בלילה.

לחברתנו סולמה ולמשפחתה
משתתפים בצערכם על מות האם
חנה ז"ל
קיבוץ יד מרדכי

ליפה ולמשפחתה
משתתפים בצערכם במות
שלמה דרוזנסקי ז"ל
חברים ביד מרדכי

לחברינו יצחק ובתי אופיר
ולבני משפחתם
משתתפים באבלכם הכבד במות האח
חיים ז"ל
קיבוץ עין־החורש

לחסיה קולבן ומשפחתה
משתתפים בצערך על מות אחיך
אליעזר לוין
בניכר
בית רמת־השופט

לחנן ואורה ולכל המשפחה
משתתפים בצערכם במותו של האב
אפי
קיבוץ שער־הגולן

ליפה ודוד גלמרין, נתן ועינת גלפרין, יוסי ועינת פסואה
אתכם בצערכם במות האם־הסבתא
חנה קרביאל
הלויה התקיימה אתמול בקיבוצנו
קיבוץ רמות־מנשה

הרופאים החליטו לסגור מרפאות החוץ של קופת־חולים · מיום א'

הודיעו גם שיפעילו חדרי ניתוח במשמרת שנייה ללא תשלום □ פרופ' דורון: נוצר מצב שבו עלולים חולים למות בשל מצוקת התקציב

מאת י. שמוי ויצחק שור, כתבי „על המשמר" ועתי"ם

כל מרפאות החוץ בבתי החולים של קופ"ח ייסגרו החל מיום א' — עד להודעה חדשה נמסר במסיבת עתונאים בתל־אביב. באותו מעמד נמסר, כי רופאי קופת חולים של ההסתדרות הכללית מוכנים לעבוד משמרת שניה חינם אין כסף, לתקופה מסויימת. מרכז קופ"ח צריך רק להתיר להם להשתמש במתקנים ולדאוג לעובדים שצריכים לעבוד במשמרת שניה.

זאת מסר אתמול, יו"ר חטיבת רופאי בתי החולים של קופ"ח ד"ר יורם בלשר במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב.

בתגובה על הכוונה להפעיל משמרת שנייה בחדרי הניתוח אמר דובר מרכז קופת חולים, כי ההנהלה מברכת על רוח ההתנדבות של ארגון הרופאים.

בהמשך למאבק נגד ההנהלה ישביתו היום את בתי החולים השרון, שלוותה וגיהה, מחר יושבתו בתי החולים סורוקה וכן העמק בעפולה.

בפתח פגישה עם הכתבים טענו נציגי הרופאים כי פרופ' דורון מסרב לחתום על ההסכם המוכן לחתימה. דובר מרכז קופת חולים אמר שהמו"מ אינו מגיע לסיומו משום שהרופאים מוציאים מהשרוול בכל פעם דרישות חדשות. שרת הבריאות ופרופ' דורון הגיעו להבנה על הקמת צוות בין מוסדי שיכין נהלי ביצוע להפעלת משמרת שניה בחדרי ניתוח. הדובר התייחס גם לאיום השבתת מרפאות החוץ של בתי החולים ואמר כי ההנהלה תראה בו הפרה חמורה של משמעת.

במהלך הפגישה הציגו דוברי הרופאים תמונה קשה של המצב בבתי חולים. בין השאר ממתינים בסקלן עד 3 שנים לניתוח ורידים בבילינסון יותר משנתיים לניתוח בפתולוגיה של אונן וגרון וגם יותר משנתיים לניתוח פרוסטטה. בקפלן ממתינים יותר משנה לצינתור, סך הכל רשומים בתור 30 אלף חולים.

לא קובע כמה טנקים יקנה שר הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו הודיעה אתמול בוועדת העבודה והרווחה, כי משרדה הגיע להסכם עם קבוצות עוכרים, אשר איימו בהשבתות. עם זאת קראה לממשלה לטפל בשכר העובדים במערכת הבריאות, „שאם לא כן לא תהיה לנו תקומה."

מנהל קופ"ח של ההסתדרות פרופ' דורון אמר בכאבו הממשלה צריכה להחליט מה יהיו סדרי העדיפויות. כאשר נוצר מחסור כבר לא הרופאים, אלא הממשלה צריכה להחליט אלו חיילים יחיו ואלו ימותו. לאילו מחלקות יוקצבו כספים ואלה יוחנקו. נוצר מצב שבו אדם עלול למות מפני שאין מקצים די כספים לבריאות, המדינה הולכת ומאבדת את הישגיה בתחומי הבריאות, הרפואה והחברה. האחראית לתקציב הבריאות באוצר ריבקי אלמוג השיבה כי משרדה איננו קובע כמה טנקים יקנה שר הביטחון, וכמה בתי חולים תיפתח שרת הבריאות.

הצלחה מלאה לניתוח ראשון בארץ של השתלת עצם ירך

מאת שלי ידמוביץ

ניתוח נדיר להשתלת עצם בירכה של ילדה, הוכתר כהצלחה וראיה, אתמול אמרה הילדה: „אני מאושרת שעכשיו אוכל לרוץ, לשחק ולרקוד כמו כל הילדים. אני מאוד אוהבת לרקוד בלט ופחדתי שלא אוכל לרקוד יותר. עכשיו אני בריאה ואוכל לעשות הכל".

לפני חודשיים בוצע ברגלה של אושרית עזרן בת 12 מבאר־שבע, לראשונה בארץ — הניתוח חדשני. במהלך הניתוח, שבוצע בבית־חולים סורוקה, הושתלה בירכה עצם שהוטסה במיוחד לארה"ב. מנהל המחלקה האורטופדית של ביה"ח, פרופ' שמואל דקל, אמר, כי עד כה נהגו בבתי־חולים בארץ לכרות את הרגל או להטיס את הילדים לבתי־חולים בחו"ל. לדבריו, נפגעים מגידול מסוג זה — 10 ילדים בארץ מידי שנה. מדובר בגידולים של מערכת השלד.

פרופ' דקל החליט לנתח את אושרית בארץ ונעזר בעמיתו, פרופ' הנרי מנקין מבוסטון, אשר החליט לשלוח לארץ שתל מתאים שהוצא מרגלה של נפגעת מתאונת דרכים בארה"ב, כמחווה הומניטרית. בעקבות ההצלחה המוחלטת של הניתוח, אמר אתמול פרופ' דקל במסיבת עיתונאים, כי אין שום הצדקה להטיס ילדים חולים במחלה זו, לניתוחים בחו"ל.

לדבריו, יש להקים בארץ מרכז ארצי לטיפול בילדים הלוקים במחלה. בהעלות הכספית של הטסת ילד אחד לחו"ל — ניתן לבצע 10 ניתוחים דומים בארץ, אמר.

ניצב שאול לוי נעתר לבקשת ברלב לקבל תפקיד נציב שב"ס

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

מפקד המחוז הצפוני של המשטרה ניצב שאול לוי נענה לבקשת ברלב ויתמנה בכל הנראה לנציב שירות בתי הסוהר. הנציב הנוכחי גונדר דוד מימון ביקש לפרוש מתפקידו.

אתמול התקיימה פגישה בלשכת שר המשטרה שבה נכחו גונדר דוד מימון ושאול לוי.

הממשלה אמורה לדון בישיבתה הקרובה.

באחרונה זכה שירות בתי הסוהר ועומד בראשו לכותרות „בלתי מחמיאות בעיתונות" בעקבות ריבוי מקרה האלימות בתוך בתי הסוהר, בריחות האסירים ופרישת סוהרים רבים. ככל הנראה התברר לגונדר ממון, כי לא יצליח ליישם בשירות את המדיניות שעליה הכריז מיד עם כניסתו לתפקיד, וזו הסיבה לפרישתו.

ניצב לוי שאול (56) נשוי ואב לארבעה, תושב נתניה, מוגדר ע"י אנשי המשטרה כאיש מקצועי ש„יש מה ללמוד ממנו". בן סוכרים שאישיותו של נצב שאול לוי תאפשר לו לגייס כחות חדשים לשירות בתי הסוהר שישמשו כאנשי סגל הן בדרגות הזוטרות והן בדרגות הבכירות, משימה שבה נכשל עד כה גונדר דוד מימון. פריתו של ניצב שאול לוי משורת המשטרה תותיר חלל ריק שכדי למלאו יערך במשטרה סבב מינויים.

לא בן חורג

דובר משרד המשטרה סירב להתייחס למינויו הקרוב של ניצב שאול לוי, ולפרישתו של דוד מימון, ואמר כי ביהיו מינוי תבוא הודעה. שלשום אמר שר הסרה חיים בר־לב בערב ראיונות שקיים בת"א, כי אינו חושב שגונדר דוד מימון תושב שירות בתי הסוהר הינו בן חורג במשרד המשטרה, וכדוגמה אחת מרבות הביא את מספר התקנים. לדבריו קיצצה המשטרה כ־600 תקנים ואילו לשירות בתי הסוהר נוספו 150 תקנים.

חברת קיבוץ גבע נהרגה מפגיעת מכונית כשחצתה כביש

יונה לגראו בת 73 מוותיקות קיבוץ גבע בעמק, נהרגה אתמול בערב מפגיעת מכונית סמוך למשק. המנוחה הורה באוטובוס מעפולה וירדה ממנו ליד הכניסה של המשק, כאשר חצתה את הכביש פגע בה טנדר „פולקסוואגן".

„קרסו צא החוצה, פחדן!", קראו המפוטרים הנזעמים שהושלכו לרחוב

טענו שהבעלים מתכוונים לשלם פיצויים זעומים □ קרסו: הפיצויים בדיוק על פי החוק — אם החוק מקפח — אין על מה לדבר

מאת ורד לוי, כתבת „על המשמר"

„קרסו צא החוצה", „קרסו פחדן", „לחם, עבודה," קראו אתמול במהלך הפגנת מחאה, כמה עשרות ממפוטרי מפעל „שרון טקסטיל" (פתח תקוה) לעבר הבעלים, בנימין ושלמה קרסו.

ההפגנה נערכה אתמול בשעה 12 בצהריים, מול מוסך רנו, ברחוב היבל בתל־אביב, אשר אף הוא בבעלות „בני משה קרסו".

בעת ההפגנה, שהו האחים בנימין ושלמה קרסו במשרדיהם שמאחורי השערים של מוסך „רנו". פיטורי 180 עובדי „שרון טקסטיל" יכנסו לתוקף ב־4 בנובמבר.

לטענת המפגינים, בני משה קרסו הפקירו אותם, והותירו אותם בחוסר כל. „על 30 שנות ותק הם מציעים לנו פיצויים מגוחכים של 7,000 עד 10,000 שקל, לא נסכים לכך" אמרו המפגינים.

תביעתם מבעלי המפעל היא שישבו וידונו אתם מחדש על תנאי הפיטורים, ושישוו את תחומי הפיצויים לאלה שקיבלו מפוטרים במפעלים מקבילים.

בתגובה אמר בנימין קרסו, מבעלי שרון טקסטיל „אנו משלמים פיצויים בדיוק לפי מה שקובע החוק. אין מה לעשות השוואות עם מפעלים אחרים. אנחנו לא תעשיה אוירית ואין לנו אבא עשיר. „באשר לתביעת העובדים המפוטרים שיפתחו דיונים מחודשים עמם אמר הבעלים בני קרסו: „על מה הם רוצים לדון, על כך שהחוק הישראלי מקפח אותם? אין על מה לדבר."

● הפרופסורים דב טלפס ושמואל הורביץ מטכניון וחלקני קיבלו את פרס האיגוד הישראלי לעיבוד אינפורמציה (אילי"א) על עבודתם בנושא אופטימיזציה של מסלול גידול, וחוזה איכותית וכמותית של עופות לפיטום.

● הועדה המחוזית לתכנון ולבניה במחוז חיפה אישרה אתמול את בקשת בתי הזיקוק להקים בהם מתקן לייצור חשמל.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 27.10.87

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6715	1.6923	1.6815
דולר אמריקאי	1	1.54	1.61	1.5772	1.5968	1.5865
מרק גרמני	1	0.87	0.91	0.8889	0.9000	0.8943
לירה שטרלינג	1	2.61	2.74	2.6607	2.6939	2.6777
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2655	0.2688	0.2670
ין יפני	100	1.09	1.14	1.1109	1.1248	1.1169
גולדן הולנדי	1	0.77	0.81	0.7899	0.7998	0.7947
פרנק שוויצרי	1	1.06	1.11	1.0777	1.0911	1.0840
כתר שוודי	1	0.25	0.26	0.2511	0.2542	0.2523
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2396	0.2426	0.2412
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2317	0.2346	0.2328
מרק פיני	1	0.36	0.38	0.3666	0.3712	0.3687
דולר קנדי	1	1.18	1.23	1.1966	1.2115	1.2033
דולר אוסטרלי	1	1.07	1.15	1.1087	1.1226	1.1136
רנד דר' אפריקאי	1	0.47	0.79	0.7773	0.7870	0.7819
פרנק בלגי	10	0.41	0.44	0.4264	0.4317	0.4288
שילינג אוסטרי	10	1.24	1.30	1.2617	1.2795	1.2705
לירה איטלקית	1,000	1.20	1.28	1.2292	1.2446	1.2366

חיל הים לכד ספינה תורכית שהובילה כ־6 טון חשיש

חשיש במשקל של 5 טון ו־750 ק"ג נתגלה על סיפונה של ספינה המפליגה תחת דגל תורכי ושמה „שימשק — מספר 1". הספינה נלכדה על ידי חיל הים כ־20 מייל מחוף עזה. ששת המלחים התורכים שהיו על סיפונה הובאו לנמל אשדוד, ושופט השלום בעיר השופט שלמה שהם, ציווה לעצרם לאפשר למשטרה להכין גליונות אישום נגדם.

הספינה המוגנת שארכה 12 מטרים עוגנת בנמל אשדוד. המטען כלל אלפי סוליות בתוך 133 אבובי צמיגים, העטופים בשקים, הותרם על ידי המשטרה, ויישרף בימים הקרובים.

מעריכים שכמות זו מספיקה ל־3 חודשי צריכת סמים בארץ.

ששת הימאים סיפרו לשופט, כי ספינתם הושכרה על ידי בעליה עלי קוסא לסוחר החשיש הלבנוני אבו ג'ורג', להובלת החשיש מנמל טריפולי שבלבנון, לחוף הסמוך לפורט סעיד שבמצרים. כתשלום ראשון קיבל הבעלים 2000 דולר, ואם המבצע היה עולה יפה 15 אלף דולר. הימאים ידעו שהם מובילים חשיש שהוטען על ספינתם מספינה אחרת בלב ים והם יצאו למסלולם ודרומה. לדעתם הגיעו כבר לחופים המצריים, אך חיל הים הישראלי טוען כי הם נעצרו מול חופי עזה. נציג השגרירות התורכית בישראל כבר יצר אתמול קשר עם התורכים העצורים המבקשים עורך דין.

בני משפחת סרן טל שנרצח בעזה ביקרו בזירת ההתנקשות

מאת כתב „על המשמר"

הוריו ושתי אחיותיו של סרן רון טל המנוח שנרצח ב־2.8 ברחוב ראשי בעזה על ידי מתנקש שירה בו מקרוב — בקרו אתמול במקום הרצח ובאתר הרצח. גם חברתו של רון טל התלוותה למשפחה.

אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, ומפקד משטרה צבאי פיקודי סיפרו לבני המשפחה על נסיבות ההתנקשות. לאחר סיור בעזה, בקרו בני משפחת סרן טל גם במועדון בבסיס צבאי הנושא את שמו של הקצין הצעיר ההרוג.

כזכור, פיענחו כוחות הבטחון את רצח סרן טל, עם מעצרים של 50 מחבלים חברי ארגון „הג'יהאד האיסלמי" ברצועת עזה לאחר הריגתם של 7 מחבלים בשתי התקלויות בראשית חודש אוקטובר באוור.

מפקד פיקוד הדרום, אלוף יצחק מרדכי וקצינים בכירים מהפיקוד בסיור עם בני משפחתו של סרן רון טל במקום הרצחו בעזה (תצלום: דו"צ)

חיילי שריון בצפון: חגיגות „חודש החייל" לא הגיעו אלינו

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„על ארועי חודש חיל השריון אנו לומדים רק מהעתונות. אנחנו לא מרגישים כל חגיגה וכאן לא נערך כל טקס, עצרת או מסיבה כלשהי, גם הרצאה לא היתה לנו. החודש" כך טוענים חיילים של חיל השריון המוצבים בפעילות בטחון שוטף באזור גבול הצפון.

החיילים רוטנים על כך שנמנע מהם ליטול חלק בארועים, ועל כך שחלק מהארועים לא נערך בקרבתם בגבול הצפון.

על דברי החיילים הגיב אתמול קצין בכיר בשריון באומרו: כאשר יחידה נמצאת בגבול הצפון, תפקידה לאפשר לעם ישראל לחיות, ובכלל זה לחוג את ארועי חודש השריון. אלה נוהגים לנו ולאורחים להיות בשיגרה, עליהם להיות גאים בכך" אומר הקצין.

ועתי במסגרת ארועי חיל השריון: מחר, תתקיים באתר ההנצחה בלטרון עצרת גדולה לזיכרם של 4570 חללי חיל השריון שנפלו במערכות ישראל. שמותיהם של החללים נחקקו לאורך קיר משטרת לטרון ובקרוב יועתקו על לוח שיש שחור.

את המשואות בעצרת השנה ידליקו מפקדי השריון בעבר או נציגי משפחותיהם וביניהם ניתן יהיה למצוא את: נכדו של יצחק שדה מייסד השריון, בתו של אלוף שאול יפה, מפקד השריון במלחמת השחרור, אלמנתו של רא"ל חיים לסקוב, השר חיים בר־לב, תלמה אלעזר אלמנתו של רא"ל דוד אלעזר (דדו), ואת האלוף ישראל טל (טליק) בעבר מפקד גיסות השריון וכיום ראש פרוייקט טנק „המרכבה".